

west- vlaanderen werkt

WER

1/1972

driemaandelijks uitgave
westvlaamse economische raad
14e jaargang 1972

Editoriaal : West-Vlaanderen tweemaal doorgelicht	1
Dagrekreatieoorden in West-Vlaanderen M. Zwaenepoel	3
De Witte-Lietaer nv - Textiel in de aanval D. Sanders	10
Tertiaire sektor en verzorgende centra in West-Vlaanderen	14
R.M.Z.-tewerkstelling naar grootteklasse, 1970	18
Spektrum	20
West-Vlaanderen Werkt : Nieuwsjes	42

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

inhoud

Foto kft : Van Rafelghem
Kasteel van Tillegem, Brugge

Beschermkomitee. Ridder P. Van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur, Voorzitter W.E.R.; De Heer H. Smislaert, Ere-voorzitter Raad van Beheer W.E.R.; De Heer P. Monballyu, Voorzitter Raad van Beheer W.E.R.; De Heren J. Storme, L. Gillon, A. Loncke, H. De Fauw, A. Legein, Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee. De Heren R. Annoot, L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris. De Heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden. W.E.R., Dijver 7, 8000 Brugge.

Abonnement. 120 F —
PR. 976.57, W.E.R., Dijver 7, 8000 Brugge.

Lay-out. Boudewijn Delaere.

Drukkerij. Groeninghe, Kortrijk.

WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

Dijver 7, 8000 Brugge
Telefoon : 050/381.31
Postrekening 976.57

WER

West- Vlaanderen tweemaal doorgelicht

Op 6 maart jl. bracht de Heer L. Dhoore, Staatssekretaris voor Streekeconomie, een werkbezoek aan de provincie West-Vlaanderen.

Dit bezoek begon met een vergadering op de zetel van de Westvlaamse Economische Raad, waarop Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Algemeen Voorzitter van de WER, de heer P. Monballyu, Voorzitter van de Raad van Beheer en de heren leden van de Raad van Beheer aanwezig waren.

Dr. ek. O. Vanneste, directeur WER-WES, gaf een uiteenzetting over de economische toestand in de provincie en over de economische groei in West-Vlaanderen ; de drie deelgebieden, namelijk de as Kortrijk-Brugge, de Westhoek en de Kuststreek werden afzonderlijk belicht. De behoefte aan arbeidsplaatsen voor het jaar 1975 werd gesteld op 34.800. Deze behoefte werd bepaald op basis van de werkloosheid (1.600), het opslorpen van de lange-afstandspendel (12.100), de ondertewerking van vrouwelijke arbeidskrachten (12.500) en de te verwachten aangroei van de actieve bevolking (8.600).

Tevens werden de standpunten van de WER op de aktuele problemen uiteengezet : de afbakening van de ontwikkelingszones, de uitrusting van het industrieterrein van Roeselare, de uitrusting van het vervoercentrum LAR, de pijpleidingsverbinding Zeebrugge-Antwerpen-Luik, de realisatie van de recreatiezones aan de Kust, de steun aan het hotelwezen, enz.

Bij het begin van de jaargang 1972 past het eveneens in het kort het jaar 1971 te overlopen.

In de eerste helft van 1971 was de Westvlaamse economie gekenmerkt door een stabilisatie op hoog niveau ; na de monetaire crisis daalde het aantal nieuwe investeringsprojekten, alsmede de uitbreidingen van gevestigde bedrijven. Globaal beschouwd werd echter eerder een afwachtende houding ingenomen, dan een globale afschrijving van de investeringsprojekten.

De ontwikkeling van de tewerkingstelling vertoonde vooral in de tweede helft van 1971 een neiging tot afgeremde groei. De jaarlijkse enquête van de WER, waarvan het resultaat betrekking heeft op 30 % van de industriële tewerkingstelling in West-Vlaanderen, wijst op een vermoedelijke stabilisatie ten opzichte van 1970. Hier vindt men dus een duidelijk spoor van de verzwakte conjunctuur.

Deze stagnatie volgt echter op een jaar van zeer hoge toename van de tewerkingstelling. In 1971 werd deze toename t.o.v. 1970 door de WER geraamd op 7.000. Op basis van de RMZ-gegevens en na aftrek van de overheidsdiensten en diensten van algemeen belang, nam in 1970 de tewerkingstelling toe met 8.142 personen. De jongste hoogconjunctuur 1968-70 betekende voor West-Vlaanderen een groei van 18.520 tewerkgestelden of 9,9 % ; het rijksgemiddelde bedraagt voor dezelfde periode 6,2 %.

Sinds 1959 nam de tewerkingstelling in West-Vlaanderen toe van 151.000 tot 232.000 arbeidskrachten, hetzij een toename van 81.000 eenheden of 47,9 %. Tegenover deze 47,9 % in West-Vlaanderen staat een percentage van 25,6 % in Oost-Vlaanderen, 2,8 in Henegouwen en 25,6 in het land in zijn geheel.

West- Vlaanderen tweemaal doorgelicht

De toeristische aktiviteit aan de Belgische kust was in 1971 eerder stagnerend. De toeristische index van het WES bedraagt voor het seizoen 1971 109,3 ; dit betekent een toename van 9,3 % tegenover 1965. Tegenover 1970 bedraagt de toename 0,6 %.

Het zeehavenverkeer nam in 1971 in belangrijke mate toe. Zeebrugge kende een toename van 600.000 ton en de goederenbeweging overtreft er de 10 mln ton ; te Oostende kende de goederenbeweging een kleine daling van 50.000 ton. Het passagiersverkeer beliep te Zeebrugge 530.000 en te Oostende 2.100.000 personen.

De toetreding van Groot-Britannië laat zich nu reeds voelen ; in een jaar tijd kwamen niet minder dan drie nieuwe vaste lijnen tot stand.

Op de arbeidsmarkt vertoonde het aantal grensarbeiders naar Frankrijk opnieuw een daling van 8.000 in 1969 tot 6.900 personen begin 1971. De seizoenarbeid is zo gering geworden dat de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening het opmaken van statistieken stopzette.

Gezien de stagnatie van de industriële tewerkstelling in 1971, ontstond een lichte toename van de werkloosheid. De volledige werkloosheid nam toe van 4.350 in 1970 tot 5.273 in 1971 ; de gedeeltelijke werkloosheid nam toe van 4.108 tot 4.492.

1972 zal ongetwijfeld op infrastruktureel vlak een belangrijk jaar zijn. Enkele weken geleden startte te Zeebrugge de bouw van de nieuwe zeeluis voor schepen van 125 à 150.000 ton. De interesse vanwege de industrie — zowel de Belgische als buitenlandse — voor de havenzone is zeer hoog.

In 1971 ging ook een ander programmapunt van de WER in vervulling, namelijk de oprichting van de Westvlaamse Interkommunale Vereniging voor Autosnelwegen. Op basis van een speciaal krediet Westhoek zullen de eerste werken aan de autosnelwegen E3-Ieper en Jabbeke-Veurne in 1972 starten. Om een fundamentele verbetering aan te brengen aan het wegvervoer in West-Vlaanderen is het noodzakelijk eveneens het tracé Loppem-Izegem in 1972 in uitvoering te brengen.

1972-73 zijn ook de middenjaren van de planperiode 1970-75. De vraag stelt zich of de tewerkstellingsobjectieven 1975 zullen bereikt worden ? De jaren 1970-71 hebben inzake toename van tewerkstelling hun proportioneel aandeel kunnen aanbrengen.

De conjuncturele omstandigheden zullen het moeilijk maken om in 1972 de noodzakelijke aangroei te verwezenlijken. De vooruitzichten voor 1974 en 1975 zijn echter op basis van de verwachte vestigingen hoopgevend.

De rekreatieoord in West-Vlaanderen

M. ZWAENEPOEL, *Sekretaris Westvlaamse vereniging voor de vrije tijd.*

Opzet en historiek van de 'openluchtrekreatieoord'

De begrippen nationale, regionale en stadsgewestparken of -rekreatieoord hebben wij uit de ons omringende landen overgenomen, waar men vroeger dan bij ons is gaan nadenken over de planmatige spreiding van een hiërarchisch opgebouwd systeem van openluchtrekreatieoord.

In Nederland kregen deze ideeën vaste vorm naar aanleiding van een in 1964 aan de regering voorgelegde structuurschets voor de openluchtrekreatie en vooral sinds de 'Tweede Nota over de Ruimtelijke Ordening in Nederland' (september 1966).

Bij de totstandkoming van de richtplannen voor de ruimtelijke ordening in ons land — in uitvoering van de wet van 29 maart 1962 — hebben sommige streekplangroepen, waaronder Studex, de idee van de bovengewestelijke en de gewestelijke parken overgenomen.

Zo staat in het Richtplan voor de Ruimtelijke Ordening en Ontwikkeling van de Westvlaamse Gewesten¹ te lezen, dat West-Vlaanderen voornamelijk een groot tekort heeft aan voor het publiek toegankelijke groene zones en parken op gewestelijk en bovengewestelijk niveau. Hiermee worden rekreatie terreinen bedoeld waar de rustige rekreatievormen de voorrang krijgen, maar waar het spelelement niet wordt geweerd. De lawaaiveroorzakende rekreatie dient — steeds volgens het Richtplan — op een vrij beperkte ruimte binnen deze terreinen te worden gegroepeerd, evenals de ontspanningsvormen die grote massa's plegen aan te trekken. Zulke parken of groene zones kunnen volgens het Richtplan het best als gewestelijke parken worden opgevat in een landschappelijk kader, waar de bestaande activiteiten, mits zekere aanpassingen, grotendeels kunnen behouden worden. Voor deze bijzondere vorm van rekreatieve infrastructuur dachten de auteurs van het Richtplan in de eerste plaats aan de vrijwaring en het toegankelijk stellen van de nog bestaande bospartijen, van sommige grotere kasteelparken, van duinenpartijen, vijvers e.d. Het Richtplan stelt ook voor dat de precisering van de voorzieningen inzake aanleg van rekreatieve terreinen, gebruik van waterpartijen e.d., in de gewestplannen moet worden opgenomen. Bij de uitwerking van de voorontwerpen van gewestplannen voor de zeven gewesten waarin de 'streek' West-Vlaanderen wordt ingedeeld, werden inderdaad gewestelijke parken voorgesteld op diverse daartoe geschikte plaatsen in de provincie.

In de loop van 1967 — min of meer gelijklopend met de eindredactie van het Richtplan en met het opmaken van de gewestplannen door Studex, werd door het Westvlaams Economisch Studiebureau en in opdracht van de Bestendige Deputatie, een sociologisch onderzoek uitgevoerd naar de vrijetijdsbesteding en de vrijetijdsbehoeften van de Westvlaamse bevolking² waarbij de behoefte aan allerlei gelegenheden voor openluchtrekreatie duidelijk aan bod is gekomen.

Einde 1969 richtte de Provinciale Overheid de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd op³, waarvan een der doelstellingen de bevordering is van de openluchtrekreatie in de zin van het Richtplan, de gewestplannen en het door de Bestendige Deputatie uitgevaardigde onderzoek.

In 1970 heeft Studex, met medewerking van de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd, in het kader van zijn studieopdrachten voor de ruimtelijke ordening een inventaris opgemaakt van de domeinen met landschappelijk en toeristisch belang⁴.

In de loop van de jaren 1970 en 1971 werd de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd gekonfronteerd met de concrete promotie van de openluchtrekreatieoord, terwijl het Provinciaal Bestuur en veel gemeentebesturen een aanvang hebben gemaakt met de grondverwerving en de realisatie van groene zones en rekreatie terreinen.

Uit deze doorlopende konfrontatie van theorie en praktijk is gebleken dat men de openluchtrekreatieoord naar diverse functionele criteria kan onderscheiden en dat dit onderscheid op zijn beurt belangrijke gevolgen heeft voor de realisatieprocedures.

Er zijn groene zones en ... groene zones

Aangezien West-Vlaanderen in zijn geheel en de kuststrook in het bijzonder een toeristische roeping heeft, is het onderscheid tussen de infrastructuur voor de vrije

¹ Studex-WES: 'Richtplan voor de ruimtelijke ordening en ontwikkeling van de Westvlaamse gewesten', Brussel 1968.

² M. Zwaenepoel: 'Vrije Tijd, Een sociologische analyse van het vrijetijdsgebruik en de vrijetijdsbehoeften van de Westvlaamse bevolking', Brugge, 1969.

³ Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd vzw, Odevaeregebouw, Gistelsteenweg, 1, Sint-Andries 8200 BRUGGE 2.

⁴ Studie van de toeristische infrastructuur van de gewesten Westkust-Veurne, Middenkust-Oostende en Brugge-Oostkust.

tijd (dag- en weekeindrekreatie van de streekbevolking) en de infrastructuur met toeristisch-ekonomische doelstelling (vreemdelingenverkeer) niet altijd even duidelijk. Evenmin kan de grens tussen groene zones met primair-recreatieve, esthetische, natuurhistorische of agrarische betekenis zeer net worden afgelijnd. Sommige landschappen zijn zo bekend dat zij een even belangrijke betekenis hebben als natuurmonument dan als landbouwgebied, terwijl de meeste gemengde bos- en landbouwgebieden ook een uitgesproken recreatieve waarde hebben.

Binnen deze verscheidenheid van 'groenzones' komt het erop aan beperkte gebieden af te lijnen die een gekoncentreerde recreatiedruk kunnen verdragen. In sommige gebieden zullen zekere toegevingen in verband met de agrarische, de esthetische of de natuurhistorische functies niet altijd te vermijden zijn.

De konkrete inplanting van de openluchtrekreatieoord dient zowel met de bevolkings spreiding als met de aanwezigheid en de ligging van geschikte natuurlijke sites rekening te houden. Een eerste voorwaarde daartoe is derhalve de kennis van de landschappelijke karakteristieken van de streek en de daarin voorkomende gewesten en subgewesten. Sommige landschappen verdragen van nature of omwille van hun primaire functie slechts een zeer extensief recreatief gebruik (de heide, de Polders). Andere kunnen gemakkelijk door grote massa's worden betreden (het strand en sommige duinsekties die daartoe worden bestemd).

Door een gedeeltelijk artificiële uitbouw in de vorm van attractie- en concentratiepunten kan de gemiddelde recreatieve terreinbezetting in zeer gevoelige mate opgevoerd worden. Dit is vaak een dwingende noodzaak in oorspronkelijk rustige recreatiegebieden die na verloop van tijd een zodanige bekendheid en toeloop kennen, dat het gevaar voor verminking moet vermeden worden. Een alternatieve oplossing bestaat erin geleidelijk nieuwe recreatieoord te ontsluiten. In de huidige omstandigheden, waarin het aantal openluchtrekreatieoord van formaat nog zeer gering is, is de tweede oplossing uiteraard de betere. De terreinen die in de onmiddellijke nabijheid van de grote bevolkingskernen liggen — waar de grondprijs ook een woordje meepraat — zullen eerder op artificiële wijze worden aangevuld dan de recreatiegebieden op het rustige platteland.

De Westvlaamse landschappen en hun recreatieve betekenis

Omdat hier de Westvlaamse situatie aan bod zal komen heeft het zin om vooraf inzage te nemen van de landschappelijke kontekst waarbinnen de recreatieoord van formaat — de provinciale domeinen en gewestelijke parken — kunnen worden ingeplant.

Omdat de Belgische Kust in de eerste plaats een nationale roeping heeft, zal hier min of meer abstraktie worden gemaakt van de zee, het strand, de duinstrook en het onmiddellijk achterland. Uiteraard is de kuststrook ook voor de inwoners van West-Vlaanderen een geliefkoosd dag-uitstapdoel en kunnen de voorzieningen voor het vreemdelingenverkeer er evenzeer door de autochtone bevolking gebruikt worden, maar toch zullen de toeristische-ekonomische motieven aan de Kust een groter gewicht in de schaal leggen dan in het achterland, waar de voorzieningen quasi uitsluitend de streekbevolking moeten dienen. In dit bestek worden vooral de openluchtrekreatieoord voor de eigen bevolking aan de orde gesteld.

'Landschappen' kunnen wij de min of meer harmonische eenheden noemen van uiteenlopende factoren als bodem,

relief, waterhuishouding, klimatologische factoren, vegetatie, fauna, menselijke bewoning, natuurhistorische en kunsthistorische monumenten, verkeers- en ekonomische infrastructuur.

De overgangen tussen de diverse landschappen ontstaan door de bruuske of geleidelijke verandering van één of meer van de bovengenoemde elementen. Van noord naar zuid en van west naar oost onderscheidt men in West-Vlaanderen :

---

1. De kuststrook met zee, strand en duinen

---

2. De Polders waarbinnen

de Veurnse Polders (ten westen van de IJzer) met inbegrip van het Garzebekeveld en De Moeren

de Middenpolders tussen de IJzer en het kanaal Oostende-Brugge

de Middenpolders, tussen het kanaal Oostende-Brugge en het Boudewijnkanaal (Zeebrugge-Brugge)

de Brugse Polders, ten oosten van het Boudewijnkanaal en ten noorden van de Damse vaart.

---

3. Het IJzerbekken ten zuiden van Diksmuide met De Blankaart en de IJzerbroeken, en met inbegrip van het Vrijbos te Houthulst.

---

4. Het westelijke of Torhoutse Houtland met als interessante punten :

het bosgebied van Koekelare-Vladslo

het Wijnendalebos en omgeving

het Kasteelpark en -bos van Aartrijke

het Groenhovebos van Torhout

de Kroonhoekbossen en de bossen van Vloetenveld.

---

5. Het Brugse Houtland

met als belangrijkste landschapselementen :

het bossen- en parkenkompleks van Varsenare, St.-Andries (Brugge), St.-Michiels (Brugge) en Loppem

het bossen- en parkenkompleks van Oostkamp, Waardamme, Ruddervoorde en Loppem

het bossen- en parkenkompleks van Hertsberge, Beernem, Wingene en Ruiselede

het bossen- en parkenkompleks van Sijsele, Oedelem, St.-Kruis en Assebroek (Rijkevelde-Male)

de Meeren en Loweiden van Assebroek, Oedelem en Oostkamp en het Beverhoutsveld

de talrijke kastelen met omgevende parken en vijvers zijn kenmerkend voor het Brugse Houtland.

---

6. Het Heuvelland en de omgeving van Ieper en Poperinge met als voornaamste landschappelijke elementen

het glooiende, vaak geaccidenteerd landschap waarin de Kemmelberg, de Rode- en de Scherpenberg

de vijvers van Zillebeke en Dikkebus

de bossen van Proven en West-Vleteren

Foto : Van Rafelghem

het Helleketelbos (Poperinge, Watou)
de Galgebossen (Poperinge-Elverdinge)
de bossen van de Ieperse KOO te Zillebeke, Wijtschate en Kimmel ('t Hoge, 't Zwarte Leen, de Kampagne, de Groenenburg, het Papenelst, de Huikerbossen, de Kemmelse Kampagne)
de bossen van Zonnebeke, Beselare en Geluveld (Den Doel, de Nonnebossen, het Reutelbos, het Vijverbos)
de Palingbeek te Zillebeke.

---

7. Het land tussen Leie en Schelde met

de heuvelrug van Bellegem
de oude Scheldarmen te Outryve, Avelgem, Waarmaarde en Kerkhove
de oevers van Leie en Schelde met hier en daar nog herinneringen aan de ambachtelijke vlasnijverheid.

---

8. Het Tieltse

De ruime omgeving rond de stad Tielt bestaat uit een glooiend en vrij gaaf gebleven agrarisch landschap, waarin weinig markante punten voorkomen maar dat door zijn liefelijkheid en zijn afwisseling zeer geschikt is voor diverse vormen van wandeltoerisme.

De omgeving rond het kasteel van Ardoie (Manegem) vormt de laatste beboste zone voor de Mandelvallei.

Provinciale Domeinen, Gewestelijke Parken en dagrecreatie-oorden in West-Vlaanderen

Het Tillegembos te Brugge - St.-Michiels

Reeds in 1963 kocht het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen het mooiste stuk (44 ha) van het uitgestrekte Tillegembos op het grondgebied van de voormalige gemeente St.-Michiels (thans Brugge) en stelde dit open voor het publiek. Dit provinciaal domein is geen 'Gewestelijk park' in de meest volledige zin. Het mist daartoe de evenwichtige dosering van water, open ruimte en bos; ook de oppervlakte is daartoe te bescheiden, terwijl het domein wegens zijn ligging overwegend ten dienste van de agglomeratiebevolking staat.

Tillegem is daarentegen een bijzonder geschikt wandelbos, wegens de variatie van loof- en naaldhout, de vele dreven en paadjes, de rijke natuur en de nabijheid van een bevolkingsagglomeratie. In deze laatste faktor schuilt tevens het grootste gevaar voor het bos. Op sommige dagen is de bezoekerstoeloop zo groot dat het bos — maar vooral de onderbegroeiing en de wilde flora — er schade van ondervindt. Het Tillegembos is duidelijk aan een verzadigingspunt toe. Dit is trouwens de reden waarom het domein in het noorden met enkele hektaren werd uitgebreid om er een concentratiepunt te scheppen rond een oud hoefetje dat tot een landelijke herberg 'In de Trutseelaar' werd omgebouwd. In deze omgeving werden een bolbaan, een eendenpoel en een kinderspeeltuintje voorzien, evenals enkele speelweiden en een parkeerterrein.

Het Tillegembos is kenmerkend voor het park- en bossengebied waaraan het landschap ten zuiden van Brugge zo rijk is; het bewegwijzerde 'natuurpad' geeft de geïnteresseerde wandelaar een overzicht van de bijzonderste elementen van dit landschapstype.

Het Tillegembos leverde het provinciaal bestuur van West-Vlaanderen een belangrijk stuk ervaring op, waaruit kan worden geput bij de uitbouw van andere voor recreatie bestemde bossen, speciaal voor het recent verworven Lippensgoed-Bulskampveld te Beernem.

De voornaamste ervaringen waren :

dat er een belangrijk tekort aan toegankelijke bosgebieden bestaat en

dat aan het bezoekerspubliek een behoorlijk 'bezoekersgedrag' kan worden bijgebracht, mits een inloopperiode en mits een permanente begeleiding.

De ervaring met Tillegembos heeft ook geleerd dat een bebost recreatieoord tenminste een 50-tal hektare moet omvatten om met enig succes de recreatiedruk van een grote stedelijke bevolking te overleven.

Het Lippensgoed-Bulskampveld

In de loop van 1971 kocht het provinciebestuur van West-Vlaanderen een bosgebied te Beernem dat deel uitmaakt van het uitgestrekte Bulskampveld. Het omvat ongeveer 201 ha. en wordt naar de vroegere eigenaar 'Lippensgoed-Bulskampveld' genoemd.

Dit nieuwe provinciaal domein omvat

40 ha. park, kasteel en dreven

48 ha. loofbos

49 ha. naaldhout

1 ha. vijver

53 ha. wei- en akkerland.

Het domein is sinds 18 maart 1972 (Boomfeestdag) voor het publiek toegankelijk.

Hoewel het element 'water' ook in dit provinciaal domein nagenoeg afwezig is, biedt de grotere totale oppervlakte en het grotere aandeel open ruimte meer mogelijkheden om er een polyvalent recreatieoord te creëren.

De Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd heeft de recreatieve uitbouwmogelijkheden van het Lippensgoed bestudeerd en in een adviesnota aan de Bestendige Deputatie samengevat.

De voornaamste opties zijn de volgende :

Het domein is het best geschikt voor rustige recreatievormen; toch zijn zekere vormen van 'spelrecreatie' gewenst die evenwel op een beperkte ruimte moeten gegroepeerd worden. De uit botanisch en ornitologisch oogpunt kwetsbaarste gedeelten zullen op een onopvallende wijze tegen mogelijke vertrapping of verstoring worden afgeschermd.

Er wordt gesteld dat een grote bezoekersconcentratie rond de meest populaire spelakkomodaties 'sfeerscheppend' is en tevens bevorderlijk voor de rust en de stilte in de overige minder druk bezochte terreindelen.

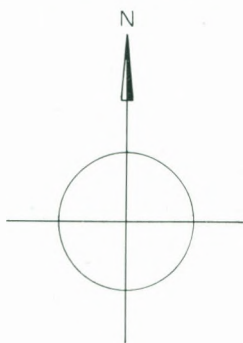
Aangezien de openluchtrecreatie tijdens vrije dagen en op het weekeind grotendeels in gezinsverband gebeurt dienen de voorzieningen te worden afgestemd op activiteiten die door de verschillende leeftijdsgroepen — gezamenlijk of afzonderlijk — kunnen worden beleefd of uitgeoefend.

In het 'Lippensgoed-Bulskampveld' is men voor de spelvoorzieningen met een massa-karakter aangewe-

HET PROVINCIAAL DOMEIN LIPPENSGOED-BULSKAMPVELD TE BEERNEM

0 100 200 300 400 500 1000m

zen op de ruimte in de onmiddellijke omgeving van het kasteel.

De projecten van primair belang die in het provinciaal domein dienen ingeplant, zijn, benevens de utilitaire voorzieningen zoals parkings, sanitaire blokken, afvalkorven, e.d. een terrein voor balspelen, een caféterras, speel- en ligweiden, terreinen voor natuurbeleving, exploratie en observatie, ruit- en wandelpaden, piknikbanken, een zelfbedieningssnackbar, een speeltuin voor peuters en kleuters, een kinderplonsbad, zitbanken en een openluchtzwemgelegenheid met solarium.

Vooraf het kinderplonsbad en de openluchtzwemgelegenheid zijn dringend gewenst om de polyvalentie van het terrein met de 'derde dimensie' aan te vullen, met name het element water.

Momenteel is de Technische Dienst der Wegen bij het Provinciaal Bestuur bezig met de aanleg van Parkeerterreinen aan de voornaamste twee toegangswegen.

Het Provinciaal Domein 'Proostdijbos' te Geluveld

Vanwege de jeugdorganisaties die het openluchtlevens als een onderdeel van hun activiteiten beoefenen, wordt herhaaldelijk de klacht gehoord dat weinig terreinen werkelijk geschikt zijn voor het houden van tentenkampen. Om aan deze nood tegemoet te komen en omwille van de nabijheid van het Westvlaamse Heuvelland, de vijvers van Zillebeke en Dikkebus, de uitgestrekte bossen van de leperse KOO en het toekomstige gewestelijk park 'Den Doel', heeft het provinciebestuur in 1970 twee kleine bossen met een gezamenlijke oppervlakte van 11 ha. aangekocht in de gemeente Geluveld. Het terrein zal door de jeugdorganisaties zelf worden ingericht als een kampeerterrein, nadat de elementaire uitrusting (water- en afvoer, sanitair, elektriciteit) er door het provinciebestuur zal aangelegd zijn. Het terrein zou reeds in gebruik geweest zijn indien men niet ontdekt had dat nog heel wat gevaarlijke munitie uit de eerste wereldoorlog in de grond steekt, die eerst door de ontmijningsdienst van het Ministerie van Landsverdediging moet worden weggeruimd. Uiteraard zijn de gebruiksmogelijkheden van het Proostdijbos beperkt tot het doel waartoe het werd aangekocht en ingericht. Het kan echter best als een 'piknikbosje' voor zondagse wandelaars gebruikt worden tijdens de perioden waarop er geen jeugd-kampen doorgaan.

Het Gewestelijk Park 'De Palingbeek' te Zillebeke

Op het grensgebied van de voormalige gemeenten Zillebeke, Hollebeke en Voormezele, nu tot het grote Zillebeke gefusioneerd, eindigde kort voor de eerste Wereldoorlog een derde poging om de gekanaliseerde Ieperlee met de Leie te Komen te verbinden. Die pogingen dateerden al van 1864. De onberekenbare gronden van de ondergrond (klei en kwijl-zand) hadden telkens de overhand gehaald op de technische mogelijkheden van die tijd. Daardoor ontstond in dit glooiend landschap een diepe en vormloze sleuf met een lengte van ongeveer 3 km. die in de loop van zestig jaar opnieuw met een soort oerwoud is overgroeid; een paradijs voor allerlei zeldzaam geworden planten, kruiden en vogels op een oppervlakte van 35 ha. Het provinciebestuur van West-Vlaanderen nam het initiatief om dit stuk natuur tot een recreatieoord uit te bouwen.

In het gewestplan voor de Ruimtelijke Ordening van het gewest Ieper-Poperinge was deze bestemming uitdrukkelijk voorzien (Code 8P en 8T). Het gebied van de Palingbeek blijft eigendom van het Ministerie van Openbare Werken, die zelfs nog 16 bijkomende hektaren ont-eigende.

Ook het provinciebestuur voegde daar nog 8 ha. aan toe, waarop een parkeerterrein, een toegangsweg, een ont-haalcentrum en enkele recreatieve voorzieningen worden gepland. Het gehele Gewestelijk Park 'De Palingbeek' zal op deze wijze ongeveer 59 ha. groot worden. Er werd reeds een houten brug over de kanaalsleuf aangelegd evenals verharde paden. De belangrijkste vogelbroed-plaatsen werden daarbij zoveel mogelijk gespaard. Het recreatiedomein zal een overwegend rustig karakter behouden. De openstelling voor het publiek wordt in het vooruitzicht gesteld voor 1973.

Het Gewestelijk Park 'Gavermeer' te Harelbeke

In het bekken van de Gaverbeek, ruim 13.000 ha, uitgestrekt, zijn reeds vanouds 5.000 ha. landbouwgrond water-ziek, de zogeheten Gavermeersen. Sinds de bouw van een afleidingskoker naar de Leie is de ontwatering van het gebied er sterk op vooruit gegaan.

Aangezien de E3 autoweg op de rand van dit laaggelegen meersengebied zou worden aangelegd, was het nodig het traject over meerdere kilometers op te hogen; te Harelbeke-Stasegem tot 7 meter boven het maaiveld. Hiervoor waren nagenoeg 4 miljoen kubieke meter zand nodig. Onder de Gavermeersen zelf was geschikt zand te vinden, zodat op het grensgebied van Harelbeke met Deerlijk een waterplas van circa 65 ha. is ontstaan: 'het Gavermeer'. Op en rond dit meer wordt, ingevolge de bestemming voorzien in het Gewestplan, een recreatieoord gepland met ruimte voor de meeste takken van de watersport, een strand, lig- en speelweiden, een vakantiemotel, een kampeerterrein, een overdekt zwembad, een ruitrijcentrum en het Gemeentelijk Sportpark van Harelbeke. De gehele coördinatie wordt ter hand genomen door de interkommunale vereniging Leiedal. De eerste zorg bestaat erin het water dat in het meer komt, zuiver te krijgen en zuiver te houden. Aangezien het winnen van zand werd stopgezet, zonder dat de bodem of de oever van het meer aan hun nieuwe recreatieve functie werden aangepast, zal ook dit aanpassingswerk tot de eerste zorgen gaan behoren. De totale oppervlakte van het Gewestelijk Park 'Gavermeer' zal zowat 82 ha. bedragen.

Het Gewestelijk Park 'Rijkevelde-t Wit Zand' te Sijsele-Oedelem-Brugge

In het voorontwerp van Gewestplan voor Brugge-Oost-kust wordt een gebied van ongeveer 205 ha., gelegen op de zuidoostelijke rand van de Brugse agglomeratie als Gewestelijk Park voorbehouden. Het beschouwde gebied bevindt zich voor nagenoeg 90 ha. op het grondgebied van Oedelgem, voor circa 90 ha. op het grondgebied van Sijsele en voor ongeveer 25 ha. op het territorium van Brugge (voormalig grondgebied van Assebroek en St.-Kruis). Het als Gewestelijk Park aangeduide gebied maakt deel uit van een ruimer landschappelijk geheel waarvan zekere randgebieden zonder ingrijpende wijziging van het huidig gebruik, bij de recreatieve functie van het centrale gedeelte kunnen aansluiten. Op deze wijze kan een gewestelijk park van circa 300 ha. tot stand komen op nauwelijks 6 km van het Brugse Stadscentrum.

Met uitzondering van een militair domein van 45 ha. is het gehele gebied privé-eigendom, maar rond het kasteel Rijkevelde werd door de vereniging 'De Sijseelse Geelgors' en door de 'Werkgroep voor het Gewestelijk Park Rijkevelde-t Wit Zand' een vogel- en dierenpark van 6 ha. aangelegd dat voor het publiek toegankelijk is. De meeste zandwegen die de bossen doorkruisen zijn eveneens voor het publiek toegankelijk en worden nu reeds druk door ruiters bereden.

Het kasteel zelf wordt als konferentieoord aangewend en maakt deel uit van de Internationale Federatie van Europahuizen (FIME).

In de loop van 1970 heeft de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd een adviesnota opgesteld betreffende de recreatieve uitbouw van het gebied. Er werd daarbij een strikt onderscheid in acht genomen tussen stilte-zones, zones bestemd voor het grote publiek en voor spelrecreatie.

De gemeentebesturen van Brugge, Sijsele en Oedelem hebben het voornemen te kennen gegeven om gezamenlijk de realisatie van het Gewestelijk Park na te streven. Een van de grootste bedreigingen voor het recreatie-park is de bouw in het militair domein van een oefen-installatie voor het blussen van scheepsbranden. Bij de scheepsbranden die er worden geënceneerd ontstaan vuile dikke rookwolken die totaal in strijd zijn met de bestemming 'natuurgebied' die het gewestplan aan deze zone heeft willen geven.

Het Gewestelijk park 'Den Doel' te Zonnebeke

In het voorontwerp van Gewestplan voor het gewest leper-Poperinge staat het domeinbos 'Den Doel' (68 ha.), aangegeven als een natuurpark. Drie daarbij aansluitende delen worden eveneens als natuurgebied beveiligd, terwijl de ruimere agrarische omgeving van het bosgebied door bijkomende bepalingen beschermd wordt omwille van zijn hoge landschappelijke waarde. De tekst van het Gewestplan bepaalt dat dit gebied via een algemeen of bijzonder plan van aanleg als Gewestelijk Park moet worden vastgelegd.

Het Gewestelijk Park 'Den Doel' wordt een functie toebedacht ten behoeve van de ruimere streekbevolking (Poperinge, Ieper, Wervik, Menen) met inbegrip van de agglomeraties Kortrijk en Roeselare-Izegem.

In overleg met de gemeentebesturen van Zonnebeke en Beselare, het Bestuur voor Waters en Bossen en de intercommunale vereniging WITAB heeft de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd in de loop van 1971 een ideeënschets voor de uitbouw van het Gewestelijk Park ontworpen. Op grond van de daarin vervatte suggesties wordt thans gewerkt aan een Bijzonder Plan van Aanleg voor dit gebied waarin het op produktie gerichte naaldhoutbos, als stille centrale kern, geleidelijk zou evolueren tot een loofbos met een rustig rekreatief karakter. De bosexploitatie zou derhalve ondergeschikt worden aan de bosrecreatie, wat van het Bestuur voor Waters en Bossen de geschikte beheersmaatregelen vereist. Op de rand van het bos zou een bescheiden Horeca-zone worden ingeplant met parkeerstroken en -terreinen die langs de andere zijde bij een zone voor drukkerre recreatievormen zouden aansluiten (openluchtzwembad, kinderspeelplein, zonnebadweiden en dergelijke). Een vijver met strandje en roeigelegenheid zou de overgang vormen naar het agrarisch gebied. In het omgevende agrarisch gebied zouden kampeerboerderijen toegelaten worden evenals een ruitersportcentrum, een bungalowzone en een

kampeerterrein. Het gehele gebied zou worden doorkruist door wandel- en ruiterspaden.

Andere natuurgebieden met een recreatieve betekenis

Benevens het provinciaal domein 'Bulskampveld' te Beernem, en de toekomstige allround gewestelijke parken 'Gavermeer', 'Rijkevelde' en 'Den Doel' telt de provincie West-Vlaanderen nog een groot aantal domeinen die als openluchtrecreatie-oorden met een meer beperkte functie moeten vernoemd worden. Het Tillegem-bos, het Proostdijbos (Geluvelde) en de Palingbeek zijn daarvan goede voorbeelden. Maar in dit verband kan ook melding gemaakt worden van het zeer mooie en bijzonder geschikte 'Helleketelbos' te Poperinge. Ook de omgeving van het Blankaart-natuureservaat kan een veel hogere recreatieve betekenis krijgen.

De aandacht kan ook gevestigd worden op natuurgebieden als de Westhoekduinen van De Panne, het natuurreservaat 'Het Zwin', de beboste duinen tussen Den Haan en Wenduine, het duinenreservaat 'De Doornpanne' (Oostduinkerke en Koksijde), het Garzebekeveld te Adinkerke, de domeinbossen van Koekelare en Houthulst, de Keignaertkreeken in het achterland van Oostende, de omgeving van het Wijnendale-bos, het bossen- en parkengebied rond het Karthuizerinnekklooster St. Anna ter Woestijne te Brugge - St.-Andries, en veel andere bossen- en parkeercomplexen rond Brugge.

Een bijzondere vermelding verdienen nochtans de uitgestrekte bossen in het leperse die toebehoren aan de KOO van deze stad. Voor het zuid-oosten van de provincie dat zo arm is aan natuurschoon, betekenen deze bossen een onontdekte schat. Men moet hopen dat de KOO van Ieper er in een nabije toekomst in toestemt een groter gedeelte van deze bossen een sociale bestemming te geven.

In het kader van dit artikel werd geen melding gemaakt van de toeristische recreatie-oorden die op de kustlijn worden gepland. Deze geplande recreatie-parken zijn in de eerste plaats als 'toeristische' infrastructuur te beschouwen.

Besluit

Het zou niet te verantwoorden zijn dat de laatste resten aan natuurschoon in deze provincie zouden worden opgeofferd aan een ongebreidelde rekreatiedruk. Daarom dient de uitbouw van de openluchtrecreatie met overleg te gebeuren.

Een tekort aan toegankelijke natuurgebieden leidt tot vertrapping en degradatie van het reeds toegankelijk gestelde. Een te intensieve uitbouw schendt de authenticiteit van het landschap. De wetenschappelijk waardevolle gebieden dienen zo te worden beveiligd. De edukatieve begeleiding van de rekreatant dient zo te worden opgevat dat mensen die hun vrije tijd in een 'natuurlijke' omgeving komen doorbrengen niet langer de vijanden maar de bondgenoten worden van het landschap waarin zijn tijdelijk vertoeven. De openlucht-recreatieoorden in West-Vlaanderen dienen zo talrijk te zijn en zo te worden uitgebouwd dat zij iedere inwoner de kans bieden zich aan een anderssoortige omgeving dan het gewone werken woonmilieu te komen 'her-bronnen'. Zij die de natuur kennen en haar bestuderen moeten het zich tot een sociale plicht aanrekenen de 'gewone' rekreatant daarbij behulpzaam te zijn. Ook de eigenaars van onze laatste natuur-reservaten hebben een analoge sociale verplichting.

De Witte-Lietaer nv.

Textiel in de aanval

D. SANDERS, *Redaktiesekretaris*

De textielwereld staat de laatste jaren scherp in het verweer. Enkele jaren geleden nog waren de meeste rapporten immers in mineur gesteld: er waren structurele wijzigingen nodig om deze industrietak te kunnen redden, de groeikansen waren minimaal, zelfs de EEG-autoriteiten zagen deze nijverheidstak eerstdaags gedeeltelijk overhevelen naar de ontwikkelingslanden. Daarnaast waren er nog de marktmoeilijkheden met de USA, de opkomst van nieuwe textielbedrijven in de ontwikkelingsgebieden, de dumpingpraktijken door overzeese en Oosteuropese landen.

Dit alles heeft, achteraf bekeken, in de textielsector blijkbaar zeer vernieuwend gewerkt, alhoewel heel wat marginale (en ook minder marginale) bedrijven ondertussen uitgeschakeld werden. De overblijvende bedrijven hebben nieuwe markten ontdekt en veroverd; nieuwe syntetische producten hebben de onafhankelijkheid tegenover de traditionele grondstoffenmarkten bewerkt, terwijl kwaliteitsverbetering, aangepaste produktiemethoden, vernieuwing in mode, kleur en vorm de markt van het Westen opnieuw door de eigen textielnijverheid hielpen veroveren.

De textielnijverheid, hierin bijgestaan door de konfektie, is na een toestand van verweer, tot de aanval overgegaan. Recent ging men over tot een reeks loonsverhogingen die de groei moeten helpen stimuleren; de automatisering en de mekanisering van het produktieproces maakten een hogere produktiviteit mogelijk én bepaalden meteen ook het nieuw leefklimaat in de bedrijven, die van jaar tot jaar kapitaalintensiever werden.

Nu komt het erop aan deze wijzigingen om te zetten tot een wilsdaad van de totale bevolking — arbeiders en anderen — om terug in deze bedrijfstak te geloven, tegen alle vooroordelen en vroegere spijtige ervaringen in.

Vanuit deze basis-probleemstelling vertrekkend is het zeer dankbaar zomaar binnen te vallen in een 75-jarig oud bedrijf: nieuwe lokalen vol nieuwe machines, nieuwe produktiemethodes, nieuwe weefsels en zelfs met een eigen konfektie-afdeling. Dit nieuwe leven wordt geleid vanuit een functioneel administratiegebouw, compleet met komputer. Wat wel nodig is voor het bijhouden van een artikelenreeks met 3.500 varianten inzake huishoudlinnen, 1.200 varianten bij de sponsartikelen, en 500 bij de

meubileringsstoffen, die alle door 60 vertegenwoordigers afgezet moeten worden bij de grootwarenhuizen én de detaillanten in de EEG.

Vlas, katoen, syntetische vezel

Sinds haar oprichting in 1898 is de firma trouw gebleven aan het vlas, van waar zij overigens als vlashandel is gestart. Alhoewel vlas als exportartikel, onder veredelde vorm of eventueel gemengd met andere grondstoffen, nog steeds wordt gevraagd, werd in de loop van de jaren toch ook de nodige aandacht besteed aan andere grondstoffen: katoen en syntetische vezels. Alleen wol wordt er niet verwerkt.

Momenteel wordt in de spinnerij enkel katoen gesponnen, maar de nieuwe spinnerij zal in de toekomst toelaten ook andere vezels te spinnen. Hierna volgt het verven in een sterk-geautomatiseerde ververij. Eigen gesponnen katoen en andere ingevoerde vezels worden dan geweven. Daarna wordt een gedeelte van deze produktie uitbesteed om bedrukt te worden; de gehele produktie wordt ter plaatse verpakt, soms zelfs gekonfektioneerd.

De firma slaagt erin een expansieve plaats in te nemen in de sektor huishoudlinnen en in de fantasieweefsels. Dit kan alleen mits een doorgehouden distributiebeleid die als voornaamste kenmerk heeft: een korte weg tussen fabriek en kleinhandelaar en een ruime spreiding van de klanten over de EEG. De deelneming van Engeland en de drie andere potentiële partners kan deze spreiding nog meer ten goede komen, alhoewel de opbouw van een geldig distributie-apparaat in deze landen toch wel enkele jaren zal vergen. Vooral daar er soms een aanpassing dient te geschieden inzake gebruikelijke maten of zelfs — alhoewel gelukkig slechts voor een klein deel van de produktie — van de ontwerpen zelf.

Gezien in de Belgische context neemt de firma De Witte-Lietaer zowel voor tafellinnen als voor sponsweefsels ongeveer 10 procent van de totale afzet, gezien als artikel, voor zijn rekening; voor overgordijnen ligt dit dichterbij de 5 procent. 70% van deze produktie is bestemd voor de uitvoer. In waarde van de leveringen uitgedrukt betekent de firma ongeveer 1,5% van de totale Belgische textielproduktie. De publicitaire inspanning van het bedrijf is dan ook de laatste jaren sterk opgevoerd,

Foto : Artex - Izegem

Administratief gebouw

waarbij zowel de bekendmaking van het merklogos als van de firmanaam duchtig werd nagestreefd. De DWL-spinnerij vertegenwoordigt momenteel 2,50 % van de totale nationale productie.

Personeel

Deze resultaten zijn de resultante van het harde werk en de ervaring van de totale personeelsbezetting, 840 man sterk, maar ook van een ver doorgedreven automatisatie en een grote techniciteit. Hier zijn twee belangrijke perioden te onderscheiden : van 1950 tot 1960 werd de produktiviteitsverhoging vooral bekomen door een doorgedreven studie van de werkmethode en een opleiding van het personeel. Na 1960 werd deze opleiding wel verder doorgezet, maar een verhoging van de produktiviteit vergde tevens investeringen in meer-geautomatiseerd materiaal. Op dit laatste punt komen wij verder nog even terug.

Wat de personeelsbezetting betreft is het moeilijk gegevens van meer achteruitliggende jaren te achterhalen. Wel wordt een vooroorlogscijfer van 1.100 à 1.200 tewerkgestelden vooropgesteld. Einde 1963 waren er 878 tewerkgestelden, waaronder 805 arbeiders (414 mannen en 391 vrouwen), tegenover slechts 73 bedienden (63 mannen en 10 vrouwen). In 1963 was het totaal aantal gedaald tot ongeveer 760 personeelsleden, om in 1970 terug te stijgen tot 840. Merkwaardig echter is dat het aantal bedienden verdubbelde, terwijl het aantal arbeiders daalde tot ongeveer 665. Op deze wijze steeg de verhouding van 1 bediende op 11 arbeiders in 1953 tot 1 bediende op 5 arbeiders in 1970. Dit was te wijten aan een kenschetsende versterking van het kommercieel kader, aan de aangroei van de eigen creatie-afdeling, van het kaderpersoneel, van de afdeling kostprijberekening en van de verdere automatisering van het bedrijf.

De gemiddelde leeftijd is momenteel voor de mannen 41 en voor de vrouwen 28 jaar ; de gemiddelde leeftijd van de totale tewerkgestelden bedraagt 36 jaar. Beneden de 20 jaar vindt men 15 % van de tewerkgestelden, beneden de 25 jaar 31 %. Bij de groep vrouwen zijn deze verhoudingscijfers 24, respectievelijk 45 %. In anciënniteit uitgedrukt wil dit zeggen dat 58 % méér dan 5 jaar werken in het bedrijf, 37 % méér dan 10 jaar en 17,5 % méér dan 25 jaar.

Uitgedrukt in arbeidsrotatie, zien wij dat per jaar ongeveer 16 % van het personeel het bedrijf verlaat, om zeer diverse redenen, waaronder pensioen, overlijden (1/3), beter loon, ander werk en diverse persoonlijke redenen (2/3).

De rotatie werd in het verleden sterk bepaald door een reeks sociale en psychologische omstandigheden, die op heden heel wat gewijzigd zijn. Bepaalde maatregelen en systemen werden ingevoerd, welke meewerkten aan de verbetering van deze rotatie-koëfficiënt : niet enkel de verhoogde lonen, maar evenzeer het feit dat het bedrijf voor de aanwerving van zijn arbeidskrachten overgegaan is tot een psychotechnische procedure, wat de stabiliteit achteraf in de hand werkt, terwijl daarnaast een grondig uitgewerkt systeem van versnelde opleiding in het bedrijf tot stand kwam.

Deze opleiding was wel noodzakelijk, wanneer men de navolgende tabel bekijkt van de scholingsgraad voor de personeelsleden, aangeworven na de invoering van het psychotechnisch selectiesysteem en die momenteel nog in dienst zijn :

Gevolgde opleiding

	mannen	vrouwen	totaal
Algemeen vormend			
tot 14 jaar	64	77	141
onvolledig middelbaar	5	12	17
niveau humaniora	1	1	2
Technische scholing			
A4	11	—	11
id. onvolledig	6	2	8
A3	28	—	28
id. onvolledig	9	2	11
A2	3	—	3
id. onvolledig	2	—	2
Beroep (snit & naad)	—	15	15
id. onvolledig	4	68	72
Totaal	133	177	310

Aangezien de geschoolden (A4 - A3 - A2) meestal mechanici zijn, met ook enkele techniciers-weefkunde in de weverij, werd een scholingsprogramma uitgewerkt

voor de geoefende functies in de spinnerij en bestaat er ook een permanent opleidingssysteem in de afdeling konfektie.

Medio 1970 hadden op 642 personen 73 een A3 opleiding genoten, 145 personen (waaronder 114 mannen en 31 vrouwen) een doorgezette opleiding en 424 personen (196 mannen en 228 vrouwen) een korte opleiding.

Belangrijk is tenslotte dat deze ganse inspanning inzake opleiding in eigen bedrijf kon worden gerealiseerd dank zij de konstante studie van het eigen methodenbureau, dat, vertrekkend van bestaande opleidingsprogramma's, een aangepaste opleiding kon realiseren.

Wat de geografische herkomst van de arbeiders en de bedienden betreft, deze heeft voor beide groepen zeer typische kenmerken. De arbeidersgroep wordt gerekruiteerd in de onmiddellijke omgeving; Frankrijk, Henegouwen, Aalbeke en Kortrijk zijn gesloten gebieden, gezien de aantrekkingskracht van deze streken en steden op hun eigen mensen. Opvallend is wel hoe de gemeenten Lauwe (met 48,7 % van de arbeiders in 1953 tegenover 38,6 % in 1970) en Wevelgem (21,9 % in 1953 tegenover 16,2 % in 1970) als rekruteringsgebied aan waarde verliezen, ten voordele van enkele andere omliggende gemeenten: Rekkem (van 4,9 % naar 8,9 %), Wervik (van 0,25 % naar 7,2 %), Geluwe (van 1,9 % naar 4,3 %).

Bij de bedienden is de plaatselijke rekrutering veel beperkter: slechts 22,2 % is afkomstig uit Lauwe zelf en 8,3 % uit Wevelgem. Maar daartegenover komen 16 % bedienden uit Kortrijk, 7 % uit Menen en evenveel uit Marke, 4 % uit Moeskroen en 3,5 % uit Rekkem en uit Aalbeke. Verder komen er nog bedienden uit 33 andere gemeenten.

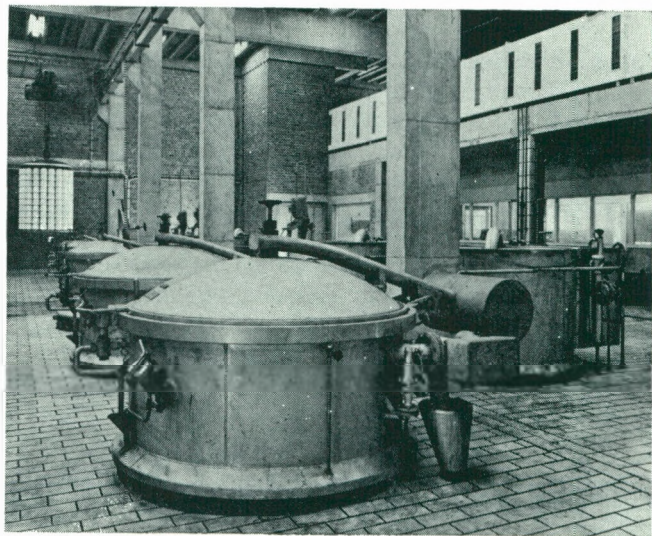
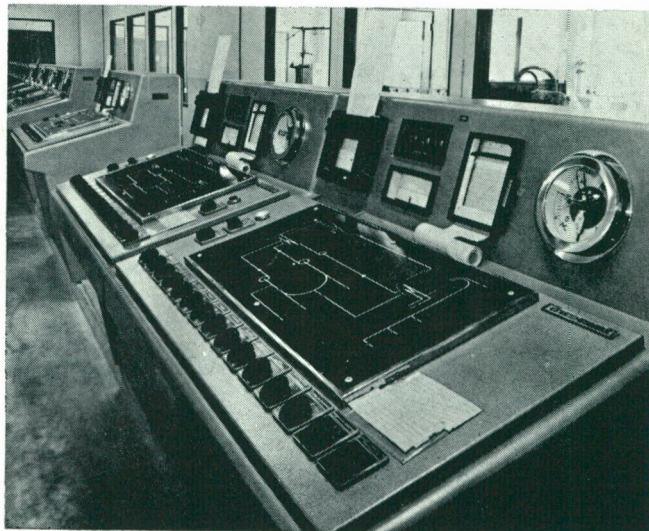
Alhoewel de ruimtelijke verschuivingen bij de arbeiders en de ruimtelijke spreiding bij de bedienden zeker iets te maken heeft met de bouwpolitiek van de overheid in de diverse randgemeenten, is het verschil tussen het beeld, gevormd door dit van de arbeiders en dit van de bedienden te kenschetsend om het alleen daaraan te wijten.

Integratie en groeikansen

Twee belangrijke aspecten kunnen dit overzicht afronden: de situatie van het bedrijf in de gemeente Lauwe en de toekomst van het bedrijf. Ingesloten midden sterke attractiekernen en concurrerende bedrijven, slaagt De Witte-Lietaer nv er toch in zijn arbeidsbestand van 840 personen op peil te houden, waardoor het tussen één derde en één vierde van het totale arbeidsaanbod van de gemeente vertegenwoordigt.

300 daarvan blijven ter plaatsen wonen. De firma beschikt over een bepaalde akkomodatie inzake feestzaal en ontspanningszalen, die ter beschikking staan van zowel de talrijke ontspannings- en sportgroepen binnen het bedrijf, als van de totale bevolking, voor zover zij voor bepaalde activiteiten geen eigen lokalen heeft weten te verwerven. Deze spontane openheid tegenover de plaatselijke gemeenschap is gemakkelijk te verklaren vanuit de traditionele en centrale inplanting van het bedrijf in de gemeente.

Wat de toekomst van het bedrijf betreft, niemand kan daaromtrent 'voorspellen'. Maar zeker is dat deze toekomst grondig wordt voorbereid. In een vierjarenprogramma wordt er overgegaan tot een nieuwe investering van 242 miljoen frank. Luidens het vroeger Kabinet

Foto's: Archief DWL

Ververij

van Streekeconomie werden daarop de voorziene overheidstussenkomsten aangevraagd en goedgekeurd onder vorm van een rentbonifikatie van beperkte duur.

Deze nieuwe investeringen moeten in eerste instantie dienen om de spinnerij te moderniseren, de gebouwen te herbouwen en het machinepark verder te automatiseren. Het eindresultaat wordt zeker een verhoging met 50 % voor de produktie en een lichte personeelsaan-groei. Op korte termijn is er een produktiestijging van 25 % voorzien.

Eenzelfde vernieuwing van het materieel is voorzien voor de afdelingen weverij en afwerking, terwijl bepaalde opzoekingen en de verdere komputersatie van het bedrijf de laatste investeringen zullen opnemen.

Alle wijzigingen samen moeten een jaarlijkse expansieverhoging van 10 % toelaten, zodat het huidig zakencijfer op 8 jaar tijd kan worden vertweevoudigd. Wat tenslotte duidelijk illustreert — en dit werd bij het begin van dit artikel reeds vooropgesteld — dat de textielnijverheid zeer kapitaalintensief geworden is en dat zij dit in de toekomst nog méér zal worden, terwijl ook het kennisniveau van de bedienden en de arbeiders van dag tot dag moet stijgen. wil de toekomst met kans op slagen worden tegemoet gezien.

Tertiaire sektor en verzorgende centra in West-Vlaanderen

Zopas verscheen een nieuwe publikatie van het Westvlaams Economisch Studiebureau: 'Tertiaire Sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen' door de heren R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, onder leiding van Dr. N. Vanhove. Deze studie werd uitgevoerd in opdracht van Prof. Dr. A.J. Vlerick, Minister-Staatssekretaris voor Streekeconomie. Het Westvlaams Economisch Studiebureau werd immers belast met een analyse over de betekenis van de tertiaire sektor voor de provincie West-Vlaanderen, waarbij de klemtoon voornamelijk diende gelegd op de waarde van de tertiaire uitrusting voor de verschillende verzorgingscentra van de provincie.

Het boek bestaat uit zeven hoofdstukken, waarvan de eerste drie volledig gewijd zijn aan de economische betekenis, de structuur en de recente ontwikkelings-tendenzen in de tertiaire sektor. Vervolgens worden de invloedssferen en de ruimtelijke opbouw van het distributie-apparaat in de belangrijkste verzorgingscentra van West-Vlaanderen onder de loep genomen, terwijl het zesde hoofdstuk zich toespitst op de invloed van de tertiaire sektor op de ruimtelijke ordening in de provincie. Het laatste hoofdstuk geeft tenslotte een algemene syntese van het werk en stelt tevens enkele beleidsnormen ten aanzien van de tertiaire sektor in het daglicht.

Groeiende invloed van de tertiaire sektor

In het eerste hoofdstuk, handelend over de betekenis van de tertiaire sektor voor de Westvlaamse economie, wordt betoogd dat de tertiaire sektor in West-Vlaanderen minder belangrijk is dan de secundaire sektor onder het oogpunt van de tewerkstelling, doch dat haar bijdrage tot de vorming van het bruto-regionaal produkt daarentegen hoger is. In 1968 waren, naar raming immers 49 % van de actieve bevolking in de industrie tewerkgesteld, tegenover 42 % in de tertiaire sektor. Daarentegen liep het aandeel van de tertiaire sektor in toegevoegde waarde tegen faktorkosten (in werkelijke prijzen), volgens berekeningen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, in 1968 op tot circa 49 %, terwijl het aandeel van de secundaire sektor 39 % bedroeg. Vervolgens komt ook aan de orde dat de tertiaire bedrijvigheid in wezen een verzorgend karakter bezit; handel en dienstenverlening ontwikkelen zich immers steeds in

relatie met de vraag naar deze goederen. Nochtans komen er in West-Vlaanderen ook enkele stuwende tertiaire activiteiten voor; ondermeer het toerisme, dat in de provincie een zeer belangrijke plaats inneemt.

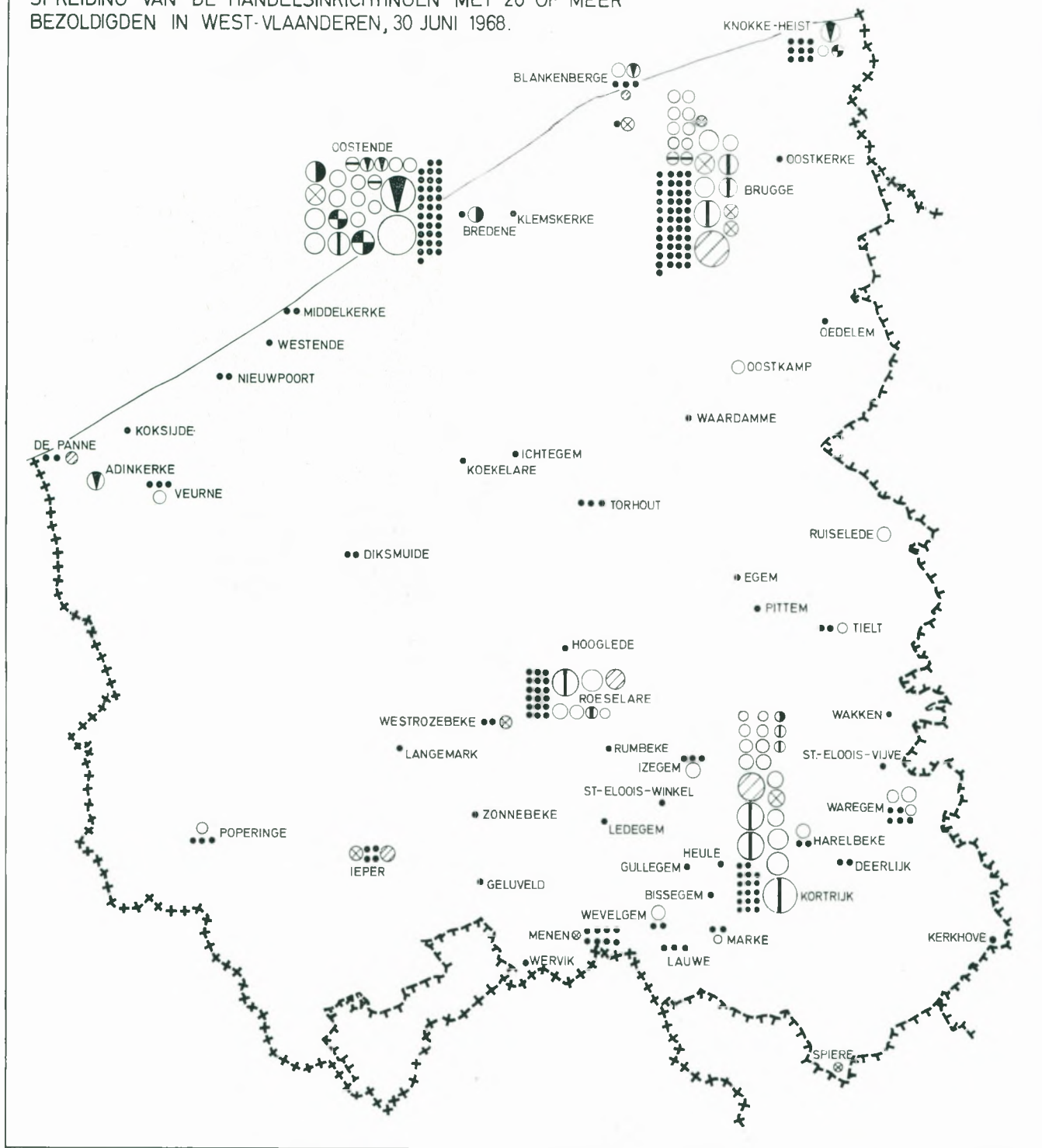
Inzake de spreiding van de tertiaire tewerkstelling, komen de centra Brugge, Kortrijk, Oostende en Roeselare logischerwijze sterk op de voorgrond. In deze centra komt de tertiaire tewerkstelling heel wat sterker gekoncentreerd voor dan de secundaire werkgelegenheid. Niettegenstaande dit verschil in concentratiegraad is er toch een vrij sterk verband waar te nemen tussen de werkgelegenheid in beide economische sectoren. Inderdaad, een toename van 1 % in de industriële werkgelegenheid impliceert in West-Vlaanderen een stijging van 1,3 % in de tewerkstelling in de tertiaire sektor. Naast de industriële bedrijvigheid oefent uiteraard ook het toerisme een belangrijk multiplikatoreffekt uit op de tewerkstelling in de tertiaire sektor.

Strukturele kenmerken

De structuur van de tertiaire sektor komt in het tweede hoofdstuk aan de orde. Opvallend is het feit dat de gemiddelde bedrijfsdimensie in West-Vlaanderen veel kleiner is dan in het Rijk. In de instellingen met bezoldigd personeel in dienst werden (medio 1968) in West-Vlaanderen gemiddeld slechts 35,4 werknemers per 1.000 inwoners geteld, tegenover 56,0 per duizend in het Rijk. Daarentegen registreerden de bedrijven zonder bezoldigd personeel (einde 1961), gemiddeld 41,8 beroepsactieven per 1.000 inwoners in West-Vlaanderen, tegenover 31,6 per duizend in het Rijk. Dit dimensieverschil ten overstaan van de doorsnee-situatie voor het Rijk wordt vervolgens in het werk ontbonden in zijn samenstellende componenten. Uit deze analyse blijkt dat het globale dimensieverschil voor meer dan 90 % wordt verklaard door zuiver regionale verschillen; dit zijn verschillen veroorzaakt door de ligging van de bedrijven in een bepaalde streek. De sektoriële dimensieverschillen oefenen daarentegen slechts een zeer minieme invloed uit (circa 7 %). De benaming sektoriële verschillen wordt gebruikt om de dimensieverschillen aan te duiden die veroorzaakt worden door het feit dat bepaalde subsectoren, welke normaliter zeer weinig personen tewerkstellen (bijvoorbeeld cafébedrijven), oververtegenwoordigd zijn in een bepaalde streek.

SPREIDING VAN DE HANDELSINRICHTINGEN MET 20 OF MEER
BEZOLDIGDEN IN WEST-VLAANDEREN, 30 JUNI 1968.

AARD VAN DE BEDRIJVEN:
(met meer dan 49 bezoldigden)

○ eigenlijke handel	◐ personeelsverzorging
◕ krediet	◑ gemaklijkheden
◔ agentschap	⊗ vervoer - verkeer
◖ horeca	▨ elektriciteit

GROOTTEKLASSE:

●	20 tot 49 bezoldigden
○	50
○	250
○	500
○	750
○	1000
- aard van de bedrijven met 20 tot 49 bezoldigden niet aangeduid

BRON: RMZ - exclusief overheidsdiensten en andere diensten van algemeen belang

Recente ontwikkelingstendenzen

Het derde hoofdstuk geeft een overzicht van de recente ontwikkelingstendenzen in de tertiaire sektor. Vooreerst worden de oorzaken van de wijzigingen in het consumptiepatroon geanalyseerd. Hierbij wordt de gedachten-gang gevolgd dat zowel de gedragingen van de konsumenten als deze van de producenten een zeer snelle evolutie doormaken, en bijgevolg een belangrijke weerslag hebben op de distributie- en de exploitatievormen. Inzake de distributievormen wordt vooropgesteld dat de geassocieerde zelfstandige handel en voornamelijk de geïntegreerde handel, gedurende het eerstkomend decennium, hun aandeel in de totale detailhandelsomzet aanzienlijk zullen verhogen, dit ten nadele van de zelfstandige niet-geassocieerde handel. Deze laatste bezit thans nog een marktaandeel van circa 70 %, doch zou tegen 1980 terugvallen tot minder dan 50 %. Naast de distributievormen ondergaan ook de exploitatievormen grondige structuurwijzigingen. Hier dient de doorbraak van de zelfbediening beklemd. Deze exploitatievorm komt immers in belangrijke mate tegemoet aan de moderne konsumenteneisen. In West-Vlaanderen mag tijdens de beschouwde periode ongetwijfeld de grootste expansie worden verwacht in de kleine en middelgrote zelfbedieningszaken.

Verzorgingscentra en hun invloedssferen

Het vierde gedeelte is volledig gewijd aan de verzorgingscentra en hun invloedssferen. Bij de meting van de invloedssferen dient een onderscheid gemaakt tussen de potentiële en de reële aantrekkingskracht van de verzorgingscentra. De twee voornaamste centra — Brugge en Kortrijk — telden in 1969 ieder een potentieel verzorgde bevolking van 213.000 konsumenten, waarvan circa 165.000 van buiten de eigen gemeente werden aange trokken. In tweede orde komen Oostende en Roeselare, die elk circa 130.000 personen verzorgen. Hun aangetrokken bevolking schommelt rond de 80.000 konsumenten. De omvang van de reële markt is uiteraard aanzienlijk kleiner dan de potentiële markt. Bij de reële markt wordt immers rekening gehouden met het volume van de goederen en diensten die in de verzorgingskernen worden aangeschaft. Voor de vier grote centra schommelt de reële verzorgde bevolking tussen de 116.000 en 66.000 personen.

Onder de factoren die de aantrekkingskracht van de commerciële centra bepalen treden de ruime keuzemogelijkheden en de geringe afstand sterk op de voorgrond. Van secundair belang zijn verder de lagere prijzen, de aanwezigheid van een warenhuis en de kwaliteit van de produkten.

De invloedssferen van de Westvlaamse verzorgingscentra vertonen een duidelijk verschillende geografische vorm. Zo is het verzorgingsgebied van Brugge eerder

Foto : L. Van Paridon, Amsterdam

koncentrisch opgebouwd ; het kommercieel centrum van Roeselare trekt zijn cliënteel voornamelijk aan uit noordwestelijke en zuidwestelijke richting, terwijl het attractiegebied van Oostende zich vooral uitstrekt langsheen de kustlijn alsook in zuidoostelijke richting. De opbouw van het verzorgingsgebied van Kortrijk is tenslotte volledig bepaald in functie van de concurrerende centra die haar omringen.

Naast de commerciële invloedssferen worden ook de aantrekkingskrachten, uitgaande van de centra voor secundair onderwijs, de medische centra en de kulturele centra geanalyseerd. De secundaire onderwijsinstellingen komen in West-Vlaanderen zeer gespreid voor. Ter illustratie dient opgemerkt dat het middelbaar en het technisch onderwijs tijdens het schooljaar 1968-69 in respectievelijk 43 en 41 Westvlaamse gemeenten werd verleend. Vandaar dan dat de aantrekkingskracht van de schoolcentra ook zeer lokaal is. De medische uitrusting is, evenals de commerciële voorziening, voornamelijk gecentreerd in de vier belangrijkste verzorgingskernen van de provincie. Deze centra vertegenwoordigden in 1968 tezamen niet minder dan 62 % van de Westvlaamse

ziekenhuiskapaciteit. De geografische omschrijving van hun respectievelijke invloedzones loopt grosso modo parallel met de spreidingsvorm van hun commercieel achterland. Wegens gebrek aan objectieve normen, is de meting van de kulturele attractiekracht van een centrum een uiterst delikate aangelegenheid. Daarom werd het onderzoek beperkt tot twee specifieke kulturele manifestaties, namelijk toneel en concert.

Ruimtelijke opbouw van de distributie

De ruimtelijke opbouw van het distributie-apparaat in de vijftiwintig belangrijkste tertiaire centra van de provincie, maakt het onderwerp van het volgende hoofdstuk uit. Op dit vlak dient voornamelijk gewezen op de geringe concentratie van de winkelinrichtingen in het geheel van het stedelijk patroon. Zo blijkt dat de straten met een winkelgevelbreedteverhouding van 50 % en meer, in 1969 slechts één vijfde van het aantal winkelinrichtingen registreerden. Verder is ook de vorm waarin de concentratie zich voordoet een invloedrijke faktor voor de aantrekkingskracht van een commercieel centrum. De commercieel verantwoorde kringloopstructuur komt in de Westvlaamse verzorgingscentra echter zelden voor. Andere structuren die commercieel minder aantrekkelijk zijn, zoals de straatstructuur, de radiaalstructuur en de T-structuur worden er veel frekwenter aangetroffen.

Een tweede hoofdenkenmerk van de ruimtelijke opbouw van de distributiebedrijven in de grote Westvlaamse centra is de nog steeds dominerende positie van het kleine winkelbedrijf. De bestudeerde tertiaire centra registreerden in 1969 een gemiddelde winkeloppervlakte van slechts 45,5 m². Dit laatste wordt evenwel grotendeels gekompenseerd door de zeer dichte winkelbezetting. Inderdaad, eind 1969 bedroeg het gezamenlijk konsumentengemiddelde immers 24 personen per winkelinrichting. Uiteraard zijn de verschillen per gemeente vrij aanzienlijk. Zo wordt de dichtste winkelbezetting vastgesteld in de kustgemeenten, terwijl de centra in Midden-West-Vlaanderen een veel geringere bezetting vertonen. De hoge winkelbezetting komt eveneens tot uiting op grond van de gemiddelde verkoopoppervlakte per inwoner (1,36 m²). Opvallend is het feit dat de drie vierden van de totale winkeloppervlakte worden ingenomen door duurzame consumptiegoederen en slechts één vierde door voedingswaren. Louter kwantitatief beschouwd, wordt er derhalve een duidelijke oververtegenwoordiging van de non-food winkels waargenomen. In kwalitatieve zin wordt deze overbezetting evenwel getemperd door de verregaande versnippering en de veroudering van de winkels.

Ruimtelijke ordening

In het 6^e hoofdstuk wordt de band gelegd tussen de tertiaire uitrusting en de ruimtelijke ordening. Hierin wordt

betoogd dat de spreidingsbeweging van de tertiaire instellingen zich reeds in een ver gevorderd stadium bevindt. Deze spreiding kan tot op zeker niveau goedgekeurd worden, doch er mag evenwel geen te verregaande versnippering optreden; deze zou immers het benutten van alle mogelijkheden verhinderen en derhalve voor de konsument een verarming betekenen. De stap zou evenwel kunnen gezet worden in de richting van het creëren van bedrijfsterreinen ten behoeve van bepaalde dienstverlenende bedrijven. Deze terreinen zouden bij voorkeur dichtbij de verkeerswegen dienen te liggen, terwijl ook de afstand tot de woonzones niet te groot mag zijn en een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer een essentiële voorwaarde is.

Vervolgens wordt ook de problematiek van de stedelijke kernzones aangeraakt. Het ecologisch centrum van de stedelijke agglomeratie is steeds gelegen rond de konvergentiepunten van de grote invalswegen en van de kommunikatielijnen. In praktisch alle Europese steden is dit centrum te lokaliseren in de nabijheid van de marktpleinen. In dit centrum kulmineren de economische, sociale en kulturele activiteiten van de agglomeratie. De toenemende motorisatie van de bevolking heeft aan de stadskernen evenwel een groot gedeelte van zijn traditionele functies ontnomen. Derhalve dringt zich een taakverdeling op tussen de kern en de stadsrand, waarbij de attractiviteit van de kern moet behouden blijven. De tendens gaat in de richting om in de stadskern enkel de winkels met een uitgesproken luxekarakter te behouden, of winkels waar goederen met een geringe turnover worden verhandeld, dit naast centrale verzorgingsinstellingen voor luxediensdiensten en voor gewone zorgen, bestuurlijke inrichtingen, musea, rekreatieve en kulturele voorzieningen voor avondlijk gebruik en de gehele agglomeratie.

Syntese en beleid

Het laatste hoofdstuk geeft een algemene syntese van het werk, en weidt eveneens uit over enkele ruimtelijke beleidsnormen. Inzake de ruimtelijke spreiding van de verzorgende kernen wordt het principe van de gebundelde dekoncentratie aanbevolen; dit principe bestaat erin op geringe afstand van de hoofdkern ook nog enkele kleinere kernen tot ontwikkeling te laten komen. Bij de ruimtelijke uitbouw van de stedelijke kernen dient gestreefd naar de realisatie van commerciële kringlopen, waarbinnen alle vormen van gemotoriseerd verkeer zouden verboden worden. Opdat deze wandelwinkelsstraten maximaal tot hun recht zouden komen moet de winkeldensiteit er minstens 50 % bedragen en mag de lengte van de commerciële omloop niet te groot zijn (maximum één uur wandelen). Tenslotte wordt nog een lans gebroken voor een objectieve, deskundige winkelplanning als onderdeel van het beleid in de verstedelijkte kernen.

Arrondissement	— 5 werknemers		5-9 werknemers		10-19 werknemers		20-49 werknemers	
	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.
Totale tewerkstelling								
Brugge	4.469	7.555	811	5.292	396	5.297	292	9.058
Diksmuide	684	1.070	115	740	69	931	42	1.336
Ieper	1.581	2.438	241	1.600	155	2.138	76	2.314
Kortrijk	3.795	6.539	801	5.264	546	7.394	407	12.606
Oostende	2.298	3.806	429	2.783	217	2.957	161	4.855
Roeselare	2.013	3.353	399	2.624	283	3.693	231	7.098
Tielt	1.099	1.830	194	1.275	143	1.972	116	3.573
Veurne	1.374	2.123	197	1.272	94	1.220	59	1.753
West-Vlaanderen	17.313	28.714	3.187	20.850	1.903	25.602	1.384	42.593
Het Rijk	138.177	230.809	25.493	167.450	15.974	216.651	11.835	362.869

waarvan in de industrie, inclusief bouw en transport

Brugge	1.360	2.681	390	2.564	174	2.334	151	4.796
Diksmuide	227	424	60	379	34	470	27	804
Ieper	488	881	109	715	78	1.102	52	1.533
Kortrijk	1.615	3.084	493	3.232	359	4.850	287	8.993
Oostende	627	1.183	170	1.111	102	1.391	78	2.424
Roeselare	837	1.603	251	1.674	187	2.432	172	5.293
Tielt	487	903	134	860	96	1.339	85	2.616
Veurne	331	608	83	513	37	482	23	681
West-Vlaanderen	5.972	11.367	1.690	11.048	1.067	14.400	875	27.140
Het Rijk	45.416	85.216	12.339	80.968	8.056	109.474	6.394	196.990

waarvan in de handel

Brugge	2.413	3.601	265	1.722	114	1.542	63	1.895
Diksmuide	258	347	20	123	7	98	4	177
Ieper	647	880	66	423	28	366	4	147
Kortrijk	1.605	2.453	211	1.371	102	1.340	52	1.551
Oostende	1.306	1.972	162	1.040	67	885	37	1.088
Roeselare	828	1.195	92	599	56	714	23	713
Tielt	415	612	31	204	15	195	6	169
Veurne	729	989	60	384	22	288	10	270
West-Vlaanderen	8.201	12.049	907	5.866	411	5.428	199	6.010
Het Rijk	66.410	99.039	7.978	51.865	4.343	58.290	2.669	81.088

grootteklasse 1970

Bron: RMZ

Inbegrepen de erkende leerlingen, dienstboden, personeel in overheidsdiensten en onderwijs, uitsluitend onderworpen aan de verzekering gezondheidszorgen.

Deze gegevens zijn moeilijk vergelijkbaar met vroegere jaren.

50-99 werknemers		100-199 werknemers		200-499 werknemers		500-999 werknemers		1.000 en meer werkn.		Totaal	
Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.	Bedr.	Tew.
112	7.850	50	7.192	30	9.353	5	3.155	8	14.949	6.173	69.701
20	1.354	2	270	2	574	—	—	—	—	934	6.275
35	2.432	18	2.452	7	2.014	—	—	1	2.662	2.114	18.050
169	12.041	100	13.708	43	13.069	7	4.367	3	8.389	5.871	83.377
38	2.728	26	3.489	12	3.497	6	3.469	2	3.298	3.189	30.882
69	4.970	43	5.630	26	7.601	5	3.333	2	2.559	3.071	40.861
29	1.878	23	3.056	5	1.531	—	—	—	—	1.609	15.115
25	1.730	14	1.705	2	698	—	—	—	—	1.765	10.501
497	34.983	276	37.502	127	38.337	23	14.324	16	31.857	24.726	274.762
4.383	303.456	2.350	323.979	1.365	414.816	370	252.883	228	543.947	200.175	2.816.860
61	4.226	24	3.440	14	4.550	1	759	6	12.782	2.181	38.132
13	878	—	—	2	574	—	—	—	—	363	3.529
21	1.438	11	1.554	4	1.088	—	—	1	2.662	764	10.973
125	8.796	81	11.129	30	8.921	6	3.857	2	7.288	2.998	60.150
15	1.041	11	1.460	4	976	1	778	—	—	1.008	10.364
53	3.899	31	4.090	19	5.559	4	2.638	2	2.559	1.556	29.747
21	1.368	21	2.849	4	1.114	—	—	—	—	848	11.049
15	1.074	5	666	—	—	—	—	—	—	494	4.024
324	22.720	184	25.188	77	22.782	12	8.032	11	25.291	10.212	167.968
2.299	158.849	1.269	173.481	734	222.935	218	150.828	121	310.473	76.846	1.489.214
15	949	7	1.054	2	480	—	—	—	—	2.879	11.243
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	289	745
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	745	1.816
15	1.070	4	507	6	1.751	—	—	—	—	1.995	10.043
7	495	7	1.001	1	453	1	546	—	—	1.588	7.480
2	154	2	211	2	622	—	—	—	—	1.005	4.208
2	143	—	—	—	—	—	—	—	—	469	1.323
1	50	1	127	—	—	—	—	—	—	823	2.108
42	2.861	21	2.900	11	3.306	1	546	—	—	9.793	38.966
829	56.518	385	53.750	222	66.400	34	22.042	20	40.970	82.890	529.962

Spektrum

RUIMTELIJKE ORDENING IN NOORD-WEST-EUROPA

De 'Konferentie voor Ruimtelijke Ordening in Noord-West-Europa', een internationale niet-goevernementele vereniging van specialisten in de ruimtelijke ordening en de sociale en economische wetenschappen, behandelde tijdens zijn 5de studiedag het onderwerp 'De assen Calais-Rhein/Ruhr'. De studiedag had plaats te Calais en Duinkerke op 9 en 10 december 1971, nadat voorbereidende werkvergaderingen waren gewijd aan dit onderwerp op 17 juni 1970 te Rijsel, op 23 september 1970 te Essen en op 18 juni 1971 te Bergen. Reeds tijdens deze werkvergaderingen was door de vertegenwoordigers van de Duitse delegatie en van het Westvlaams Economisch Studiebureau gewezen op het onrealistische van een beperking van de studie tot de vooropgezette as Calais - Rijsel - Waalse autoweg - Ruhr. Men weet dat in Noord-Frankrijk en Wallonië een as Calais-Ruhr alleen mogelijk blijkt te zijn als die loopt over Rijsel en de Waalse autoweg. Op aandringen van de Voorzitter, de Heer E. Parent, werd toch beslist de studie toe te spitsen op de as die Calais met de Ruhr verbindt langs de Maas- en Sambervallei.

Voor de studiedagen te Calais en Duinkerke werden Prof. Dr. K.H. Hottes, Ruhruniversiteit Bochum, en Prof. F. Lentacker, Universiteit Rijsel, als hoofdreferaathouders aangeduid. De verschillende delegaties bezorgden aan het Sekretariaat-Generaal van de Konferentie de nodige basisgegevens en dikumenten, zoals prognoses, kaart met bestaande en ontworpen wegen enz...

Door Prof. I.B.F. Kormoss, Sekretaris-Generaal van de Konferentie, werden aan de hand van de verzamelde gegevens syntesekaarten opgesteld, die op de Studiedagen door hem werden toegelicht.

Hoe moeilijk het is om over de landsgrenzen heen tot een effectieve samenwerking te komen blijkt reeds waar het enkel gaat om objektieve gegevens zoals bestaande en ontworpen wegen. Op de studiedagen werd een kaart aan de deelnemers uitgereikt die was opgesteld door de Provinciale Planologische Dienst van Noord-Brabant. Op deze kaart, opgemaakt in november 1971, staat de E3 vermeld als zijnde in ontwikkeling en voltooid tegen 1985 en is eenvoudig geen sprake van de ontworpen autoweg Calais-Zelzate-Amsterdam, waarvoor 706 miljoen fr. is voorzien voor 1972 voor het grondgebied West-Vlaanderen.

De nodige gegevens werden nochtans tijdig door het Westvlaams Economisch Studiebureau verstrekt aan het Sekretariaat-Generaal van de Konferentie.

Op de studiedagen werden door Prof. F. Lentacker de verschillende mogelijke verbindingssassen Calais-Ruhr toegelicht en de diverse bezwaren, vooral uit ruimtelijk oogpunt, aangestipt. Hij bestempelde als wenselijk een scheiding tussen een snelle verkeersverbinding en een verkeersas voor zwaar vervoer en industriële ontwikkeling. Deze laatste stellingname werd door de vergadering in het algemeen als oneconomisch afgewezen.

Het referaat van Prof. Dr. K.H. Hottes was duidelijk afwijzend tegenover de door Wallonië vooropgezette as. Op huidig ogenblik is een dergelijke as onbestaande; het tracé zou een omweg van circa 100 km. betekenen en loopt door een gebied dat geen aantrekkingskracht

heeft, omwille van een stagnerende en verouderde bevolking, een versleten industriële en onaantrekkelijke ruimtelijke uitbouw. Prof. Hottes wees op de weinig gunstige ligging van Rijsel ten opzichte van het Rijn-Ruhrgebied.

Bij de bespreking van de referaten werd algemeen het kunstmatige van een ontwikkelingsas Calais-Ruhr via de Waalse autoweg onderstreept door de Nederlandse, Duitse en Westvlaamse delegaties en door Prof. Dr. M. Anselin, Gent.

Door de vertegenwoordiger van het Westvlaams Economisch Studiebureau werd er op gewezen dat de door Wallonië vooropgezette as niet bestaat als *ontwikkelingsas*; de ontleding van de verkeersbezetting bewijst dat deze verbinding als *verkeersas* op huidig ogenblik onbelangrijk is. Noord-Frankrijk vertrekt van een regionalistische visie en laat deze vertrekbasis dienen voor de projectie van het internationale verkeerspatroon. Als onaantvaardbaar werden van de hand gewezen de exclusieven zoals geformuleerd in de 'Délérations du Comité Interministériel d'Aménagement du territoire du 13 mai 1968 sur l'aménagement de l'aire métropolitaine du Nord', die luiden als volgt: '... et aménager le réseau de ces infrastructures dans des conditions telles que l'attraction exercée par Anvers ne soit pas renforcée' en '... coopération franco-belge pour l'aménagement de la région du Nord, des provinces du Hainaut et de la Flandre occidentale, priorité étant réservée au développement des relations entre la région du Nord et le Hainaut'.

Er werd beklemtoond dat, zoals gevraagd door Prof. F. Lentacker, een Europese visie nodig is. Het nastreven van een voluntaristisch beleid kan worden onderschreven, doch hierbij kan men niet voorbijgaan aan projecten in uitvoering en op korte termijn. De geringe aandacht die door Noord-Frankrijk wordt gegeven aan de ontworpen autoweg Calais-Zelzate-Ruhr en de thans bijna voltooide E3 is symptomatisch voor het ten allen prijze afwijzen van feitelijke situaties die minder passend lijken in hun regionalistische visie, waarbij Rijsel met alle middelen dient te worden versterkt.

De vertegenwoordiger van het Westvlaams Economisch Studiebureau sloot zich aan bij het standpunt van Prof. Hottes dat een ontwikkelingsas dient te steunen op bestaande bevolkingsconcentraties, groeiende bevolking, enz. en sprak de mening uit dat de problemen van rekonversie van een gebied een afzonderlijke aanpak vergen. De ontwikkelingsassen situeren zich evenwijdig met de kust en op de lijn Rijsel-Kortrijk-Gent-Antwerpen-Ruhr.

De Konferentie besloot dat de studie over dit onderwerp zal worden voortgezet en dat een nieuwe studiedag hieraan zal worden gewijd.

De studiedagen, die door Noord-Frankrijk en Wallonië gezien werden als een gelegenheid om de idee van de door hen gewenste as weerklank te doen vinden, hebben niet het verwachte resultaat gebracht.

Wellicht ligt de oorzaak bij de simultaanvertaling te Duinkerke — doch verrassend is het wel niets te kunnen lezen in de verslagen in de Franse pers (o.a. Nord Industriel van 17 december 1971) over de afwijzende houding van de Duitse, Nederlandse en Vlaamse delegaties ten aanzien van de as Calais-Rijsel-Waalse autoweg-Ruhr.

Een besluit van deze studiedagen te Calais en Duinkerke kan zijn, dat grote omzichtigheid en aandacht is geboden waar het gaat om plannen en samenwerking

over de grenzen heen. Meer ruchtbaarheid over deze onderwerpen is wenselijk. Dit geldt voor de tracés van de autowegen. Niet minder belangrijk is het waar het gaat om de thans in studie zijnde tracés voor een Europees snelspoornet, voor de aansluiting op het Europees waterwegennet, enz...

Men mag daarenboven niet voorbijgaan aan het feit dat de Métropole du Nord op huidig ogenblik zelfs in Noord-Frankrijk als concept nog niet is aanvaard.

Landbouw

GROENTEN KLAAR VOOR ENGELAND

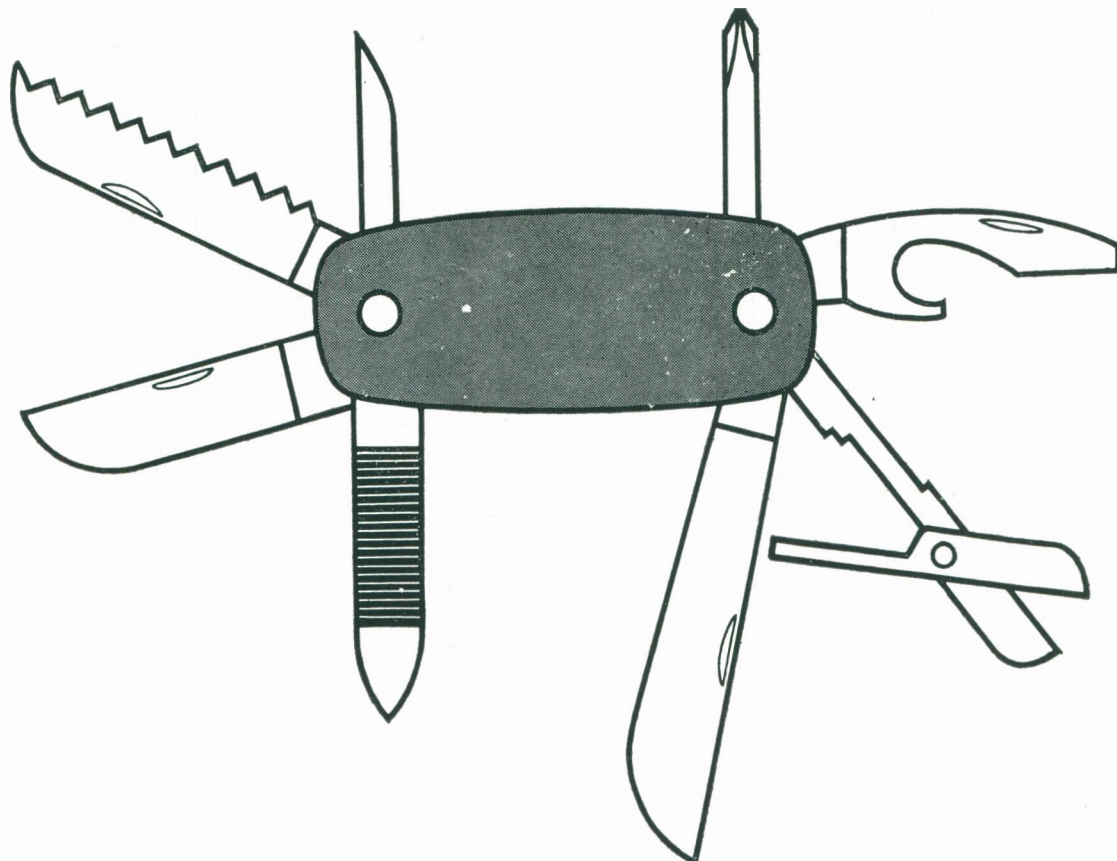
L. Bockstaele

Het jaarverslag 1971 van de Veiling Reo s.v. te Roeselare vormt een weerspiegeling van het groeiend belang van de tuinbouw in West-Vlaanderen. De jaarlijkse omzet die in de periode 1966-1970 steeg van 205 mln F tot ruim 394 mln F, vertoonde in 1971 een aangroei van meer dan 122 mln F, hetzij 31 % meer dan in 1970. Voor de eerste maal overschreed de groentenomzet in de Veiling het half miljard F. Merkwaardig hierbij is de snelle stijging van de champignonaanvoer. Op 31 december 1971 noteerde de veiling 34 producenten waarvan 24 op kontrakt en 10 over de klok met een totale omzet van ruim 2.142.000 kg. In orde van belangrijkheid van de waarde der geveilde groenten komen de champignons op de derde plaats na kropsla en serretomaten.

Het jaar 1971 was over het algemeen gunstig voor de serrekropsla. Nochtans kenden wij in het voorjaar en hoofdzakelijk in mei een ineenstorting van de prijs en een massale doordraai van dit produkt. De verhoogde aanvoer einde april-mei had veeleer een spekulatief karakter. Velen verwachtten een abnormaal voorjaar waardoor de aanvoer van vollegrondsla zou verlaat worden. De weersomstandigheden stuurden alles in de war, zodanig dat serrekropsla en vollegrondssla te samen op de markt kwamen. Het najaar 1971 kende een regelmatige afzet van de serresla. Op te merken valt dat de vraag vanwege Duitsland en Engeland ertoe bijgedragen heeft dat de prijs stabiel bleef. Gedurende dezelfde periode was de export naar Frankrijk gering.

Ten aanzien van de serretomaten werd over gans het jaar een meeraanbod van 153.000 kg genoteerd. De afzet verliep vlot. In de teelt doet zich een verschuiving voor. Het gevolg hiervan is de vaste prijsnotering gedurende de zomermaanden. De middenseizoenstomaten zijn lonend geweest. Ze hebben de verliezen van de vorige jaren gedeeltelijk kunnen aanzuiveren. De najaarstomaten behaalden, niettegenstaande de verhoogde aanvoer, een normale prijs. De vaste markt was het gevolg van de aanhoudende export en hoofdzakelijk van de vraag naar kleinere tomaten voor West-Duitsland.

Van de meeste vollegrondsgroenten werd in de veiling ook een verhoogde aanvoer vastgesteld. Een speciale vermelding verdient de uitbreiding van de aanvoer van

Voor tal van diensten slechts één naam: Fabricom.

Electriciteit. Pijpconstructies.
Warmte. Koude. Meet- en regel-
techniek. Vervoer van alle vloeibare
stoffen.

Fabricom lost al uwe proble-
men op van studie, uitvoering en
montage - afzonderlijk of als een
geheel.

Met gespecialiseerde werk-
krachten op elk gebied. Met mate-

riaal door U geleverd of door
Fabricom gekozen.

Wanneer U op Fabricom be-
roep doet, is U slechts in verbinding
met één enkele correspondent, één
enkele coördinator, één enkele
verantwoordelijke.

fabricom

Charleroisesteenweg 138 - 1060 BRUSSEL
België - Tel. : 02/38.40.60 - Telex : 22072

aardbeien en witloof. Beide gewassen zijn voor West-Vlaanderen interessant en bieden gunstige afzetvooruitzichten.

De voortdurende uitbreiding van de tuinbouw in West-Vlaanderen, zowel onder glas als in open lucht, stelt het afzetprobleem aktueel. De veiling kan hierbij een belangrijke rol spelen. Niets wordt onverlet gelaten om de afzet zowel in de EEG als in derde landen te verhogen. Ook de afzet in het Verenigd Koninkrijk waarvoor West-Vlaanderen geografisch gunstig gesitueerd is, weerhoudt de aandacht van de Westvlaamse groenteproducenten.

Zeevisserij

DOODSTEEK VOOR IJSLANDVISSERIJ ?

W. Van Roose

Een mijlpaal werd bereikt. In 1971 bereikte de bruto-opbrengst van de in de Westvlaamse vismijnen aangevoerde vis voor het eerst de ronde som van één miljard frank. Met een groeipercentage van 5,5 % is het voor de Belgische zeevisserij een goed jaar 1971 geworden.

En toch ontwikkelt zich in kringen van reders en vissers een groeiende ongerustheid over de nabije toekomst. In september a.s. breidt IJsland zijn voorbehouden visserijzones uit van twaalf tot vijftig zeemijlen. Op 1 januari 1973 wordt de toetreding tot de EEG van Groot-Brittannië, Ierland, Denemarken en Noorwegen van kracht.

De verwachte verruiming van de Gemeenschappelijke Markt van zes tot tien leden baart het minst zorgen. In december j.l. kwam het tussen de tien reeds tot een principiële akkoord over de visserijgrenzen; de geplande regeling is voor onze visserij niet ongunstig. In hoofdzaak werd overeengekomen dat elke lidstaat baas blijft in zijn eigen kustwateren tot op zes mijlen en in welbepaalde zones ook tussen zes en twaalf mijlen. Belangrijk is verder dat eventuele historische rechten die bepaalde lidstaten vanwege een of meerdere andere lidstaten hadden verkregen, dienen te worden geëerbiedigd. Voor ons land konkretiseert dit zich in de verdere erkenning door Groot-Brittannië en de Ierse Republiek van het recht tot vissen voor de Belgische schepen in zekere gebieden behorend tot de soevereiniteit van die landen en gelegen tussen zes en twaalf zeemijlen.

Tot nog toe was onze visserij onder de Britse en Ierse kusten bepaald door de principes van de zg. 'Konventie van Londen' van 2 maart 1964. Hierbij kwam het in beginsel tot voorbehouden visserijzones voor de kuststaat van twaalf mijlen, met uitzonderingen in de zone tussen zes en twaalf mijlen, op grond van historische rechten voor vreemde vissers.

Het nieuwe EEG-statuut der visserijgrenzen heeft de rollen omgekeerd: de regel wordt zes mijlen, met uitbreiding tot twaalf mijlen in wel omschreven gebieden, maar ook in die gebieden blijven de historische rechten gelden. Praktisch betekent dit voor de Belgische visserij het behoud van onze traditionele visgronden en het

openstellen van enkele voorheen verboden zones rond Groot-Brittannië en Ierland.

Door het EEG-vergelijk bekwamen ook Noorwegen, Denemarken en Frankrijk enkele voorbehouden visserijzones tot twaalf mijlen, doch al deze gebieden liggen buiten het normale aktiviteitsveld van de Belgische vissersschepen.

Het akkoord over de visserijgrenzen voor de verruimde EEG, dat voor tien jaar geldt, biedt dus ongetwijfeld gunstige perspectieven voor de voortzetting en de eventuele uitbreiding van onze traditionele visserij in de buurt van de Britse eilanden.

Anders is het gesteld met de IJslandvisserij. Na reeds in 1958 tot de eenzijdige uitbreiding van zijn territoriale wateren tot twaalf mijlen te zijn overgegaan, heeft IJsland inmiddels beslist met ingang van 1 september 1972 voorbehouden visserijzones met een breedte van vijftig mijlen in te stellen.

Wanneer geen uitzonderingen of overgangsmaatregelen toegestaan worden, betekent dit de brutale doodsteek voor de IJslandvisserij van drie landen die een belangrijk aandeel van hun totale vangsten uit deze wateren halen, nl. Groot-Brittannië, West-Duitsland en België.

Het belang van de Belgische IJslandvisserij kan met een paar gegevens worden duidelijk gemaakt: meer dan een vierde van alle door Belgische vaartuigen aangevoerde vis is van IJslandse visgronden afkomstig, terwijl de bruto-opbrengst van deze aanvoer ca 17 % van het geheel vertegenwoordigt. In 1971 beliep de IJslandse aanvoer 12 mln kg op een totaal van 50 mln kg, voor een waarde van 175 mln frank op een totale waarde van 1 miljard frank.

Vierentwintig vaartuigen, uiteraard behorend tot de grotere en duurere scheepstypes van de vloot, en bemand door bijna tweehonderd vissers, vormen onze IJslandvloot. De waarde van deze schepen, het vistuig en de apparatuur inbegrepen, overtreft het half miljard frank.

Bijna alle traditionele visgronden in de IJslandse sektor liggen binnen de grens van vijftig mijlen. Op een paar uitzonderingen na zijn de meeste betrokken vaartuigen niet geschikt om verder afgelegen visserijen te bedienen; trouwens stellen zich dan meteen problemen van langere reizen, niet gewild door de bemanningen en niet gunstig voor de kwaliteit en de versheid van de vangsten. Voor visserij op dichter gelegen visgebieden zijn deze schepen evenmin gebouwd. Omschakeling is dus praktisch uitgesloten of zou met zeer grote kosten gepaard gaan.

Op diplomatiek vlak zijn intussen met IJsland onderhandelingen begonnen met de hoop op een bevredigende regeling van het vraagstuk. Hierbij dient als minimum gestreefd te worden naar het bekomen van een overgangperiode van enkele jaren, dit op basis van traditionele rechten volgens internationaal gebruik. België, dat hiervoor reeds contact opnam met andere betrokken landen zoals het Verenigd Koninkrijk en de Duitse Bondsrepubliek, blijft van oordeel dat deze kwestie, wegens het bestaan van een gemeenschappelijk visserijbeleid, door de EEG als dusdanig dient behandeld en niet door de lidstaten afzonderlijk.

IJsland is lid van de EVA (Europese Vrijhandelsassociatie) en wenst niet tot de EEG toe te treden. Zijn handelsbelangen, in casu de bevordering van de uitvoer van zijn eigen vis en visserijprodukten, liggen evenwel op het vlak van een goede samenwerking met de EEG.

ook uw bedrijfszekerheid zou wel eens van een draadje kunnen afhangen...

wij bedoelen het niet figuurlijk maar letterlijk!
precies daarom besteden we zoveel aandacht aan al
onze opdrachten.
daáram ook hebben wij ons omringd met specialisten,
die voor al uw automatieproblemen een efficiënte op-
lossing vinden.

etn vandecappelle n.v.

electro-industriële apparatuur rumbekesteenweg 279, 8800 roeselare tel. 051/230.81 (3 l.)

Inmiddels heeft deze laatste de IJslandse autoriteiten reeds duidelijk gemaakt dat de omvang van de concessies, die de Gemeenschap bereid is te verlenen op handelsgebied, afhankelijk wordt gesteld van het behoud van de huidige IJslandse visserijzones.

Over deze netelige kwestie is derhalve het laatste woord nog niet gezegd.

Ruilverkaveling

1971 : KLEMTON OP DE WESTHOEK

K. Decaestecker

In de loop van 1971 werden in West-Vlaanderen vier ruilverkavelingen beëindigd, met een totale oppervlakte van 4.174 ha, allen gelegen in de Westhoek: Vlamerdinge, Moere, Wilskerke en Houtem.

Meestal was het een probleem van waterbeheersing, dat vóór enkele jaren, de betrokken grondgebruikers en -eigenaars in deze gebieden ertoe bracht, bij de Minister van Landbouw een ruilverkaveling aan te vragen. Overigens is de grondige gezondmaking van de waterhuishouding van het landbouwareaal in bijna gans de provincie, nauw vervlochten met de verbetering van de kavelstructuur. Deze laatste op haar beurt is maatgevend voor het net van landbouwwegen, dat nodig is voor de volledige ontsluiting aan de openbare weg, van de geëxploiteerde grond.

Deze drie strukturelementen laten in bepaalde zones van de Westhoek bijzonder veel te wensen over.

De overwegend agrarische streek krijgt dan ook de volle aandacht inzake bodembeleid voor de landbouw, zodat hier in het afgelopen jaar het zwaartepunt lag van de ruilverkavelingsactiviteit.

Einde 1971 waren in West-Vlaanderen 7 objecten in uitvoering, met een totale oppervlakte van 8.401 ha, nl. Leffinge, Kortemark, Bulskamp, Westkapelle, Gistel, Slijpe en Tiegem.

Het voorafgaand onderzoek loopt thans voor 6 blokken, met in totaal 9.209 ha, nl. Boezinge, St.-Baafs-Vijve, Oostrozebeke, Spermalie, Lo en Stavele.

Beëindigd zijn 5 ruilverkavelingen met in totaal 6.539 ha nl. de vier eerstgenoemde in de Westhoek en Wingene.

In ons land zijn nu 71 objecten beëindigd (54.167 ha), 61 in uitvoering (67.421 ha) en 69 in onderzoek (ca. 90.000 ha). Het jaar 1971 bracht de ondertekening van 15 ruilverkavelingsakten, die betrekking hadden op 167.015 ha.

✱

Met de beëindiging van de ruilverkaveling Houtem (Veurne), waarvoor de ruilverkavelingsakte op 22 december 1971 werd ondertekend, is de sanering van het eerste gedeelte van de 'Buitenmoeren' een feit geworden. Het overige gedeelte van dit waterzieke en versnipperde agrarisch gebied rondom De Moeren wordt geherstrukturerend in het object Bulskamp, dat in 1972 afgewerkt wordt.

Het eerste deel omvatte een blok van 684 ha, grotendeels gelegen in de Polderstreek, tegenaan de Franse grens.

Deze landbouwgemeente (van de actieve bevolking is ca. 35 % tewerkgesteld in de landbouw) bevat betrekkelijk grote gemengde bedrijven, die o.m. een belangrijke productie leveren van graangewassen en nijverheidssteelten. De versnippering in het blok was gemiddeld niet zeer slecht, en kwam overeen met de gemiddelde situatie in West-Vlaanderen. Uitgestrekte zones leden onder wateroverlast (41 % van de oppervlakte) en daarmee ging gepaard een gebrekkige ontsluiting.

Met de ruilverkaveling werd aangevangen in 1966. De herverkaveling van de eigendom, evenals deze van het gebruik kregen geleidelijk aan vorm, gelijklopend met de uitvoering van een reeks kultuurtechnische werken, welke aan het gebied een nieuw uitzicht gaven.

Twee pompgemalen werden opgericht en nieuwe waterlopen en sloten werden aangelegd, rechtgetrokken, van oeverversterking voorzien of gekalibreerd (26 km); anderen werden gedempt (51 km) of ingekokerd (22 km). Daarop sluiten nieuwe buisdraineringen aan, met een totale oppervlakte van 252 ha. Er moest veel geëgaliseerd worden, om de grond voor uitbating geschikt te maken (53 ha).

Bestaande wegen werden van een verharding voorzien (3,8 km), en 10 km nieuwe weg werd aangelegd.

De kultuurtechnische werken kostten 46,4 miljoen frank. Hiervoor werden toelagen ter beschikking gesteld van het Ministerie van Landbouw (60 %) het Provinciebestuur van West-Vlaanderen (10 %) en de gemeente Houtem (25 % op afwaterings- en wegenwerken). Ook het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw heeft voor sommige werken reeds financiële steun toegezegd.

De gemiddelde oppervlakte van de gebruikskavels steeg met 81 %. De herverkaveling van het gebruik, evenals deze van de eigendom, verminderde het groot aantal ingesloten kavels met 97 %.

Deze herinrichting ging gepaard met landschapszorg, o.a. wegbegroening op het openbaar domein, en een akte bij de landbouwers voor erfplanting.

FINANCIELE HULP VAN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN TEN BATE VAN DE KMO

Artikel 1. — De Kamer voor Ambachten en Neringen kan, met de geldmiddelen, daartoe door de provincie West-Vlaanderen ter beschikking gesteld, en binnen de perken der budgettaire mogelijkheden, premies verlenen, met het doel de opvoering van de produktiviteit in de distributie-kleinhandel te bevorderen.

Artikel 2. — Om van deze premie te genieten, moeten de distributiebedrijven kredieten bekomen hebben om investeringen te doen hetzij van de Nationale Kas voor Beroepskrediet, of een door haar erkend organisme, de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, het Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet, een spaarkas erkend

door de Staat ingevolge het koninklijk besluit van 23-6-1967 of een privébank.

Het Bureau van de Kamer oordeelt, indien de investeringen aan het gestelde doel beantwoorden.

Artikel 3. — De bedrijven omschreven in artikel 2 van de wet van 3-3-1954 en de filiaalbedrijven, met hoofdhuis inbegrepen, kunnen van deze premie niet genieten.

Artikel 4. — Het Bureau van de Kamer, kan gebeurlijk het voordeel van het onderhavig reglement tot anderen, niet-hoger bedoelde bedrijven uitbreiden, mits akkoord van de Bestendige Deputatie.

Artikel 5. — Om van de premie te kunnen genieten, moeten de bedrijven een aanvraag indienen, gericht aan de Provinciale Kamer voor Ambachten en Neringen van West-Vlaanderen, binnen de twee maanden na de eerste geldopname volgend op de kredietverlening.

Een aanvraag tot het bekomen van de premie mag eerst worden ingediend, wanneer het blijkt dat de belanghebbende niet in aanmerking komt voor de rentetoeleage, in het kader van de wet van 24-5-1959.

Evenwel zal het dossier niet ontvankelijk worden verklaard, wanneer het na de twee maanden, na ontvangst van het weigeringsbesluit getroffen door de Minister van Middenstand, wordt ingediend.

Wanneer een lening wordt aangegaan om een huis aan te kopen met het doel het te ombouwen tot een handels-huis, of het bestaand handelshuis te moderniseren, zal het bundel als laattijdig worden beschouwd, wanneer de aanvraag niet is ingediend binnen de vier maanden na de aankoopdatum.

Wanneer een lening wordt aangegaan om een huis aan te kopen met het doel het om te bouwen of te moderniseren, dat nog betrokken is door een huurder die vanwege de nieuwe eigenaar opzeg heeft gekregen zal het bundel als laattijdig worden beschouwd, wanneer de aanvraag niet is ingediend, binnen de zes maanden, nadat het bedoeld huis, ter beschikking van de eigenaar is gekomen.

Artikel 6. — De aanvragers moeten aan volgende voorwaarden voldoen :

a) hun bedrijf moet in West-Vlaanderen gevestigd zijn ;
b) de fysische personen, uitbaters van het bedrijf of hun echtgenoten moeten de Belgische nationaliteit bezitten, minstens 21 jaar oud zijn en de nodige waarborgen van beroepsbekwaamheid kunnen voorleggen.

Dezelfde voorwaarden moeten vervuld worden door de met het beheer van het bedrijf aangestelde persoon, wanneer de aanvrager een rechtspersoon is.

c) de personen bedoeld onder b) moeten bovendien bewijzen, dat ze in regel zijn met de wetgeving die de toegang tot het beroep reglementeert (vestigingswet).

Artikel 7. — De premie, die verleend wordt onder vorm van een eenmalige deelname in de te betalen intresten, wordt berekend naar rato van 5 % op het bedrag van de investeringen, die beantwoorden aan het gestelde doel, beperkt tot a) het bedrag van de lening, en b) een bedrag van 300.000 fr. per aanvrager en per bedrijf en per periode van 36 maanden.

Een bijkomende premie van 2 % op maximum 300.000 fr. kan worden toegekend, wanneer het gedetailleerd plan van de uitgevoerde winkelinrichting door een gespecialiseerd architect werd opgemaakt, of wanneer de uitvoering aan een gespecialiseerde onderneming van win-

kelinrichtingen werd toevertrouwd. Op beslissing van het Bureau kan de bijkomende premie in andere gevallen worden toegestaan.

Een bijkomende premie van 2 % kan op maximum 300.000 fr. worden toegekend, tijdens het tweede jaar van de lening, aan degenen die op de dag van de eerste geldopname de leeftijd van 35 jaar niet hebben bereikt. De sperperiode van 36 maanden blijft van toepassing, wanneer er zich in het bedrijf van de aanvrager wijzigingen voordoen zoals verandering van eigenaar, juridische vorm en firmanaam van het bedrijf.

Geen premie wordt evenwel toegekend, wanneer de lening minder dan 100.000 fr. beloopt, of waarbij het basisbedrag ter berekening van de premie hetzelfde bedrag niet overschrijdt.

Artikel 8. — Het bedrag van de lening mag de 1.500.000 fr. niet overschrijden. Het totaal bedrag van de lening moet worden vermeld, ook als de lening verschillende bestemmingen heeft.

Het bundel blijft ontvankelijk, wanneer het verschil tussen het totaal bedrag van de lening, en de investeringen in verband met een werkplaats (bouw, verbouwing of werktuigen) de 1.500.000 fr. niet overtreft.

Artikel 9. — De kredietaanvragers die genieten van de wet van 27-6-1957 (wet-De Taeye), de wet van 24-5-1959 (wet-Vanden Boeynants) en de wetten van 17 en 18-7-1959 worden van het genot van de onderhavige premie uitgesloten.

Artikel 10. — Door de kredietaanvrager moet volmacht worden gegeven aan de vertegenwoordiger van de Kamer voor Ambachten en Neringen om bij de kredietmaatschappij inzage te nemen van hun bundel, dat betrekking heeft op de lening die het voorwerp uitmaakt van de premieaanvraag en o.m. van de verrechtvaardigende stukken die de afwerking van werken bewijzen alsook om een jaarlijkse afrekening van de intresten van die maatschappij te bekomen.

Artikel 11. — Na voltooiing van de werken, bedoeld in art. 10 zal de aanvrager onmiddellijk het Bureau van de Kamer verwittigen.

Artikel 12. — De aanvrager dient op verzoek alle inlichtingen te bezorgen en documenten voor te leggen die de Kamer nuttig acht, ten einde het dossier te onderzoeken.

Artikel 13. — De kosten van het voor- en naonderzoek beperken zich tot de noodzakelijke verplaatsingskosten van de daartoe aangestelde personen en een dossierrecht welke ten laste zijn van de aanvrager. Indien, een aanvraag zonder gevolg blijft dienen de werkelijk gemaakte kosten en dossierrecht, evenwel door de aanvrager te worden vergoed. Daartoe zal een voorschot gevraagd worden.

Artikel 14. — De teruggave van de premie, verhoogd met 5 % intrest zal gevorderd worden van degene die een valse verklaring heeft afgelegd, met het oog op het genieten van de premie. Gerechtelijke vervolgingen zullen worden ingespannen, tegen degene die valse verklaringen heeft ondertekend of aangewend.

Artikel 15. — Het Bureau van de Kamer zal in het kader van dit reglement alle uitvoeringsmaatregelen treffen.

Artikel 16. — De aanvrager, die de bepalingen van onderhavig reglement en de uitvoeringsmaatregelen, voorzien door art. 15 niet naleeft, wordt verondersteld af

te zien van zijn aanvraag tot het bekomen van een premie.

Artikel 17. — Het Bureau van de Kamer zal, overeenkomstig het gestelde doel alle onvoorziene gevallen regelen, mits akkoord van de Bestendige Deputatie.

(Kommuniqué van het Provinciaal Gouvernement van West-Vlaanderen).

Top-technologie

TEN GELEIDE

Er bestaan diverse wijzen om de groei van een bedrijf te bepalen. De meest gebruikte zijn : de evolutie van de arbeidskracht, naast het doorspelen van gegevens over de financiële middelen of de resultaten van een bedrijf. Een andere benadering is wel — en deze is het die hier onder de titel 'Top-technologie' wordt toegepast — het aanduiden van belangrijke technologische verbeteringen, uitgewerkt of toegepast door de bedrijven uit de provincie. De wil tot vernieuwing is immers voor het bedrijfsleven een zeer belangrijke stimulans; hoeveel belangrijker is het dan ook, wanneer het zoeken bekroond wordt door een zeer concreet technisch, hetzij een industrieel resultaat. Deze wijze van benadering komt in de toekomst in dit tijdschrift meer aan bod, ten einde de vernieuwingszin en de ondernemingsgeest van de Westvlaamse industrie beter te kunnen illustreren.

Top-technologie

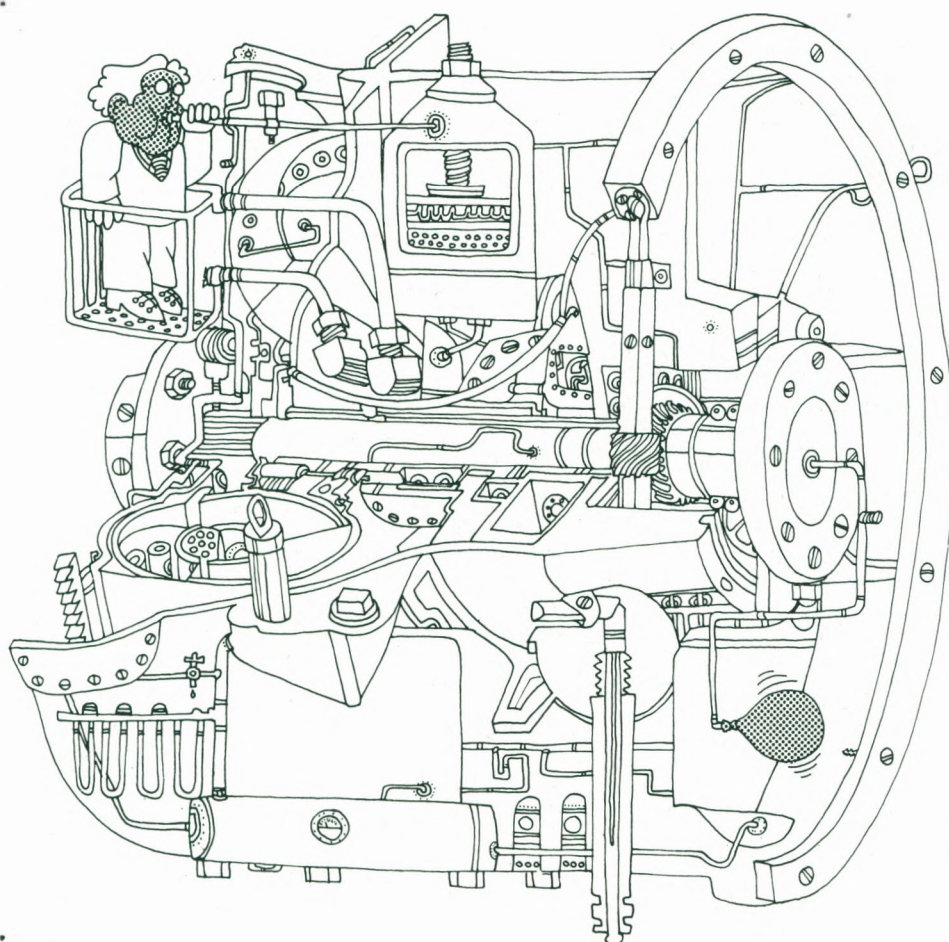
INDUSTRIELE FLUIDICS MET INGEDRUKTE SCHAKELING

Door Bekaert Engineering nv werd sinds drie jaar ernstig gezocht op een aanpassing van fluidics voor de machinebouw. De resultaten van deze opzoekingen leidden tot een geminiaturiseerde stureenheid op basis van luchtdynamica, in digitale toepassing. Deze fluidics laten toe een hele waaier van industriële automatieproblemen op te lossen; zij vinden een toepassing in de verhandeling en de verpakking, de process-control, de werktuigmachinekontrole, de zeevaart, de scheikunde en de petrochemie.

Het Bekaertprogramma bestaat uit afzonderlijke logische bouwstenen in aluminium uitgevoerd welke op aluminium circuitplaten worden aangebracht. Deze circuitplaten zijn voorzien van een ingedrukte schakeling, die zorgt voor de voeding en de onderlinge verbinding van de elementen.

Het fabricageprocédé voor deze ingedrukte circuitplaten is zo soepel dat het zelfs voor een eenmalige uitvoering kan toegepast worden aan een economisch verantwoorde prijs.

Het voordeel van deze montage is dat men aan beide zijden van de circuitplaat elementen kan aanbrengen, zodat het volume van een sturing praktisch op de helft wordt teruggebracht tegenover de konventionele mon-

Een luchtige oplossing... Bekaert Fluidics

Doet U aan automatisering of procescontrole? En wenst U een sturing die niet onderhevig is aan schokken, stoten of trillingen, magnetische en elektrische velden, die explosie- of stralingsvrij moet zijn? Dan heet onze oplossing: lucht.

Allledaagse lucht, maar dan technisch volmaakt benut, gevoerd door kleine schakel-elementen. Geen bewegende delen, wel onbeperkte levensduur.

Met doodgewone lucht onder lage druk lossen wij een menigte automatisatieproblemen op. Wij? O ja, wij bedoelen: Bekaert Fluidics.

Voor nadere inlichtingen:

**BEKAERT
ENGINEERING**
8550 - Zwevegem, België

VÓÓR U INVESTEERT

r a a d p l e e g

de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid

Aankoop, oprichting of modernisering van nijverheids- en handelsgebouwen - Aankoop van materieel - Duurzame uitbreiding van het bedrijfskapitaal.

Kredieten op lange en halflange termijn, subsidiair op korte termijn.

REGIONALE ZETELS

ZITDAGEN

ANTWERPEN	: Frankrijklei 164 - Tel. 03/33.42.35	—
BRUGGE	: St.-Janstraat 11 - Tel. 050/351.33	—
GENT	: Vlaanderenstraat 39 - Tel. 09/25.51.95	Kortrijk
HASSELT	: Ridderstraat 48 - Tel. 011/279.51	—
MECHELEN	: Van Benedenlei 73 - Tel. 015/460.08	—
ROESELARE	: Consciencestraat 14 - Tel. 051/258.37	—
ST.-NIKLAAS-WAAS	: Prins Albertstraat 39 - Tel. 03/76.34.05	—

Maatschappelijke Zetel: Waterloolaan 16, 1000 Brussel - Tel. 02/13.62.80

In forse uitbreiding!

- binnenkort nieuwgebouwde lokalen te Marke én te Brugge
- overname van het Psychologisch Adviesbureau « PSYCHO »
- nieuwe wetenschappelijke research-staf onder leiding van bedrijfspsycholoog Hugo WILLEM

Noch twaalfde noch dertiende van een dozijn, noch de eerste noch de beste, noch nummer noch getal, maar de geschikte persoon op de geschikte plaats

Als nooit te voren: levensverrijking, werkbevrediging, persoonsvervulling door

SELEKTIE

in dienst van de mens

U vindt altijd in het Konvert Bureau p.v.b.a.

- persoonlijke behartiging
- vertrouwelijke behandeling
- wegwijzende raad
- warmmenselijke steun
- dienstwillige gesprekspartners

Afd. KONVERT - Selektie

Afd. KONVERT - Interims

Afd. KONVERT - School

8200 BRUGGE, Gistelsesteenweg 1
Tel. : 050/190.31 of 192.31.

8510 MARKE, Aalbeeksestraat 35
Tel. : 056/201.09 of 145.70

tage met buisaansluitingen achteraan. Door deze ingedrukte circuitplaten wordt de sturing meer betrouwbaar en heeft ze een netter uitzicht.

Om met een gedrukte circuitplaat toch meetmogelijkheden te hebben heeft ieder actief element één of meerdere uitgangen naar boven, zodat de werking van een sturing element na element kan gevolgd en uitgemeten worden.

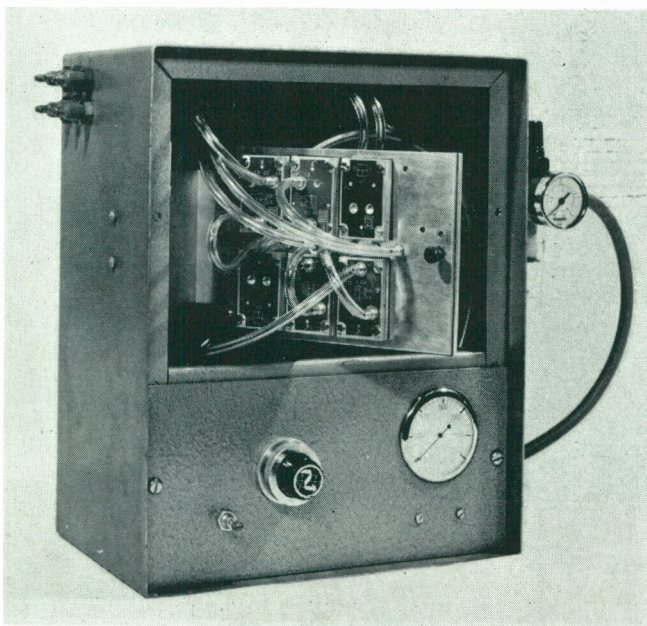
De circuitplaten met hun elementen worden in een stofvrije kast scharnierend aangebracht, zodat een plaat zelfs tijdens de werking, wanneer zij is uitgedraaid, voor en achter toegankelijk blijft. De circuitplaat kan zeer eenvoudig uit de kast gehaald worden en vervangen door een andere. Op één ingedrukte circuitplaat kunnen tot 16 elementen aangebracht worden. De afmetingen van de plaat zijn 165 × 110 mm.

De logische bouwstenen werken zonder bewegende delen; hun voedingsdruk kan variëren van 0,100 tot 1 kg/cm². Er wordt gestandaardiseerd op 0,150 kg/cm²; het luchtverbruik is bij deze druk uiterst gunstig: circa 170 l/u.

Momenteel worden 3 logische functies aangeboden, nl. de 'flip-flop', 'or-nor' en de 'and'. Deze 3 elementen hebben alle dezelfde afmetingen, nl. 30 × 45 mm met alle in- en uitgangen op eenzelfde module, zodat de elementen zonder meer uitwisselbaar zijn. Ook de meeste perifere apparatuur heeft dezelfde afmetingen en is aan dezelfde module aangepast.

Voor gebruikers die zelf hun circuit willen opbouwen en geen gebruik wensen te maken van een ingedrukte schakeling worden standaard circuitplaten geleverd, waarbij alle in- en uitgangen door plastic buisjes achteraan kunnen verbonden worden. Op deze platen kunnen tot 8 elementen geplaatst worden.

Naast de logische bouwstenen beschikt men tenslotte over een uitgebreide reeks perifere elementen, die zorgen voor de in- en uitgangssignalen van de sturingen. De lijst van perifere elementen wordt voortdurend uitgebreid om aan een zo ruim mogelijke vraag te voldoen.

Geopende standaard-stuurkast met de sturing half uit de kast gedraaid. Zeer belangrijk bij het gebruik van fluidics is de conditionering van de perslucht. Op de foto zijn dan ook duidelijk de 3 opeenvolgende filters te zien: een 25 µ en een 5 µ-filter en een olie-afscheider.

Voor steeds terugkerende problemen worden standaard-sturingen gebouwd. Dit laat de industriële toe snel de inherente voordelen van fluidics te leren kennen en de pluspunten ervan te exploiteren.

De standaard-stuurkast heeft volgende afmetingen: hoogte 300 mm, breedte 250 mm, diepte 175 mm. In deze kast kan één circuitplaat worden gemonteerd met de nodige randapparatuur ofwel twee circuitplaten zonder randapparatuur. Aldus is het mogelijk tot 32 elementen in een standaard-kast te plaatsen, wat reeds een belangrijke sturing vertegenwoordigt. Voor complexe sturingen kunnen meerdere standaard-stuurkasten worden samen gebouwd.

De voordelen van fluidics zijn: storingsvrije werking door een minimum aan bewegende delen; explosievrij; bestand tegen trillingen; bestand tegen industriële omgeving; bestand tegen straling; kan door minder geschoold personeel onderhouden en nagezien worden; de sturing kan praktisch niet stuk gemaakt worden door verkeerde schakeling; bij machines of apparaten met pneumatische onderdelen uitgerust blijft men met een fluidics-sturing in hetzelfde medium werken; het volume van de stuur eenheid wordt t.o.v. konventionele luchtsturing apparatuur merkbaar kleiner; er openen zich nieuwe toepassingsvelden, dit zowel door de lage luchtdruk die gebruikt wordt (vb. niveauregeling — tellen van lichte voorwerpen), als door de schakelsnelheid van de elementen (telkens tot 150 à 200 Hz); de signaalgevers die zorgen voor de ingangssignalen zijn meestal zeer eenvoudig en nemen weinig plaats in. Ook hier ontstaan nieuwe kaptatiemogelijkheden.

Top-technologie

BRANDBEVEILIGING IN DE HOUTSEKTOR

Na jarenlange opzoekingen is Menotex (ongeveer 150 tewerkgestelden) uit Mene er in geslaagd spaanplaten in hoge mate brandwerend te maken. Diverse proeven op laboratoriumschaal lieten toe deze spaanderplaten te klasseren onder de klasse I, onbrandbare materialen. De firma is erin geslaagd tijdens een realiteitstest te bewijzen dat haar spaanplaten de brandwerende eigenschappen, welke hen worden toegeschreven, werkelijk bezitten.

Het systeem van compartimentering, als brandbescherming, werd bij deze proef eveneens op zijn waarde getest.

De realiteitsproef werd eind 1971 in het publiek gedaan in het proefstation van Prof. Herpol. Het ging om een geprefabriceerde woning, bestaande uit wanden en deuren.

Het doel was aan te tonen dat dergelijke massaproductiematerialen, met menotherm beschermd, werkelijk een efficiënte bescherming bieden tegen brandrampen.

Het gebouw bestond uit een living en twee kamers. Een hoekgedeelte werd uitgevoerd met normale materialen en werd het eerst in brand gestoken.

m o t o r e n

Precisa

T H E Y S E T I E N N E

p . v . b . a

d r i e s l a a n ,

i n d u s t r i e z o n e

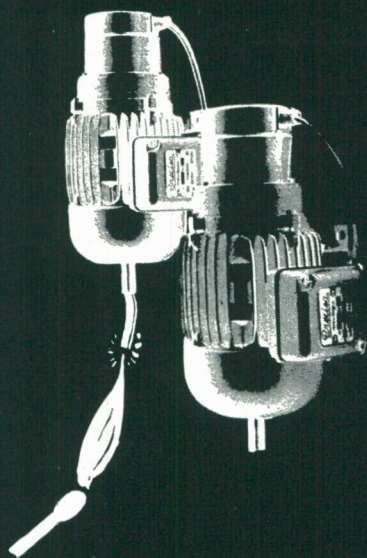
M O O R S E L E

t e l e f o o n w e r k h u i s

0 5 6 | 4 2 0 6 3

h e r s t e l l i n g e n

a l l e m e r k e n

In de twee aanpalende lokalen werden proefratten ondergebracht, voor de rooktest.

Na amper een kwartier sloegen de vlammen door de vensters. Na 30 min. werd een temperatuur van 900 à 1000° bereikt. Na 1 uur was dit gedeelte volledig uitgebrand en ineengestort.

De temperatuur in de aangrenzende kamers was niet boven de 40° uitgestegen.

De twee aanpalende lokalen waren aan de binnenzijde niet beschadigd door de brand. Wel hadden de wanden, aan de vuurkant gelegen, een lichte verkoling ondergaan.

De proefratten waren niet verstikt, wat aanduidt dat de rookvorming van de Menotex-panelen niet giftig is.

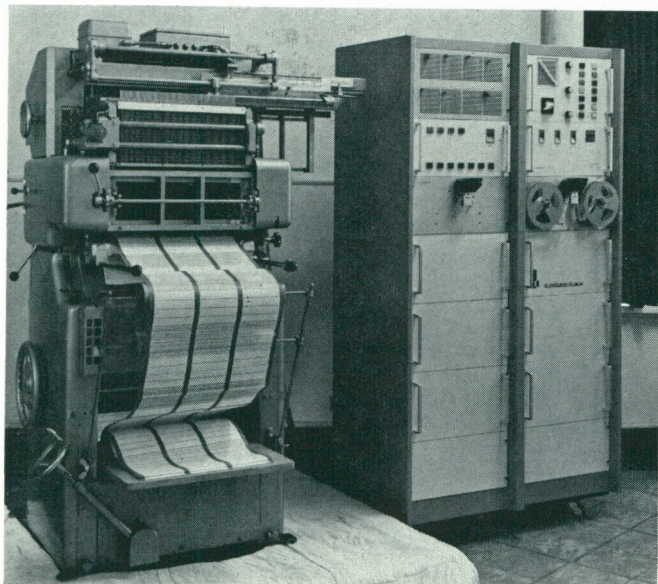
Top-technologie

MINI-KOMPUTER VAN JACQUARD-WEVERIJ

Cobar electronic nv is niet alleen actief op het vlak van de TV-ontvangers en randapparatuur. Sinds meerdere jaren heeft deze firma zich toegelegd op research in de sektor van de textiel. Zo kwam begin 1970 de 10.000e Cobartex-spoelafaster op de markt; deze optisch-elektronische spoelafaster voor weefgetouwen werd in 'West-Vlaanderen Werkt' (1/1970 - blz. 42) in zijn technische aspecten uitvoerig belicht.

Momenteel kan de afdeling Cobartex een nieuwe realisatie voorstellen, onder de vorm van een elektronische mini-komputer voor het aflezen van een Jacquard-patroon, teneinde te komen tot een volledig geautomatiseerde ponsing van de kaarten.

Op deze wijze worden de tijdrovende en sterk eentonige werkmethodes, aangewend bij het vervaardigen van deze kaarten, volledig vervangen door een pons- of een magneetband. Dit biedt ook tal van voordelen wanneer de tekeningen gedurende langere tijd moeten worden gestockeerd.

STEUNFONDS BIJ ARBEIDS- ONGEVALLLEN EN RAMPEN

Sedert 1958 bezit de Provincie West-Vlaanderen een bijzonder steunfonds, genaamd 'Fonds Maurits Bossuyt'. Doel van dit fonds is: een geldelijke hulp verlenen aan de gezinnen, in de provincie gevestigd, die getroffen worden door een *zwaar arbeidsongeval* of een *ramp* en die hierdoor de persoon verliezen die hun geldelijke steun vormde.

Het betreft hier een eerste dringende hulp die toegekend wordt in afwachting dat, eventueel, de wettelijke sociale voorzieningen worden uitgekeerd.

De hulpverlening geschiedt zonder onderscheid van de hoedanigheid der slachtoffers en zonder onderscheid van bedrijfstak. De hulp wordt bijgevolg toegekend aan gezinnen van werkgevers en werknemers, van middenstanders en landbouwers.

Om bedoelde hulp te kunnen genieten is bijgevolg alleen vereist dat het overlijden verband houdt met de uitoefening van het normaal beroep van het slachtoffer en dat deze laatste de geldelijke steun was van het gezin.

De hulp dient aangevraagd, rechtstreeks of langs het gemeentebestuur om, aan de heer Gouverneur-Voorzitter van het Fonds, Burg 4, te Brugge.

Op te merken valt dat de aanvragen slechts geldig zijn als zij ingediend worden binnen de *twee maand* na het ongeval of het overlijden van het slachtoffer. Nalatigheid op dit punt kan dus het verlies van de verlangde hulp voor gevolg hebben.

dát is

BARCO

filosofie : "de mens eerst"

door creatieve instelling, solidariteit en hoge techniciteit naar een voortdurende groei.

**produkten : tv, audio, video
industriële apparatuur**

zwart-wit en kleuren-TV (mono-, bi- en multi-standard).

HiFi apparatuur.

Industriële- en studio zwart-wit en kleuren-TV monitoren, video schakelcentrales.

Spoelafasters en schietspoelcontroles voor weefgetouwen, elektronische klaviatuurmachines voor ponsen van jacquardkaarten.

Informatie verwerking, dataloggers.

N.V. COBAR Electronic (Belgium)
Th. Sevenslaan 106 8500 Kortrijk tel 056/114.11
telex 017/305

Niet allemaal tegelijk!

Zo gaat het nu eenmaal als er te weinig toestellen zijn. Het toestel dat U opbelt is bezet, geen wonder wanneer drie of vier actieve bedienden slechts over één toestel beschikken, en dat dwingt de mensen, van het ene eind der kantoren naar het andere te lopen. Of U moet twee personen storen om er een derde te laten roepen, die zich in een werkhuis of een opslagplaats bevindt, ver van ieder telefoontoestel. Veel geloop, drukte en opwindning... en tijdverlies. Laat alle lokalen telefonisch met elkaar verbinden.

In dynamische en moderne bedrijven...

een Siemens telefoon overal.

Installaties aangenomen door de R.T.T.

SIEMENS NAAMLOZE VENNOOTSCHAP, Charleroisesteenweg 116, 1060 BRUSSEL. Tel. 02/38.60.80

Vlas

SOMBERE VOORUITZICHTEN

A. Delbeke

De vlasvezelmarkt heeft stabiele prijzen. De produktieoverschotten der vorige jaren zijn nu volledig opgeruimd. Een gezonde verhouding tussen vraag en aanbod maakt het de vlasser mogelijk, voor zijn afgewerkte produkten, uit de markt te halen wat de afnemer voor de koopwaar besteden kan. Dit heeft de vezelprijzen aangetrokken tot op een peil dat, naar gelang de kwaliteiten, twintig tot dertig ten honderd hoger ligt dan de marktwaarde die als dieptepunt van de krisisperiode werd waargenomen.

Naast deze gunstige evolutie van de vezelwaarde kwam een daling van de zaadprijs, die nu op abnormaal laag niveau beland is. De zwakke positie van het vlaszaad is het gevolg van overproduktie buiten de Eurozone. Deze wereldmarkt wordt beheerst door de export van Canada, USA en Zuid-Amerika. De produktie in de EEG is deficitair en zonder bescherming aan de grens, niet-tegenstaande voor andere oliezaden zoals koolzaad en EEG-marktregeling aan de producenten een steunprijs waarborgt.

Volgens de jongste berichten zou de produktie van vlaszaad in de overzeese gebieden verminderen en men voorziet er een afbouw van de opgeslagen produktieoverschotten der vorige jaren, waardoor een trage prijsverbetering op termijn tot de verwachtingen behoort.

Met de vakbonden werd een nieuw programmatieakkoord in verband met de arbeidsvoorwaarden afgesloten. Een reeks verhogingen zijn voorzien en bij het samenvoegen van deze elementen komt men tot de vaststelling dat, inclusief de verwachte verhogingen van het indexcijfer der konsumptieprijzen, de kostprijs van de gepresteerde arbeid dit jaar vermoedelijk met vijftien ten honderd zal verhogen.

Door de toename van de loonkosten stijgt de kostprijs van het wit vlas meer dan bij de veldroten, die een Franse specialiteit geworden zijn en meestal onder het regime der lage Franse landbouwlonen bewerkt worden. Dit kostprijsverschil is steeds moeilijker te rekupereren door een meerwaarde bij de afzet.

In het verleden is het verfijnen en versoepelen van de vlasvezels, dat een Vlaamse specialiteit was, verdrongen geweest. Nadien werd het dubbelroten uitgeschakeld, doordat de bijkomende kosten geen tegenpartij vonden in de afzetprijzen. Is het waterroten nu bedreigd door de lagere kostprijs van het veldroten ?

Het voortbestaan van de vlasproduktie is afhankelijk van de konsumptie, en het verbruik van afgewerkte vlasprodukten ziet er niet rooskleurig is. De konkurrentie van de nieuwe textielen spitst zich verder toe, terwijl de vlasverwerking nog altijd arbeidsintensief is en aldus meer dan bepaalde andere textielen onder de invloed ligt van de stijgende loonkosten.

Voor een reeks vlasprodukten zoals o.m. naaigarens, wordt een verontrustende vermindering van verbruik waargenomen. Voor andere verbruiksgoederen komt het vlas nog alleen in aanmerking, indien het zeer goedkoop is en beschikbaar gesteld wordt tegen prijzen, die

de kostprijs niet of amper dekken. Als licht in deze eerdere duistere toekomst moet de produktie van menggaren vermeld worden ; deze nieuwe bestemming kan de weg openen tot een zeer groot konsumptieterein.

In verband met dit nieuwe afzetgebied komt de vraag op het voorplan, onder welke vorm de vlasvezels best geschikt zijn voor opname in menggaren ?

Volgens een recente publicatie van deskundigen bezetten de syntetische vezels nu vijftig ten honderd van het textielverbruik, zij voorzien voor 1980 niet minder dan vijfenzeventig ten honderd van de konsumptie. Dit is een ernstige waarschuwing voor de natuurlijke vezels en niet het minst voor het vlas.

Haven van Oostende

VIJFJARENPLAN IN VOLLE UITVOERING

De haven van Oostende — 4.000 schepen in- en 4.000 uitgevaren, 710.000 ton goederen in- en 63.000 ton uitgevoerd in 1971 — wordt stelselmatig gemoderniseerd en uitgerust teneinde als snelhaven een belangrijke rol te kunnen spelen, vooral nu Engeland tot de EEG toetreedt.

Tegen mei 1973 moet de verbreding van de havengeul een feit zijn, terwijl ook de herbouw van de diepwaterkaai over een lengte van 350 m zal beëindigd zijn. De diepte komt er op 10 meter. De kranen voor dezelfde kaai moeten in de eerstvolgende maanden reeds in aanbesteding gaan.

Aan de andere zijde van Oostende werden de werken toegekend voor aanpassing en verbreding van het kanaal Oostende-Brugge tot aan de UCB ; het aanleggen van de zwaaiplaats werd toegewezen en de werken zullen worden aangevangen.

In de handelshaven zelf werd de bouw van twee kranen met een hefvermogen van 32 ton aangevat. Deze kranen zullen nog dit jaar bedrijfsklaar zijn. Zij zijn bestemd voor de nieuwe containertrafiek. De ombouw van een andere hydraulische kraan zal tegen augustus beëindigd zijn. Aan het houtdok werden drie kranen opgesteld van 6 ton, aangekocht door de Dienst der Domeinen, ten behoeve van de aldaar gevestigde houtinvoerders.

De bouw van de nieuwe verbindingssluis Mercatorjachthaven werd aangevat en de voltooiing wordt voorzien tegen september 1974.

Voor het droog zetten van schepen in de Vissershaven werd de vernieuwing en de reconditionering van de installaties aangevat ; het einde van de werken wordt voorzien tegen begin 1973.

Inzake Roll-on/Roll-off werd het principieel akkoord van de Dienst voor Openbare Werken reeds verkregen voor een nieuwe installatie bezuiden de Diepwaterkaai. Vanaf april 1972 zal een nieuwe regelmatige lijn Oostende-Sheerness starten, wat deze uitbreiding ruimschoots rechtvaardigt. Tenslotte kwam een nieuwe trafiek van houtkappingen, bestemd voor Ostend-Board nv., de Oostendse haventrafiek verhogen.

Geld
"service
inbegrepen":

**de
zichtrekening**

een dienst

Bank van Brussel

N.V. GIETERIJEN en WERKPLAATSEN

**MICHEL
VAN DE WIELE**

Stationsstraat 25   8510 MARKE

Tel. : 056/203.11

Telex : 017.321

203.12

203.13

ROEDENTAPIJTGETOUWEN van 0,50 m tot 5,50 m
breedte

DUBBELSTUKTAPIJTGETOUWEN enkelspoelig

DUBBELSTUKTAPIJTGETOUWEN dubbelspoelig

EFFEN FLUWEELGETOUWEN dubbelspoelig

JACQUARD FLUWEELGETOUWEN enkel- of
dubbelspoelig

EPINGLEGETOUWEN

- met enkele roedenbeweging
- met dubbele roedenbeweging
- met combinatie wisselbakken

JUTEGETOUWEN voor onderweefsel tufted tapijten

Nieuwste creatie

SCHIETSPOELLOZE GETOUWEN

Textiel

TEXTIEL BLIJFT WAARDEVAST

A. Dequae

De textielactiviteit in West-Vlaanderen blijft verrassend goed rond het jaareinde 1971 en bij het jaarbegin 1972. Terwijl de algemene werkloosheid bij het begin van de herfst reeds stijgende was, verminderde zij bij de textielnijverheid en vooral in West-Vlaanderen, waar zij nochtans reeds tot een minimum was teruggevallen.

	Oktober 1970		
	Volledig	Gedeeltelijk	Totaal
Totaal Rijk	67.360	14.175	81.535
Textiel			
Het Rijk	2.807	2.768	5.575 ± 4 %
W.-Vlaanderen	52	537	589 ± 1,7 %

	Oktober 1971		
	Volledig	Gedeeltelijk	Totaal
Totaal Rijk	69.983	16.411	86.394
Textiel			
Het Rijk	2.571	1.684	4.255 ± 3 %
W.-Vlaanderen	39	189	228 ± 0,7 %

Ook sinds het jaarbegin blijft de textielnijverheid heel wat beter weerstand bieden dan bv. de metaalverwerkende industrie en het bouwbedrijf. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat vanaf april de seizoenverzwakking zich geleidelijk zal laten voelen.

In alle geval is de vooruitgang van de textieluitvoer in 1971 spectaculair, vooral als men rekening houdt met de vertraagde stijging van de globale uitvoer.

Tegenover een vooruitgang van de totale Belgische uitvoer van 3,4 % (nl. van 580,5 tot 600,3 miljard fr.), is de textieluitvoer gestegen van 64,9 tot 71,6 miljard en bereikt aldus een toename van 10,3 %. Het aandeel van de textiel in de globale uitvoer loopt aldus op van 11,2 % in 1970 tot 11,94 % in 1971.

De specialiteiten die vooral in West-Vlaanderen worden geproduceerd: tapijten, fluweel en épinglé, vertegenwoordigen met een uitvoer die boven de 15 miljard fr is opgelopen, meer dan een vijfde van de globale textiel-export.

Tegenover vorig jaar betekent dit een stijging van 2,7 miljard fr of meer dan 20 %. Deze uitvoertoe name ligt bij de tapijten, kwantitatief het hoogst bij de tufted tapijten. Maar ook het klassieke geweven tapijt in wol kende

nog vooruitgang en dit praktisch in tegenstelling met een zekere teruggang in andere producerende landen.

Stijging uitvoer :

tufted tapijten	+ 43 %
geweven tapijten	+ 7 %
fluweel en épinglé	+ 19 %

In waarde kan de uitvoer als volgt worden ingedeeld :

geweven tapijten	6 miljard
tufted tapijten	4,6 miljard
fluweel en épinglé	4,4 miljard

De zwakke plek in 1971 in de Westvlaamse specialiteiten was de linnenindustrie. De uitvoer van vlasweefsels bereikte slechts 530 miljoen fr tegenover 626 miljoen fr in 1970.

De oorzaak ligt natuurlijk in de markt van de VS die nog steeds de belangrijkste markt voor vlasweefsels is gebleven. Niet alleen was 1971 een recessiejaar in de VS, maar de monetaire stoornissen en de tijdelijke 10 % bijkomende invoerrechten voor vlasweefsels troffen deze traditionele uitvoer uitermate sterk. De teruggang van de uitvoer naar de VS alleen reeds legt de volledige vermindering uit (van 324 miljoen fr naar 230 miljoen fr). Een geleidelijk herstel is echter te verwachten, wellicht niet zozeer door een spectaculaire herneming op de markt van de VS, maar wel door een verdere toename van de uitvoer naar de euromarklanden.

Niettegenstaande het algemeen pessimisme blijft de Westvlaamse textielnijverheid gematigd optimistisch.

Reden daartoe is vooral omdat bij enkele specialiteiten, meer bepaald fluweel en épinglé, en enkele categorieën tapijten de door het orderboekje verzekerde activiteit nog meerdere maanden bedraagt. Bij de tufted tapijten is dit niet het geval, maar daar is dit sinds jaren zo. In de tuftedsektor neemt het verbruik echter gestadig toe, zodat tot nu toe ernstige kortsluiting kon vermeden worden.

Op grond van dit alles mag men verhop en dat de Westvlaamse textielnijverheid ook dit moeilijke jaar 1972 (en zeker tot de verlofperiode) zal kunnen overbruggen, zonder enige ernstige teruggang van de tewerkstelling.

Woningbouw

REGIONALE WONINGBEHOEFTE

NIH

Door het Nationaal Instituut voor de Huisvesting, met de medewerking van het Bureau voor Economische Programmatie, het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien en de Bedrijfsraad voor het Bouwbedrijf werd een 'Raming van de woningbehoeften op regionaal vlak tijdens de periode 1971-1975' opgesteld.

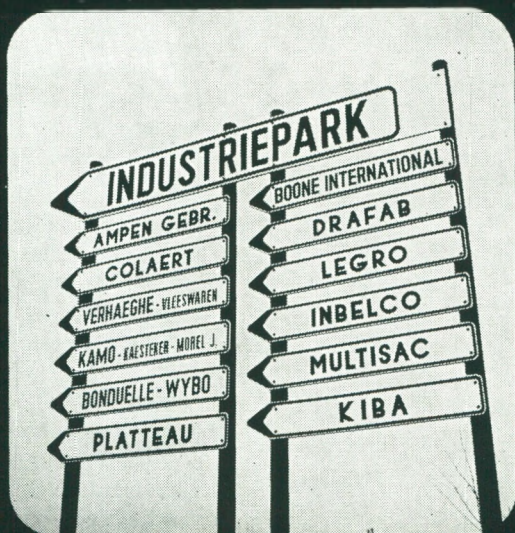
Uw firmanaam zal Poperinge er graag bij plaatsen!

Een modern uitgerust industriepark,
gelegen in een toeristisch aantrekkelijke streek
met voldoende arbeidsreserve, wacht op U!

Neem vandaag inlichtingen bij :

Stadsbestuur Poperinge 057/340 81

W.I.E.R. Dijver 7, Brugge 050/381 28

de grendel

Voor de Belgische ekonomie komt het meer dan ooit op de export aan!

De Generale Bankmaatschappij
stelt alles in het werk om u toe
te laten het maximum te halen
uit uw kontakten en transakties
met het buitenland.

Zij helpt u bij het zoeken naar
nieuwe afzetgebieden en bij het
kiezen van de meest geschikte
betalings- en financieringssystemen

Doe een beroep op onze diensten.

Generale Bankmaatschappij

voor buitenlandse handel

De jaarlijkse gemiddelden zoals zij werden berekend zien eruit als volgt :

	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)
Brugge	700	976	172	29	1.877
Diksmuide	63	69	1	2	135
Ieper	124	182	2	5	313
Kortrijk	653	732	20	22	1.427
Oostende	166	488	112	15	781
Roeselare	193	454	194	14	855
Tielt	303	176	198	5	682
Veurne	206	125	113	4	448
West-Vlaanderen	2.408	3.202	812	96	6.518
Vlaanderen (f)	10.519	15.479	3.459	465	29.922
Het Rijk	24.632	21.835	6.892	656	54.015

- (a) Sanering patrimonium
 (b) Behoeften van demografische oorsprong
 (c) Behoeften te wijten aan verbouwing, sloping e.a.
 (d) Behoeften aan vakante woningen
 (e) Totaal van de geraamde behoeften
 (f) De woonbehoeften voor Vlaanderen (4 Vlaamse provincies en het arrondissement Leuven) werden door de Economische Raad voor Vlaanderen herrekend.

Bron : Nationaal Instituut voor Huisvesting.

RESULTATEN VAN DE EXPANSIE- WETGEVING IN 1971

Tijdens het 4e kwartaal van 1971 werden in West-Vlaanderen, in het kader van de expansiewetgeving een totaal van 76 investeringsdossiers goedgekeurd, met een totaal investeringsbedrag van 2,1 miljard frank. Dank zij de uitvoering van deze programma's, zullen in West-Vlaanderen in de eerstvolgende jaren 1.984 nieuwe arbeidsplaatsen worden geschapen.

Het aantal investeringsdossiers voor de Westhoek bedraagt 13; dit omvat een totaal investeringsbedrag van 188 miljoen frank. Door de uitvoering van deze investeringen zullen 221 nieuwe arbeidsplaatsen totstandkomen. De belangrijkste investeringsdossiers voor West-Vlaanderen in het 4e kwartaal van 1971 waren ($\pm$ 100 mln fr en meer) :

La Brugeoise et Nivelles nv (Brugge)
 Cleppe en Claerbout nv (Heule)
 Superspan nv (Wielsbeke)
 Spano nv (Oostrozebeke)
 Metaalbouw Vuylsteke (Meulebeke)

De belangrijkste investeringsdossiers (méer dan 20 mln frank) voor de Westhoek waren :

Desimpel (Kortemark)
 Tyber (Menen)

Carpet Yarns nv (Diksmuide)
 Van Wijnsberge pvba (Veurne)
 Multisac nv (Poperinge)

Uit het overzicht van het Kabinet voor Streekeconomie kan verder worden afgeleid dat in 1971 voor West-Vlaanderen in totaal 152 investeringsdossiers werden goedgekeurd, voor een investeringsbedrag van 5,5 miljard fr.

Provincie	Gunstige dossiers	Investeringsbedrag (Mld fr.)	Staats-hulp (Mld. fr.)	Bijkomende arbeidsplaatsen
Antwerpen	112	13,00	0,80	6.155
West-Vlaanderen	152	5,46	0,48	5.125
Oost-Vlaanderen	133	11,33	0,68	5.246
Limburg	66	4,37	0,67	3.626
Vlaams-Brabant	42	6,24	0,26	3.059
Totaal	505	40,30	2,89	23.211

In 1970 bedroeg het totaal investeringsbedrag in West-Vlaanderen 3,5 miljard frank. Dit betekent voor 1971 een stijging met 63 %. Er dient hier evenwel opgemerkt dat 1970 voor West-Vlaanderen eerder als zwak moet worden beschouwd. In dat jaar bedroeg het globale investeringsbedrag in de provincie slechts 8,5 % van het totale investeringsvolume voor het Vlaamse landsgedeelte. In 1971 is het aandeel gestegen tot 13,4 %.

Wat de buitenlandse investeringen betreft, valt onmiddellijk het geringe aandeel van West-Vlaanderen op. De buitenlandse investeringen bereikten er in 1971 slechts 864 mln frank, wat neerkomt op 16 % van het totaal investeringsbedrag voor de hele provincie. Het aandeel van West-Vlaanderen in de buitenlandse investeringen t.o.v. Vlaanderen bedroeg in 1971 dan ook slechts 5,7 %.

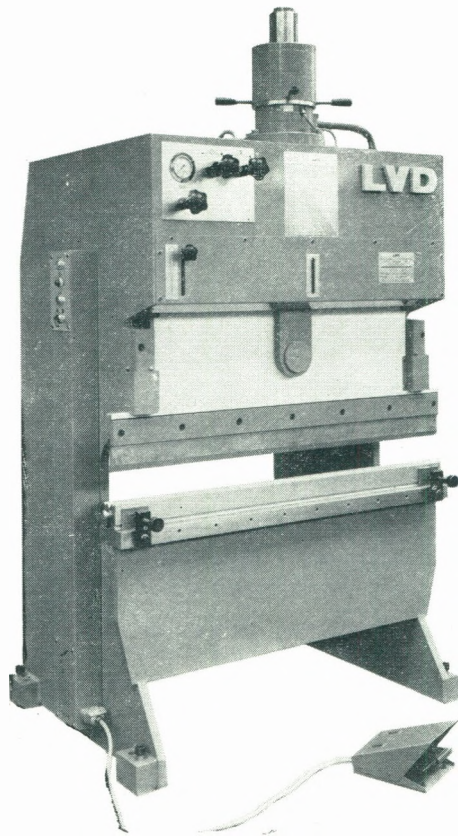
De gepubliceerde cijfers laten toe enige vergelijkingen te trekken tussen de provincies van het Vlaamse landsgedeelte, meer bepaald betreffende het investeringsvolume en het volume van de staatssteun.

Provincie	Gemiddelde investering per dossier (x 1.000 fr.)	Staatshulp in % van de investering	Staatshulp per nieuwe arbeidsplaats (x 1.000 fr.)
Antwerpen	116.116	6,2 %	130
West-Vlaanderen	35.904	8,8 %	93
Oost-Vlaanderen	85.200	6,0 %	130
Limburg	64.708	15,8 %	185
Vlaams-Brabant	148.680	4,2 %	87
Vlaams landsged.	79.820	7,2 %	124

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat het gemiddelde investeringsbedrag per dossier in West-Vlaanderen eerder aan de lage kant ligt. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan het zeer hoog aantal investeringsdossiers, aangebracht door de reeds bestaande ondernemingen.

LVD SYNONIEM VOOR PLAATBEWERKING

Hydraulische
en
Mechanische
Plaatbewerkingsmachines

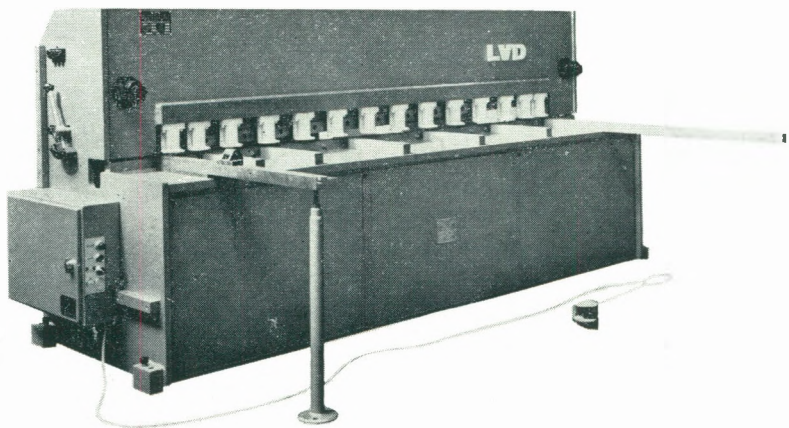
LVD Company

p.v.b.a.

Nijverheidslaan, 2
8630 GULLEGEM

Tel. 056/425.81

Telex 17/317

Inzake het aandeel van de overheidssteun in de globale investering komt West-Vlaanderen op de tweede plaats. Dit hoge percentage wordt hoofdzakelijk toegeschreven aan de investeringen in de Westhoek. Inzake staatshulp per bijkomende arbeidsplaats, noteert West-Vlaanderen een eerder laag cijfer. Dit is een gevolg van het arbeidsintensieve karakter van de investeringen.

Men kan ook de toepassing van de expansiewetten in West-Vlaanderen onder vorige regering (1.7.68-31.12.71) nog bekijken.

Hierna volgt een vergelijkende tabel voor de Westvlaamse arrondissementen :

Arrondissementen	Investeringen periode 1.7.68- 31.12.71		Nieuwe arbeidsplaatsen		Evolutie periode 1.7.59- 30.6.68 = 100
	(in mld fr.)	%	aantal	%	
Brugge	3.619	24,4	6.505	36,3	189
Diksmuide	377	2,5	371	2,1	245
Ieper	1.157	7,8	2.215	12,4	122
Kortrijk	4.336	29,2	3.856	21,5	159
Oostende	1.634	11,0	635	3,5	105
Roeselare	2.128	14,3	2.825	15,8	135
Tielt	1.341	9,0	1.085	6,1	208
Veurne	255	1,8	414	2,3	95
West-Vlaanderen	14.847	100	17.906	100	152

Uit de uitsplitsing van de investeringen over de verscheidene Westvlaamse arrondissementen kunnen enkele markante vaststellingen worden gemaakt. Ongeveer 75 % van het globale investeringsvolume centraliseert zich in de oostelijke helft van de provincie (arrondissementen Brugge, Kortrijk, Roeselare, Tielt). De ontwikkeling van de tewerkstelling verloopt in dezelfde lijn : 80 % van de bijkomende arbeidsplaatsen werden in de oostelijke helft van de provincie totstandgebracht.

Opvallend is zeker dat de investeringen in de arrondissementen Diksmuide en Tielt t.o.v. de vorige periode verdubbeld zijn.

Het arrondissement Oostende kent een algemeen stagnerende tendens, terwijl Veurne een lichte achteruitgang boekt. Te noteren valt het kapitaalintensieve karakter van de investeringen in het arrondissement Oostende dat vooral te wijten is aan een groot bedrijf.

Provinciale baan Brugge-Torhout

VOORBEELD VAN EEN REGIONALE OPLOSSING

Ter gelegenheid van de inwijding van het vernieuwde en het gemoderniseerd gedeelte van de provinciale baan Brugge-Torhout, gedeelte gelegen in Torhout zelf, schetste burgemeester G. Pollet hoe deze provinciale baan er tenslotte gekomen is om te verhelpen aan een

te trage aktie van de centrale overheid. Hij belichtte dit fenomeen als volgt :

'Het oorspronkelijk tracé van deze weg behoorde eens tot het historisch erfgoed, ons nagelaten door het Oostenrijks Regime van keizerin Maria Theresia...

Hoe is deze baan tot stand gekomen ?

Reeds jaren hadden het bestuur van het Brugse Vrije en de roede van Menen geklaagd en gevraagd om een fatsoenlijke verbindingsweg te krijgen doorheen de Provincie West-Vlaanderen. Ook de omliggende dorpen drongen aan, want in de wintertijd kon geen mens zijn gemeente verlaten om naar de markt te gaan. Heel wat gronden bleven braak liggen en gingen zo verloren.

Een steenweg tussen Brugge en Menen was dus hoogst noodzakelijk. De grote vraag bleef echter : Wie zou zulke weg Brugge-Torhout-Menen aanleggen, als de regering niet zou steunen ?

Het oktrooi zou wel worden toegelaten, doch vanwege de regering moest men op geen steun rekenen. Zo is het uit te leggen dat deze baan geen staatsbaan maar een provinciale weg geworden is. Er was een overeenkomst zonder regeringssteun.

De stad Menen zou op haar kosten de weg aanleggen vanaf Menen tot en met Moorsele. Dit was al iets. Eenmaal zover besloot nu de heer van Wijnendale tussen te komen om de rest — van Brugge tot Moorsele — op zijn kosten aan te leggen.

De milde schenker was Karel Theodoor van Neuburg. Mild was wel iets te veel gezegd.

Karel Theodoor vroeg en bekwam toelating om overal tolbarrières te mogen plaatsen, een herberg te bouwen naast de barrières en de tol te innen.

- Alle zet-, druk- en bindwerk
- Tous travaux de composition, impression, reliure
- Any typesetting, printing and binding work
- Alle Satz-, Druck- und Bindearbeit

Les Presses Saint-Augustin
s.a.

Sint-Augustinusdrukkerij
n.v.

Houtkaai 23

B-8000 BRUGGE

Tel. 050 15181 Telex 19279

Telegr. Presag-Brugge

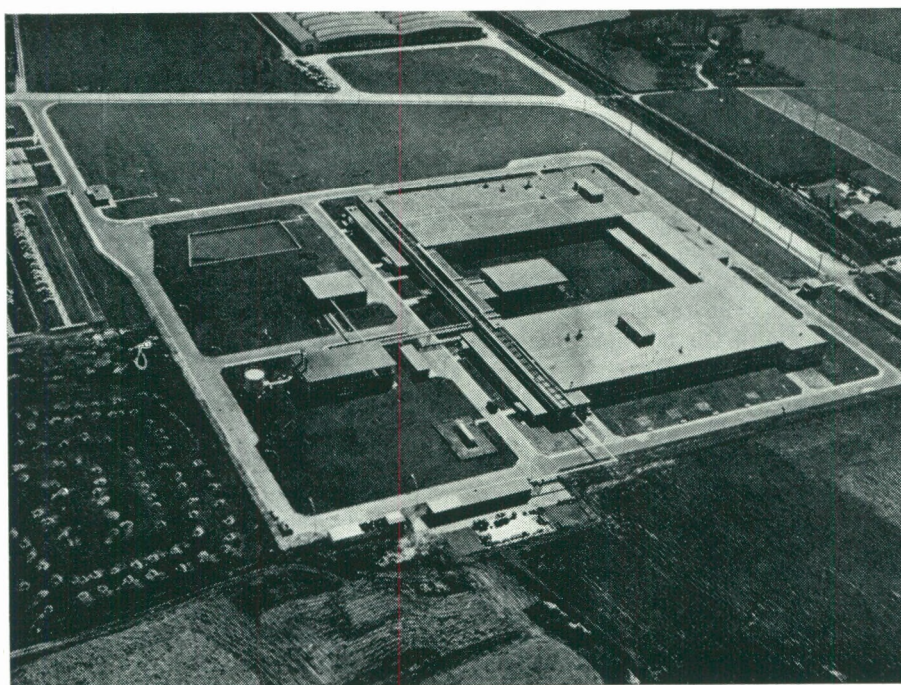

de **mble** fabrieken te Roeselare

(bebouwde oppervlakte : 16.000 m² - personeelsbezetting : 1200 personen... slechts één der vijf moderne fabrieken van mble in België)

zijn een der grootste productie-eenheden van Europa geworden wat betreft de fabrikage van condensatoren en potentiometers.

---

mble | n | v |

TWEE STATIONSSTRAAT 80
BRUSSEL 7

TE ROESELARE : WIJNENDALESTRAAT 160 - TEL. (051) 230.51

ELECTRONISCHE ONDERDELEN • TELECOMMUNICATIES • FYSIKA EN ASTRONAUTIEK • LUCHTVAART-UITRUSTING • AUTOMATISCHE TELEFONIE • PHILIPS LASAFDELING

De barrières die reeds meer dan 250 jaar geleden daar gebouwd werden, zijn nu een blijvend aandenken aan de aanleg van deze weg. Wij kennen : De Klokke, Heidelberg, Berg op Zoom, Breskens en nog andere...

En onder die voorwaarde werd het gevraagde oktrooi toegestaan op 1 april 1751. Het was dus geen aprilvis vanwege de Oostenrijkse regering.

Men begon met de aanleg van deze weg vanuit Brugge en tevens te Menen. De reden daarvan lag voor de hand. Zowel te Brugge als te Menen, kon men de kasseistenen te water aanvoeren, wat veel voordeliger was. Daarbij kwam nog dat zware vrachtwagens moeilijk over de aardewegen konden aangevoerd worden.

De nieuwe steenweg had een bedding van 4,5 m breedte. Het onderste deel van de bedding was een laag zand van 39 cm. Daarop werden de stenen gelegd. Aan beide kanten lag nog een helling aardeweg. Dit was om in geval van vorst de aardeweg te kunnen gebruiken als de dooibarrelen gesloten werden. Aan beide zijden had men een sloot gegraven om het water af te voeren.

Op 10 oktober 1754 was het werk af. Het geheel had drie jaar geduurd.

Toch was de hoofdader doorheen West-Vlaanderen een reusachtig werk geweest. Voor die weg had men 99.520.000 kasseistenen gebruikt en 278.370 voet kantstenen...

DE DIENSTCENTRA IN WEST-VLAANDEREN

De gewone zitting van de Provincieraad van West-Vlaanderen in oktober 1970 bracht een totale kentering in het sociaal beleid van de Provinciale Overheid. Door een reeks van initiatieven werd het sociaal-maatschappelijk werk van de Provincie georiënteerd naar een actieve politiek van *begeleiding*, van *koordinatie*, en van *realisatie* van eigen projecten, die voor doel hebben de nog levende noden in onze Westvlaamse gemeenschap te ondervangen.

Van uitzonderlijk belang was de goedkeuring door de Raad van het voorstel van de Bestendige Deputatie tot inschrijving op de begroting 1971 van een eerste krediet van 25 mln F, voor de bouw van dienstcentra in de voornaamste agglomeraties van de provincie (Brugge, Ieper, Kortrijk, Oostende, Roeselare, Tielt, Veurne, enz.).

Het begrip Dienstencentrum is niet nieuw ; in de USA, in de Skandinaafse landen en in Nederland bestaat het reeds in het kader van het open bejaardenwerk. Maar nieuw is stellig de eigen opvatting van de Provinciale Overheid inzake de multivalente bestemming, de specifieke opvatting en de wijze van beheer van de dienstcentra in West-Vlaanderen.

Waar elders het dienstencentrum eenzijdig is georiënteerd op de derde leeftijdsgroep met het lang niet denkbeeldig gevaar aldus een andere vorm van groepsisolatie van de oudere mens in het leven te roepen — wenst West-Vlaanderen het Dienstencentrum te zien openstaan voor de volledige gemeenschap. Het moet een trefpunt worden, een ontmoetingsplaats waar de verschillende

leeftijdsgroepen en bevolkingslagen voor elkaar openstaan, en op elkaar gaan inspelen ; het moet een uitstralingscentrum worden waar het opbouwwerk en het sociaal-kultureel vormingswerk gestalte krijgen.

De Provinciale Overheid ziet het Dienstencentrum functioneel als het aangewezen middel tegen de verindividualisering en tegen het isolatieproces dat steeds meer ons maatschappelijk leven verlamt. Zij ziet ook het Dienstencentrum rationeel : liever dan de gemeenschaps-gelden te gaan spenderen aan de afzonderlijke opbouw van kultuurcentra, jeugdheem, bejaardendienstencentrum en verenigingshuis, wenst zij een enige infrastructuur dienstbaar te stellen aan de gemeenschap in haar verschillende geledingen en levensuitingen, waar het alleen mogelijk zal zijn opnieuw een harmonische maatschappij op te bouwen.

Ook de formule van beheer is uniek : de Provinciale Overheid bouwt en richt het Dienstencentrum in. Het beheer ervan wenst zij over te dragen aan een comité dat naast de lokale overheidsinstanties vertegenwoordigers zal omvatten van de verschillende leeftijdsgroepen en volkslagen. Zo zullen in dit comité evengoed bejaarden zetelen als jongeren, naast afgevaardigden van het plaatselijk verenigingsleven, om samen met vertegenwoordigers van de KOO en het Provinciebestuur de optimale werking van het centrum te bepalen. Door aldus brede inspraak te verlenen aan de mensen voor wie het is bestemd, meent de Provincie een dynamisch en vitaal beheersbeleid te waarborgen voor dit centrum.

Sociale begeleiding en recreatie, para-medische bijstand en creatief werk, sociaal-pedagogisch vormingswerk en verenigingsleven, het zal alles kunnen plaatsvinden in het Dienstencentrum. Jeugd en Derde Leef-tijd, vrouwenorganisaties en sportkringen zullen elk afzonderlijk, maar ook en zo dikwijls mogelijk samen elkaar kunnen treffen in de uiting van hun sociale en sociaal-kulturele activiteiten en behoeften.

Dit is de bestemming die de Provinciale Overheid geeft aan haar dienstcentra : de opbouw van een harmonische samenleving in West-Vlaanderen, waar het goed is te wonen.

PAS VERSCHENEN

Adresboek van de Westvlaamse industrie

met een alfabetische opsomming van alle bedrijven met meer dan 20 tewerkgestelden
een gemeentelijk register
een overzicht van de diverse produkten

Prijs : 275 fr.

West- Vlaanderen werkt

nieuwsjes

Algemene Vergadering WER

Op 18 maart jl. ging te Brugge de algemene vergadering door van de Westvlaamse Economische Raad onder voorzitterschap van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur-Voorzitter. Op de voorlichtingsvergadering werd het woord gevoerd door Dr. O. Vanneste, directeur WER-WES, de heer H. Fayat, Staatssekretaris voor Buitenlandse Handel en de heer P. Monballyu, Voorzitter Beheerraad WER. De voorlichtingsvergadering stond in het teken van de betekenis van de toetreding van Groot-Britannië tot de EEG.

Prins Albert bezoekt Bekaert-vestigingen te Aalter en Deerlijk

---

Z.K.H. Prins Albert bezoekt begin maart het Centrum voor Onderzoek van de Bekaert-Groep te Deerlijk.

De Prins werd bij de rondgang begeleid door de Heer Verhaeghe de Naeyer, Voorzitter van de Bekaert-Groep, Baron Bekaert, Voorzitter van de Raad van Bestuur, en leden van de Groepsraad en de Directie.

Ridder van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur van West-Vlaanderen, woonde het bezoek bij. De leden van de Ondernemingsraad werden aan de Prins voorgesteld.

De Bekaert-Groep met zetel te Zwevegem bestaat uit 38 fabrieken in 15 landen. Het Centrum voor Onderzoek te Deerlijk, waar een 120 personen werken, verricht spuurwerk voor de gehele Groep, die in totaal 15.000 personen tewerkstelt.

De Prins vertoonde niet alleen belangstelling voor de installaties en werkplaatsen, maar daarenboven ook voor het exportbeleid van de onderneming.

Zitdagen BDBH

De heer André Naessens, titularis van het kantoor van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel te Brugge, houdt zich voortaan op de volgende zitdagen ter beschikking van Westvlaamse bedrijven, die voor hun exportproblemen een beroep op de Dienst willen doen :

elke vrijdag (i.p.v. donderdag)

Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel
Regionale Directie voor West-Vlaanderen
Dijver 7
8000 Brugge (tel. : 050/381.40)

iedere eerste maandagnamiddag van de maand

Kamer van Handel en Nijverheid
Casinoplein 10
8500 Kortrijk (tel. : 056/208.37)

Waterzuiverings- en pompstations

Bij de konstruktiewerkhuizen Allaey's pvba te Poperinge werd zopas een nieuwe produktielijn geopend, met name deze voor waterzuiverings- en pompinstallaties.

De firma was vroeger gespecialiseerd in hop- en sproei-machines. Diverse van de daar gebruikte toepassingen worden nu overgebracht op de nieuwe machines. Daarnaast beschikt de firma over een Amerikaanse licentie voor de kleinere en middelgrote installaties en over een intense samenwerking met een gespecialiseerd bedrijf in West-Duitsland voor de grotere installaties.

De heer G. BREYNE
 Geboren op 16 februari 1914
 Woonachtig te Ieper
 Senator van het arrondissement Ieper
 Staatssekretaris voor Huisvesting en Ruimtelijke Ordening

De heer A. STEVERLYNCK
 Geboren op 14 juli 1925
 Woonachtig te Vichte
 Extra-parlementair Staatssekretaris van Landbouw en Middenstand

De heer F. VAN ACKER
 Geboren op 10 januari 1929
 Senator van het arrondissement Brugge
 Staatssekretaris voor Begroting

Onderzoek naar de wintertoerismemogelijkheden van Knokke-Heist

Door het stadsbestuur van Knokke-Heist werd het Westvlaams Economisch Studiebureau zopas belast met een onderzoek naar de mogelijkheden om de toeristische activiteit buiten de seizoenmaanden te stimuleren. Sinds enkele jaren heeft het wintertoerisme zijn intrede gedaan aan de Kust en laat zich reeds duidelijk gevoelen te Knokke-Heist. Het succes van de evasie-weekends getuigt hiervan.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau hield zopas zeer uitgebreide enquêtes bij de weekendgangers te Knokke-Heist. Een vrij grote enquête was eveneens geprogrammeerd in enkele Belgische agglomeraties, steden van Nordrhein-Westfalen alsmede in een paar steden van de Randstad Holland.

Ten aanzien van de enquêtes bij de winterverblijftoeristen te Knokke-Heist is het Westvlaams Economisch Studiebureau hoopvol gestemd wat betreft de daadwerkelijke medewerking van de logiesverstreckende inrichtingen.

Ok de lokale toeristische sektor werd actief in de studie betrokken. Een 25-tal leidende personaliteiten uit de toeristische wereld en ressorterend tot de meest uiteenlopende sectoren zoals hotelwezen, verhuuringsagentschappen, groot- en kleinhandel, restaurantwezen, ontspanningswereld, Vereniging voor Vreemdelingenverkeer en andere, worden bezocht om hun opinie mee te delen over diverse punten van de problematiek.

Het studierapport zal in de loop van het vierde kwartaal van dit jaar aan de gemeentelijke overheid worden voorgelegd. Op deze wijze tracht het stadsbestuur van Knokke-Heist te komen tot beslissingen die op doelmatige wijze het wintertoerisme bevorderen binnen de aangegeven mogelijkheden.

Leie en bijkanalen

Het Studiekomitee Leie en bijkanalen hield haar jaarlijkse vergadering te Menen op 16 december 1971.

De werken vorderen normaal; toch zullen er grote inspanningen nodig zijn om de streefdatum van einde '73 te volhouden voor het traject zeehaven Gent-binnenhaven Izegem.

Het Komitee drong dan ook aan bij de Formateur en de Minister van Openbare Werken om de nodige kredieten voor de aanbesteding tijdig te krijgen. Het Studiekomitee drong eveneens aan bij de Onteigeningskomitees om de onteigeningen, die nog voor de uitvoering van de aardewerken nodig zijn, tijdig door te voeren.

Zo zal de nodige ontsluiting van dit gewest eindelijk werkstelligd te worden en terzelfdertijd zal een einde gemaakt zijn aan de overstromingen, terwijl de betere toegang van de waterverbonden nijverheid wordt verwezenlijkt.

Het Komitee besprak ook de problematiek van de twee resterende sluisen te Komen en te Meren; het wees op de noodzaak de sluis van Komen krachtadig aan te pakken, te meer dat reeds 21 % van het Belgisch-Frans verkeer over deze sluis vaart.

Het Studiekomitee heeft tenslotte met verontwaardiging kennis genomen van de Franse beslissing de Leie stroomafwaarts van Armentières en de Deule in categorie 3 te plaatsen, hetgeen praktisch overeenkomt met een open riolering.

Het drong aan, opdat de problemen van de bevoeding van de Deule samen aangepakt zouden worden met deze van de nieuw op te richten sluisen te Wambrechies op Frans grondgebied. Een motie in deze zin werd gericht aan de Formateur en aan de Ministers van Openbare Werken en Buitenlandse Zaken.

Sinds 1919

De Maatschappij die **U** en **UW STREEK** best kent en zich dan ook het best aanpast aan **UW VERZEKERINGSPROBLEMEN** van

BRAND LEVEN ONGEVALLEN

Zetel en kantoren :

KORTRIJK

Lange Steenstraat 20 (Huyze Ghelinck)
Lekkerbeetstraat 3 en Lange Steenstraat 22
Telefoon : (056) 116.91 (6 lijnen)

Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt 6
Telefoon : (050) 324.40

Algemeen Agenten te
Antwerpen en Brussel

Inspecties over het ganse Vlaamse land

Kapitaal : Frs 25.000.000 (volstort)
Reserves : Frs 297.500.000
Bruto premiën : Frs 195.000.000

Aktiviteiten van de WIH

De Westvlaamse Interkommunale Vereniging voor Huisvesting realiseerde in het laatste trimester van 1971 opnieuw enkele projecten.

Te Lissewege begonnen op 2 november de wegenwerken voor de nieuwe woonwijk. De totale kosten bedragen 3,6 miljoen frank, waarvan 28 % ten laste van de stad Brugge en de rest van de WIH. Het geheel wordt gesubsidieerd aan 65 %. De werken aan gas, elektriciteit en water beginnen eerstdaags. Ondertussen werden reeds zes woningen afgewerkt en is voor de zes andere de ruwbouw klaar. Van zodra deze twaalf woningen verkocht zijn, wordt gestart met een tweede reeks.

Te Heist werd het Expodorp op 13 januari 1972 in aanbesteding gegeven. Alle werken inzake wegen en riolering zullen in één aannemenig uitgevoerd worden, ten laste van de wet Brunfaut; de waterleiding komt in een afzonderlijke aanbesteding.

De Nationale Maatschappij voor Huisvesting zal een 100-tal woningen bouwen op een oppervlakte van 8 ha; de bouwmaatschappij 't Heist Best zal 72 huizen realiseren op 3 ha en de WIH gaat over tot een vrije verkaveling van 3 ha.

Het verkavelingsplan van 't Heist Best is reeds opgemaakt; dat van de NMH gebeurde door de WITAB en ook dit van de WIH zal opgesteld worden door dezelfde vereniging.

Te Brugge kregen architecten opdracht 18 nieuw te bouwen woningen in aaneengesloten bebouwing te ontwerpen. Het betreft hier woningen met drie en vier slaapkamers; het project behelst de afwerking van een bestaand bpa.

Aartrijke begon met de wegenwerken in de uitbreiding van een bestaand bpa Kom zuid-west. De gronden werden verkocht aan de bouwmaatschappij Interbrugge, aan de NMH en aan de gemeente, voor aanleg van een sportterrein.

De verkoop van 18,5 ha wordt voorzien te Oostkamp (bpa Nieuwenhove) voor woningbouw door de Nationale Landmaatschappij. Te Kortemark is de eerste fase begonnen van de verkoop in een nieuw-gerealiseerde verkaveling en te Wingene ging een aanbesteding door van 10,4 miljoen frank voor wegenwerken. De werken zullen in maart aanvangen.

Een principiële belofte van toelage werd verleend te Eernegem (bpa 's Gravendriesschewijk) voor wegen- en rioolwerken; de openbare aanbesteding van deze werken ging door op 12.1.1972, het laagste aanbod bedroeg 9.428.314 fr.

Te Izegem, bpa Kasteelwijk-zuid, zijn de wegenwerken aangevat.

Voor Roeselare, wijk Meiboomkwartier, 2de fase werd de principiële belofte van betoelaging bekomen en is de openbare aanbesteding voorzien voor begin juli a.s.

Einde december werd de principiële belofte van toelage verkregen voor de wegen- en rioolwerken in het bpa De Grote Keygnaert te Oostende (Zandvoorde). De openbare aanbesteding wordt gepland op 4.4.1972.

In het kader van het bpa Elverdingestraat te Boezinge, werden 1 ha 86 a 47 ca verkocht aan de bouwmaatschappij De Mandel uit Roeselare. Inmiddels werd een gezamenlijke wegenbundel voor deze en de overblijvende gronden van de WIH als voorontwerp bij het Ministerie van Openbare Werken ingediend.

Nieuwe cycli Produktiviteitscentrum

Belangstellenden kunnen verdere informatie inwinnen over de volgende seminaries, ingericht door het Produktiviteitscentrum West-Vlaanderen (Beheersstraat 68, 8500 Kortrijk): Beheerstechnieken, de rol van de secretaresse in het bedrijf, kwaliteitsanalist, konfektienijverheid, computerwerking, netwerk planning, onderhoudsdienst, kwaliteitsanalyse.

De Westvlaamse Sjouwer

Door de provincie West-Vlaanderen zal langs de E3-autoweg te Aalbeke een monument opgericht worden voor de Westvlaamse Sjouwer. In 1971 werd een ideeënprijskamp uitgeschreven, waar het ontwerp van de heer J. Moeschal bekroond werd.

Het gedenkteken is een hulde aan de trouw aan de geboortegrond vanwege de grensarbeiders, de seizoenarbeiders en alle Westvlaamse Sjouwers.

Momenteel is een aktieplan in voorbereiding, teneinde de financiële middelen ter beschikking te krijgen met medewerking van de ganse bevolking.

Tevens wordt door de Provinciale Overheid aan alle personen en speciaal aan de ondernemingshoofden gevraagd alle mogelijke dokumentatie, foto's of geschriften die een weergave zijn van de tijd en het leven van 'de Fransmans', de 'trimards' en seizoenarbeiders mede te delen aan de Provinciale Dienst voor Cultuur, Zilverstraat 32, 8000 Brugge.

N.V. Westvlaamse Betonwerkerij

69, ST.-PIETERSKAAI

BRUGGE

Tel.: 150.71 - 150.72

BETONPRODUKTEN VOOR

Bouw & Wegeniswerken

HEBT U EEN PROBLEEM MET

Bevoorrading van uw personeel
voor wat betreft DRANKEN en VOEDING.

TELEFONEER ONS

SCHRIJF ONS

Wij zijn specialisten inzake verkoopsautomaten
voor grote en kleine bedrijven, burelen enz...

AUTOMATEN VOOR :

verse koffie

chocolademelk

limonaden

chocolade

patisserie

sandwichen

sigaretten

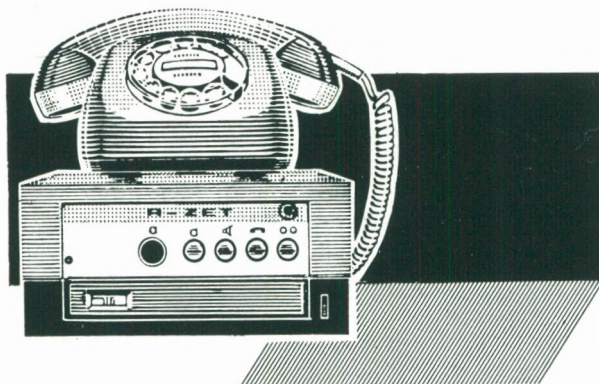
Delputte Automatic Company

Kuurnesteenweg 44

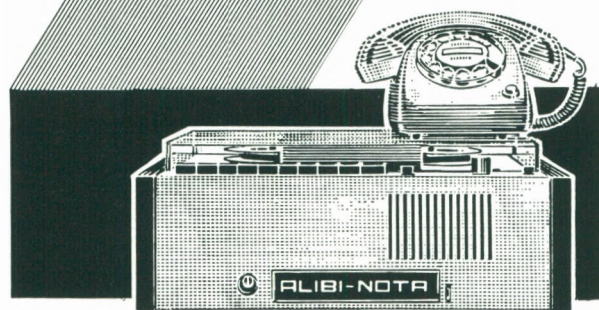
8500 KORTRIJK

Tel. : (056) 110.53

KENT U HEM NOG NIET?

A-ZET de « benjamin » van het uitgebreid ZETTLER beantwoorders-gamma, heeft 5 redenen om zijn aankoop te verrechtvaardigen : nieuwe en functionele vorm — technische verbeteringen — eenvoudige behandeling — voordelige prijs — doelmatige dienst na verkoop. Tijdens het weekeinde, in de vakantie, na kantoor of in geval van ziekte, tovert A-ZET uw telefoon in een hooggekwalificeerd medewerker om.

OVERMORGEN

kunt u alles weten
over alle typen
automatische
telefoonbeantwoorders

o.a. over de ALIBINOTA, de meest moderne voor iedereen die HOGE eisen stelt. Tijdens uw afwezigheid doet hij het werk van uw telefoniste, van uw sekretaresse. Met behulp van de DEKODER, zal hij u op afstand de opgenomen gesprekken aflezen. U kunt hem briefwisseling en notas dikteren op elk uur van de dag, ook 's nachts na het sluiten van het kantoor. HET toestel dat UW plaats neemt bij de telefoon !

ZETTLER

Afd. Telefoonbeantwoorders N. V.

Steenweg op Leuven, 972 • 1140 Brussel
Tel. 02 / 20.50.72

BON voor een gratis documentatie

M. _____

Adr. _____

_____ Tel. ____ / ____

ZR / 3/71

Ontwikkelingssamenwerking door de WER

Op het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad worden momenteel opnieuw vijf Indonesische stagiairs opgeleid in de algemeen-economische en toeristische promotie. Vier volgen een uitgebreid programma, de vijfde, Drs. Dewa Made Wedagama, inspekteur bij het Provinciaal Bestuur van Bali, geniet een afzonderlijk vormingsprogramma, toegespitst op de toeristische promotie en de ruimtelijke inplanting van het toerisme.

Parallel met de opleiding te Brugge, treedt het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad ook op als adviseur bij de toeristische uitbouw van Bali. In het kader van deze opdracht is zopas de tweede zending van drie stafmedewerkers van de WER-WES naar Denpasar (Bali) vertrokken. In deze zending wordt de klemtoon gelegd op de concrete begeleiding van de survey voor Bali en op de technieken van marktonderzoek voor het toerisme. Tevens wordt het opleidingsgedeelte over ruimtelijke ordening afgesloten, terwijl het onderzoek naar de mogelijkheden voor de toeristische uitbouw van Bali wordt ingezet. De drie WES-stafmedewerkers dienen, naast het doceren van Kolleges voor een veertigtal provinciale ambtenaren, zich vooral in te laten met de individuele begeleiding van deze ambtenaren en met het verstrekken van adviezen voor de regionale toeristische uitbouw van Bali. Tegelijkertijd doceren zij als gastdocenten Kolleges aan de universiteit van Denpasar-Bali (Udayana university).

Grondaankoop WIER

De omvangrijkste grondaankopen sedert september 1971 gebeurden op de industriegebieden Herdersbrug te Brugge (19 ha), Kanaalzone Bredene te Oostende (4,25 ha), Kanaalzone te Ieper (4,5 ha), De Pilders te Roeselare (5,5 ha) en in Oostrozebeke (3,3 ha). Deze grondaankopen, samen met enkele kleinere, brengen het totaal van de ooit verworven gronden op meer dan 900 hectaren.

Samenwerking van de regionale luchthavens

Voor het eerst in de geschiedenis van de Belgische luchtvaart zijn de vertegenwoordigers van de vijf regionale luchthavens bijeengekomen te Brussel op 4 februari 1972 om hun gemeenschappelijke belangen te bespreken. De verantwoordelijken voor de luchthavens van Antwerpen, Charleroi, Gent, Kortrijk en Luik hadden een ruime gedachtenwisseling over de moeilijkheden die hun ontwikkeling belemmeren.

Zij hebben vastgesteld dat zij op vele punten dezelfde belangen hebben, en hebben unaniem de rol van de regionale luchthaven voor de economische ontwikkeling naar voor gebracht.

Zij hebben besloten voortaan bestendig onderling in contact te blijven, vooral met het oog op een gezamenlijke aktie die erop gericht zal zijn een nationale politiek te verkrijgen met betrekking tot de regionale luchthavens, hun infrastructuur, technische uitrusting, veiligheid en handelsexploitatie.

De vertegenwoordigers van de vijf regionale luchthavens vroegen om gezamenlijk gehoord te worden door de heer Minister van Verkeerswezen, in verband met de luchtvaartpolitiek van de Regering.

Aanleggen van groeven

Aan de gemeentebesturen van de provincie werd een rondschriften gericht in verband met het aanleggen van groeven, die eventueel in gebruik kunnen genomen worden voor rekreatieve doeleinden.

Aanleiding hiertoe zijn de talrijke aanvragen van particulieren tot het aanleggen van openluchtgroeven en de zandwinning ten behoeve van allerlei infrastrukturele werken o.m. tot het verwezenlijken van de geplande autosnelwegen in de provincie. Aldus stelt de nabestemming van de ontgonnen of de te ontginnen terreinen een aantal problemen.

In de huidige tijdsomstandigheden kan een ontginning niet meer beschouwd worden als een afzonderlijk of losstaand werk, doch moet veeleer gezien worden in het kader van een rationele ordening van het grondgebied en meer bepaald in het geheel van andere werken of kollektieve voorzieningen.

De bestaande zandgroeven, waterputten en vijvers mogen niet meer aangewend worden, zoals dit weleens gebeurde in het verleden, voor het opvullen met huisafval. Meer dan ooit kunnen zij geschikt gemaakt worden voor rekreatieve doeleinden zoals de watersport en de hengelsport, mits zij oordeelkundig gekonstrueerd worden.

In dat opzicht wijst het voormeld rondschriften op zekere technische voorwaarden die moeten in acht genomen worden en geeft tevens een aantal richtlijnen die bij het aanleggen van vijvers moeten gevolgd worden.

Zonder afbreuk te doen aan de zelfstandigheid van de gemeentebesturen, die in hoofdorde verantwoordelijk blijven voor de verdere uitbouw van hun grondgebied, wordt niettemin met aandrang gevraagd bij het afleveren van de vergunningen in de gevallen waar het schepencollege bevoegd is, met deze richtlijnen rekening te willen houden en deze als voorwaarden op te leggen.

Ook van haar kant laat de Bestendige Deputatie niets onverlet om, in de gevallen waar zij bevoegd is de uitbatingvergunning van een openluchtgroef af te leveren, overleg te plegen met het schepencollege van de betrokken gemeente, om zijn inzichten inzake de nabestemming van deze openluchtgroef te kennen, teneinde de meest geschikte voorwaarden op te leggen en aldus een aktief beleid inzake vrijetijdsbesteding en een fraai algemeen uitzicht van het Westvlaams landschap te waarborgen.

Planwerking ' Heuvelland 80 '

In het Opbouwwerk Heuvelland werd gedurende de winter 1971 een nieuw plan opgesteld door de diverse commissies. De eerste deelrapporten handelden over landbouw, toerisme, onderwijs en gemeenschapsleven. In de maand maart werden deze rapporten door de bevolking besproken. Eind april wordt het ganse plan aan alle gemeenteraadsleden uit het Heuvelland en aan allen die vroeger aan de gespreksavonden deelnamen, voorgelegd.

De publikatie is voorzien in mei.

Eind 1971 werd door de werkgroep onderwijs een werkboekje aardrijkskunde opgemaakt. De publikatie werd verzorgd door het Belgische Instituut voor Voorlichting en Dokumentatie te Brussel; heel wat kartografisch materiaal, voortkomende van het WES, werd in deze brochure verwerkt.

TRANSPORT

Pomme

P.V.B.A.

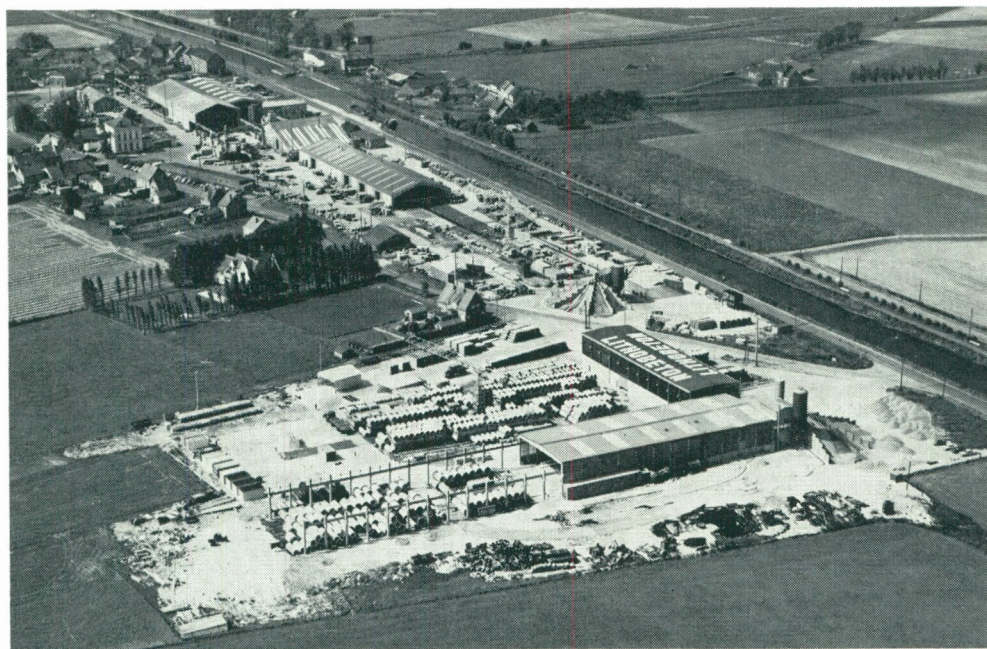
T.I.R.-WAGENS - KIPWAGENS - CITERNEN
CEMENT IN VRAK - COMMUNAUTAIR VERVOER

Diksmuidestraat 42A

8140 **STADEN**

Tel. 051-717.21 (4 lijnen)

Telex 17-416

N.V. LITHOBETON

Vaartstraat 20

SNAASKERKE

Tel. 059/280.81

Palen voor verlichting
Palen voor drijfkrachtvervoer
Buizen in gewapend of ongewapend beton
Produkten voor wegenis
Prefab-garages Kesting
Damplanken en heipalen

Milieubescherming Kanaal Brugge-Sluis

Op 10 februari jl. heeft de Bestendige Deputatie onder het voorzitterschap van de heer Goeverneur een bijzonder onderzoek gewijd aan de problemen die verband houden met het beheer, de waterbezoedeling en de waterbeheersing van het kanaal Brugge-Sluis (Belgisch grondgebied) en de bescherming van het Kultuurlandschap.

Verscheidene klachten waren immers geuit naar aanleiding van de bevuilding van deze waterloop.

Uit de bespreking bleek alvast dat de oorzaak van de bevuilding ligt in de toevoer van meestal bevuild water, afkomstig van het kanaal Gent-Brugge via de Dampoortsluis te Brugge, dat noodzakelijk is om, ingevolge de overeenkomst met Nederland, het kanaal Brugge-Sluis op peil te houden, terwijl er geen andere toevoermogelijkheden op Belgisch grondgebied aanwezig zijn. Anderzijds werd ook vastgesteld dat de peilverlaging tengevolge van onregelmatige watertappingen door vergunninghouders langsheen het kanaal Brugge-Sluis nopen tot een stelselmatige voeding van dit kanaal.

Om een einde te stellen aan deze ongelukkige toestand werden volgende maatregelen onmiddellijk ter studie genomen : het reglementeren van de watertappingen, het plaatsen van nieuwe watervannen volgens planning door de provincie, het baggeren van zekere ondiepe gedeelten en een verscherpt toezicht door een aangestelde van de provincie.

Ten einde meer rechtszekerheid voor de toekomst te hebben omtrent de bevoegdheden tussen de verschillende overheidsdiensten inzake waterbeheersing, meer in het bijzonder voor wat betreft het kanaal Brugge-Sluis, zal tevens een Konventie worden opgesteld die ter goedkeuring zal voorgelegd worden aan het Departement van Openbare Werken eensdeels en aan de Provinciale Overheid anderdeels.

De vergadering boog zich eveneens over het probleem van de bescherming van het Kultuurlandschap. Met dit doel zal een reglement worden uitgewerkt. Hiermede hoopt de Provinciale Overheid binnenkort een einde te stellen aan de gerezen moeilijkheden en wil zij op een doeltreffende wijze bijdragen tot de zo noodzakelijke milieubescherming.

Vuilverwerking

Op 24 januari 1972 ontving de WITAB de principiële ministeriële goedkeuring betreffende de elektro-mechanische uitrusting van de verbrandingsinstallatie voor huisvuil van Izegem. Deze installatie zal worden uitgevoerd door de Société Belge de Mécanisation uit Luik, tegen de prijs van 63,7 mln frank, BTW inbegrepen.

Het Ministerie van Volksgezondheid zal tussenkomen voor 60 % in deze werken terwijl ook het Provinciaal Bestuur een toelage van 20 % zal toekennen.

Inzake huisvuilverbrandingsinstallaties ontving de gemeente Knokke-Heist reeds de goedkeuring voor het aanvatten van het gebouw en voor de elektro-mechanische uitrusting. Voor de sektor Roeselare, is de bundel voor de elektro-mechanische uitrusting voor goedkeuring opgestuurd naar het Ministerie van Volksgezondheid.

WIH verkavelt op diverse plaatsen in West-Vlaanderen

Op 1 maart startten te Wingene de wegen- en rioolwerken in het bpa Lentakermolen.

Dit bpa wordt gerealiseerd door de WIH. In totaal worden daar 4 ha bouwgrond bouwrijk gemaakt. Ongeveer 2 ha 85 a werden verkocht aan de bouwmaatschappij De Mandelbeek uit Ingelmunster, die er aan sociale woningbouw zal doen.

Het overige gedeelte wordt in samenwerking tussen de WIH en een promotor voor privaatbouw gerealiseerd.

Half maart vangen de werken ook aan te Knokke-Heist, in het zogenaamd kijkdorp, gelegen op het grondgebied van het vroegere Heist. Daar komen naast 98 woningen in geïndustrialiseerde uitvoering, gebouwd op initiatief van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, 50 sociale woningen die gebouwd worden door de bouwmaatschappij 't Heist Best. De WIH tenslotte realiseert er een verkaveling van 8 ha voor privaatbouw.

Te Brugge is ondertussen in het bpa Ter Panne een eerste verkaveling van 4 ha klaargekomen en praktisch volledig uitverkocht. Een tweede fase voorziet de urbanisatie van anderhalve hektare grond. De verkaveling is thans in opmaak en de verkoop wordt voor 1973 verwacht.

Te Izegem werden door de WIH 6 ha grond aangekocht in het bpa Kasteelwijk-zuid. De werken werden er aangevat in oktober 1971. In een nauwe samenwerking met de stedelijke instanties zal in deze grote verkaveling bebouwing worden toegelaten en gepromoveerd voor alleenstaande woningen, voor koppelbouw en voor rijwoningen.

Ook voor de realisatie van het bpa Beselare's Hof zal er in goede verstandhouding tussen de stadsdiensten en de WIH worden gewerkt.

Te Sint-Eloois-Winkel tenslotte zijn de wegenwerken voor het winkelcentrum in het bpa Dorpskom reeds klaar. Nu worden de nutsvoorzieningen aangebracht. Besprekingen zijn aan de gang over de concrete uitvoering van het winkelcentrum.

Voor twee andere bpa's, Kerkhof en Uitbreiding-zuid, zijn de onderhandelingen inzake aankoop en verkaveling volop bezig.

Intra Muros te Ieper

Door de WITAB werd in oktober 1971 een ontwerp van gemeentelijk reglement tot vaststelling van de bouwhoogten in de zone, genaamd 'Intra Muros' te Ieper, neergelegd.

Deze reglementering heeft tot doel het vastleggen van het profiel van de straten, teneinde de historische binnenstad op een waardevolle, conserverende of voorzichtig-vernieuwend wijze te herscheppen tot een leefbare stedelijke omgeving op menselijke schaal.

Daarbij is de vaststelling van de bouwhoogten een eerste stap om verdere degeneratie en aftakeling te voorkomen; het einddoel is het vormen van een geheel, waar oud en nieuw opnieuw in harmonie kunnen tot stand komen.

In voorbereiding tot dit gemeentelijk reglement werd door de WITAB een fotomontage van de belangrijkste straten opgemaakt, zodat bij de bespreking uitgegaan kon worden van een zeer ernstig hulpmiddel terzake.

meubelfabriek
binnenhuisinrichting

mobilis

pvba
zandstraat 99
8200 sint-andries
tel. 050-162 57

mobilis ontwerpt en
realiseert
voor elk leefmilieu
een estetisch
verantwoorde
wooninrichting
volgens uw wens :
ook naar uw schets

design: grafikon brugge

TROUWE SPAARDERS

BIJ DE

KREDIETBANK

bekomen gemakkelijk kredieten (betaalkrediet,
gezins- of beroepskrediet, woningkrediet) op
gunstvoorwaarden, dank zij het

**Combi-
Sparen**

Voor meer inlichtingen, vraag onze brochure of
wend U tot een onzer 600 kantoren.

Waterverontreiniging in internationaal perspectief

Naar aanleiding van de toenemende waterverontreiniging in West-Vlaanderen, is het noodzakelijk dat de graad en oorzaak van de verontreiniging wordt vastgesteld en aldus de basis voor een meest oordeelkundige bestrijding van de waterverontreiniging wordt vastgesteld.

Door het provinciebestuur van West-Vlaanderen werd opdracht gegeven aan het Studiebureau van de West-Vlaamse Economische Raad om, binnen het tijdsbestek van drie jaar, een volledige survey samen te stellen van de toestand in de drie hydrografische doelgebieden van de provincie. De eerste studie over het IJzerbekken is momenteel voltooid en aan de provinciale overheid overgemaakt. Einde 1972 volgt het overzicht van de toestand in het midden van West-Vlaanderen. In 1973 wordt de inventaris voltooid met de situatieschets voor het Leie- en Scheldegebied.

Deze studie belet echter niet dat nu reeds op diverse plaatsen dringende maatregelen kunnen genomen worden om er de lokale toestand te verbeteren. In bepaalde gevallen is dit zelfs reeds gebeurd. Ingevolge een voorafgaande studie van de WITAB werd het gebied rond het nieuw Blankaart-spaarbekken te Woumen volledig afgesloten van verontreinigd water. Daartoe werden rioleringen, pompstations en zuiveringsinstallaties gebouwd. Diverse steden werken nu, op tussengemeentelijke schaal, plannen uit voor de zuivering van hun regionaal gekollekteerde afvalwateren. Hierbij dient gedacht aan de vijf zuiveringsstations die door de TVZAK aan de Kust worden gebouwd, aan de grote zuiveringsoperatie van de stad Brugge en aan het recente initiatief van de stad Menen en randgemeenten. In de Westhoek bouwt de WIER vijf zuiveringsstations op de industrieparken en het Kortrijkse wordt door IMOG van een zuiveringsstation voorzien. Dit alles kan binnen korte tijd wat verbetering brengen aan de toestand binnen West-Vlaanderen, vooral nu ook de nijverheid en de landbouw reeds zekere investeringen doen in zuiveringsinstallaties.

Een belangrijk deel van de oplossing ligt echter — steeds volgens de Westvlaamse Economische Raad — buiten West-Vlaanderen en wel in Noord-Frankrijk. Wil men komen tot een ernstige en doelmatige sanering van het IJzerbekken en van de Leie en Schelde, dan moet er zo spoedig mogelijk én van Franse én van Belgische regeringszijde een planning uitgewerkt worden, waarbij simultaan op beide grondgebieden aan waterzuivering wordt gedaan. Dergelijke saneringswerken zullen echter reeds in de nabije toekomst een financiële inspanning vragen zowel vanwege de private als vanwege de openbare sektor. Ondanks deze moeilijkheid, moet men er toch op internationaal vlak toe komen het milieubeleid te stimuleren door aanvaarde normen en reglementeringen in te voeren, gemeenschappelijke bestudeerde oplossingen voor te stellen en een gekoördineerd controlesysteem op te bouwen, wil men in de zeer nabije toekomst de gezondheid van de mens, de kunstwaarde van de steden en de gaafheid van de natuur veilig stellen.

Werkvergaderingen

Op 17 februari jl. greep te Diksmuide en op 18 februari jl. te Tielt een werkvergadering plaats tussen de respectievelijke stadsbesturen, de WER en de WIER.

Nieuwe interkommunale vereniging voor huisvuilverwerking in oprichting

---

Op 11 februari jl. ging te Brugge een werkvergadering door tussen de gemeentebesturen van de sektor Brugge en de WITAB, met het oog op de concrete realisatie van de huisvuilverwerking in deze sektor. De vergadering stond onder de leiding van de heer P. Monballyu, bestendig afgevaardigde en voorzitter van de WITAB. De inleidende gegevens werden verstrekt door de heren C. Vermeersch, WITAB, en Van Mossevelde, Ministerie van Volksgezondheid.

Uit de groepsbespreking kwam zeer duidelijk naar voor hoe de bestaande, soms zeer goedkope ophaal- en stortsystemen voor de bevolking in steeds mindere mate aanvaardbaar lijken en om milieu-hygiënische redenen door de overheid verboden worden.

Teneinde in de nabije toekomst een reële oplossing te hebben voor de problemen van het huisvuil, problemen die gemeente per gemeente op korte termijn acuut zullen worden, moet er reeds een optimale oplossing worden voorbereid.

Daarom werden aan de hand van gemaakte kostprijsberekeringen en ramingen, de diverse ophalings- en verwerkingssystemen van dichtbij bekeken.

De vergadering was het erover eens dat in eerste instantie in de sektor moet gestreefd worden naar de oprichting van een nieuwe interkommunale vereniging met specifiek doel. Deze vereniging zal dan de keuze van de verwerkingsmethode, de juiste inplanting en de realisatie kunnen aanvatten.

Er wordt ook op aangedrongen dat de sektor, in afwachting van een definitieve oplossing, voor haar ruim 160.000 inwoners zeer snel zou zoeken naar een plaats, waar aan ernstig, gecontroleerd storten kan worden gedaan. Op deze wijze zou kunnen worden verholpen aan de nood aan stortplaatsen, waar reeds diverse gemeentelijke en private ophaaldiensten mee te kampen hebben in de sektor.

Bekaert-Groep participeert

De twee belangrijkste leveranciers van staaldraad in Ierland hebben een akkoord gesloten waarbij zij vanaf 1 januari 1972 zullen samenwerken in de nieuwe vennootschap Tinsley Wire (Ireland) Ltd. Het kapitaal is op 50/50 basis verdeeld tussen de Britse onderneming Tinsley Wire Industries Ltd. (Sheffield) en de Ierse maatschappij Unidare Ltd., waarvan de staaldraadfabriek te Finglas geleidelijk zal worden gemoderniseerd en aanvankelijk een 200-tal personen zal tewerkstellen.

De Belgische Bekaert-Groep, te Zwevegem, bezit een 40 % belang in Tinsley Wire Industries, die een zeer belangrijke producent is van staaldraad voor de landbouw en industriële toepassingen en die aan de nieuwe organisatie uitgebreide steun zal verlenen op bestuurlijk en technisch gebied. Twee andere Britse ondernemingen (British Ropes en British Steel Corporation) participeren met Bekaert in deze firma.

Unidare, waarvan de Philips-groep en Alcan de belangrijkste aandeelhouders zijn, vervaardigt staaldraadprodukten sinds 1953; deze vertegenwoordigen ongeveer 15 % van het omzetcijfer.

Weldra 36 ha bos toegankelijk

Gelegen langsheen de mooie hoppelandroute, op de grens van Poperinge en Watou en in de onmiddellijke nabijheid van het gehucht Abele op de Belgisch-Franse grens, zal weldra een prachtig domein van 36 ha bos voor het publiek worden open gesteld. Het grootste gedeelte van dit bos, dat eigendom is van de Kommissie van Openbare Onderstand van Poperinge, bestaat uit diverse loofhoutsoorten en staat in het gewestplan Ieper-Poperinge gerangschikt als natuurpark met bijzonder sta-tuut.

Na advies van de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd zal dit domein — mede dank zijn de bereidwillige medewerking van de plaatselijke KOO — als wandelbos worden ingericht en zullen een aantal infrastructuurwerken in verschillende fazen worden uitgevoerd, teneinde de rekreatieve functie van dit bos geleidelijk op te voeren.

In een eerste stadium worden diverse werken gepland : rondom het bos worden wandelpaden aangelegd en in het bos worden de brandgangen aangepast. Zitbanken en picknicktafels worden aangebracht, alsook wegwijzers. Tijdens deze eerste fase wordt ook een bescheiden parkeerterrein aan de rand van het bos aangelegd.

Met deze eerste reeks werken hoopt het stadsbestuur klaar te komen vóór de aanvang van het toeristisch seizoen, om dan de volgende jaren over te gaan tot de uitvoering van een aantal ruimere projecten zoals de aanleg van een stoeiweide met plasvijver, de bouw van een houten uitkijktoren vlak naast het bos, de inrichting van een klein dierenpark, enz.

Grondverkoop WIER

In het jaar 1971 werden 26,5 ha industriegrond verkocht. In de tweede helft van het jaar gingen de belangrijkste verkopen door te :

	In m ²
Dadizele, bpa nr. 4 : A. Dekimpe, meubelfabriek	3.352
Ieper, Kanaalzone : A. Dejonghe, drukkerij	2.085
Izegem-Kachtem, Mandeldal : pvba Clement, uitbreiding meubelfabriek	9.528
R. Vanderhaeghen, brandstoffen-dienststation	1.364
Menen, Grenslan : Pascal Nuyten, uitbreiding pluimveebedrijf	599
pvba Roussel, uitbreiding betoncentrale	13.720
Oostrozebeke : nv Spano, uitbreiding fabriek van houtspaanderplaten	28.327
Roeselare-Beveren : Ghislain Desmet, vervoeronderneming	2.880
Tielt, Galgeveld : Johny Vandewalle, Meubelbedrijf	5.044
Veurne, Zone I : nv Westcab, uitbreiding industriële carrosserie	1.766

Nieuwe vestiging te Ieper

Op het industriepark van de WIER te Ieper bouwt de drukkerij Dejonghe momenteel een gebouw van 850 m², op een totale terreinoppervlakte van 2.085 m². Deze nieuwe drukkerij moet rond april e.k. starten, zij zal een 12-tal personen tewerkstellen, bij een investering van ongeveer 3,5 mln fr.

Volkshogeschool De Blankaart

Tijdens de winterperiode organiseerde de volkshogeschool De Blankaart een drietal internaatkursussen voor jongeren uit land- en tuinbouw. Vastgesteld werd dat er zich een steeds groter bewustzijn ontwikkelt betreffende de noodzaak aan eigen (bij)scholing, oriëntering op nieuwe land- en tuinbouwmogelijkheden (uitbatingsvormen, samenwerkingsvormen) en participatie aan het brede samenlevingsgebeuren (o.a. belang van toeristische ontwikkeling in de agrarische sektor).

Tegelijkertijd was op De Blankaart het Westvlaams Agrarisch Vormingsinstituut bedrijvig met een afdeling Jonge vrouwen (8 maal 3 dagen) waaraan 33 kursisten deelnamen, en een afdeling Jonge mannen (23 lesdagen) met 22 kursisten.

Zwevegems confectiebedrijf te Nieuwkerke

De firma Vanhuysse (Alfalux) uit Zwevegem besliste begin februari haar confectiebedrijf uit te breiden met een nieuwe vestiging te Nieuwkerke.

Tijdelijk zal het bedrijf een onderkomen vinden in de vroegere gemeenteschool te Nieuwkerke, die hiervoor door het gemeentebestuur van Nieuwkerke ter beschikking werd gesteld. Later zal het bedrijf in Nieuwkerke bouwen.

Uit een onderzoek, verricht door het Opbouwwerk Heuvelland, bleek dat in de omgeving van deze nieuwe vestigingsplaats voldoende arbeidskrachten met een geschikte vooropleiding aanwezig zijn. De gegevens die uit dit onderzoek kwamen, werden aan het bedrijf overgemaakt.

Eerste steenlegging van zwembad te Lichtervelde

Op vrijdag, 11 februari jl. ging te Lichtervelde de eerste steenlegging door van het nieuwe zwembad. Dit bad van 25 op 10 meter, met een instructiebad van 8 op 10 meter, wordt gebouwd door de firma Bouwbeton nv uit Meulebeke. De uitwerking van het zwembad, zoals dit door de firma werd naar voor gebracht, werd in 1971 bekroond, samen met vijf andere ontwerpen, in de offerte-aanvraag van de WITAB.

Op 14 juni 1971 besliste de gemeenteraad van Lichtervelde over te gaan tot de bouw van de zwemkom, op het grondgebied van de gemeente. De provincie West-Vlaanderen verleent een subsidie ten belope van 20 % van de totale kostprijs.

In nauwe samenwerking met de WITAB, het provinciaal bestuur, de initiatiefnemende gemeenten en de bekroonde firma's zijn momenteel in West-Vlaanderen nog vier andere overdekte zwembaden in opbouw, namelijk te Moorslede, te Gistel, te Wenduine en te Wingene. Weldra kunnen de werken ook aangevat worden te Bredene, Koksijde, Beernem, Middelkerke en Geluwe. Diverse andere gemeenten zijn nog niet zover, maar alles laat vermoeden dat 1972 een topjaar zal worden inzake constructie van zwembaden in West-Vlaanderen.

In samenwerking tussen Leiedal en de overige belangstellenden wordt momenteel ook te Kuurne een zwembad gerealiseerd. De werken zullen daarenboven weldra starten te Heule en te Deerlijk.

Voordrachten

Dr. O. Vanneste, Directeur WER-WES sprak op :
10 december 1971 te Kuurne : Toekomstperspektieven voor West-Vlaanderen en het Kortrijkse, ACV.

6 januari 1972 te Brugge : Interview over de opleiding van stagairs uit Indonesië op de WER, BRT-Gewestelijke zender West-Vlaanderen.

10 januari te Brussel : Economische en regionaal-economische politiek, Vlaamse Club.

13 januari 1972 te Brugge : Interview over de nieuwe scheepvaartlijnen tussen Groot-Britannië en Zeebrugge, BRT-Gewestelijke zender West-Vlaanderen.

3 maart te Brugge : Milieuzorg in West-Vlaanderen, Rotary.

10 maart te Brugge : Interview over milieuzorg en invloed van de haven van Duinkerke, BRT-Gewestelijke zender West-Vlaanderen.

Dr. N. Vanhove, Adjunkt-Directeur WER-WES sprak op :
10 januari te Oostende : De toeristische recreatieparken, Handelskamer Oostende.

22 februari te Knokke : De gezamenlijke belangen van de middenstandsbedrijven in verband met het toerisme, Seminarie Toerisme en onthaal, Vormingsinstituut voor KMO.

2 maart te Brugge : Promotie van winter- en weekendtoerisme, Vormingsinstituut van KMO.

De heer P. Verhaeghe, Stafmedewerker WER-WES sprak op :

30 januari 1972 te Tielt : Pendel en arbeid in eigen streek, KWB.

3 maart 1972 te Roeselare : Expantiewetgeving, Kamer van Koophandel en Nijverheid.

10 maart 1972 te Wervik : Het industrieel denken in de Westhoek, Kamer voor handel en Nijverheid van de Westhoek.

De heer S. Beernaert, Stafmedewerker WER-WES sprak op :

24 februari 1972 te Menen : Waterzuiveringsproblemen in West-Vlaanderen.

3 maart 1972 te Roeselare : Milieubescherming, Kamer van Koophandel en Nijverheid.

De heer L. Vermandere, Wetenschappelijk Medewerker WER, sprak op 3 maart 1972 te Roeselare over de Expansiewetgeving, Kamer van Koophandel en Nijverheid van de Westhoek.

NMKN

In het jaarverslag 1971 van de NMKN komen volgende gegevens voor inzake het uitstaand bedrag der kredieten : in 1970 beschikte West-Vlaanderen over 5,01 % en in 1971 over 5,97 % van de uitstaande kredieten. Daarmee nam het slechts de zesde plaats in, na — in volgorde — Antwerpen, Brabant, Henegouwen, Oost-Vlaanderen en Luik.

Wat de nieuw toegekende kredieten betreft, bekleedde West-Vlaanderen de vierde plaats, na Antwerpen, Brabant en Oost-Vlaanderen ; in 1970 bedroegen deze kredieten 6,58 % en in 1971 13,50 % van het Rijkstotaal.

Zitdagen van de handelsprospectors

De handelsprospectors verbonden aan de diplomatieke zendingen en konsulaire posten van België in het buitenland, hebben als taak de exportkansen voor onze produkten na te gaan en via de tussenkomst van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel, actief hulp te bieden bij de uitvoerinspanningen van onze bedrijven. Zij komen periodiek naar ons land terug om er contact op te nemen met nijverheids- en handelskringen die belangstelling betonen voor export naar hun ambtsgebied en ontvangen de afgevaardigden van deze firma's dan op hun zitdagen.

In West-Vlaanderen zijn de volgende zitdagen gepland, ten kantore van de Kamers van Koophandel en Nijverheid :

Kortrijk, Casinoplein 10 (tel. : 056/208.37)

Duitse Bondsrepubliek (17-04-72)

Brazilië (17-04-72)

Italië (08-05-72)

Hongarije (09-06-72)

Roemenië (12-06-72)

Roeselare, Consciencestraat 19 (tel. : 051/206.81)

Japan (10-04-72)

Zweden (24-04-72)

Libanon (11-05-72)

Ieper - Markt (tel. : 058/206.54)

Frankrijk (27-04-72)

Voorts worden in de loop van het 2e semester van dit jaar ook nog prospectors uit de volgende landen verwacht : U.S.A., Pakistan, Libië, Nederland, Groot-Brittannië, Denemarken en Argentinië. Het ware ongetwijfeld nuttig dat bedrijven, die problemen hebben in deze landen of er een marktonderzoek wensen te doen instellen, zo spoedig mogelijk de Regionale Directie voor West-Vlaanderen, Dijver 7, 8000 Brugge (tel. : 050/381.40) zouden consulteren opdat de prospectors zo mogelijk reeds vóór hun terugkeer, contacten zouden kunnen opnemen.

Publikaties

Nummer 11/1971 van het Tijdschrift 'Wetenschappelijke organisatie — Belgisch tijdschrift voor Management' was integraal gewijd aan de firma Bekaert nv. Daarin werd de Bekaert-groep viertalig en zeer omvattend doorgelicht, vooral wat de managementaspecten van het bedrijf betreft.

Jaarverslag Vormingsinstituut

Het Jaarverslag van het Vormingsinstituut voor Kleine en Middelgrote Ondernemingen wijst erop dat het aantal kursisten in 1970-71 daalde met 3 %. Dit is te wijten aan een daling van het aantal leerkontrakten. Inzake patroonsopleiding was er een stijging van 396 kursisten, of + 15 %; bij de beroepsvolmaking werden 392 kursisten in méér ingeschreven (stijging + 21 %). 3.566 kursisten volgden BTW-programma's. Ook de taalprogramma's stegen met 324 personen (+ 16 %), terwijl het Hoger Instituut voor Bedrijfsmanagement met 78 kursisten (+ 10 %) aangroeide.

ook voor een passend

BEROEPSKREDIET

aan officiële tarieven
met rentevermindering
kunt U best terecht
bij de

BANK VAN ROESELARE EN WEST-VLAANDEREN

en wist U dat, bij overlijden door ongeval van
de ontlenaar, de nog te delgen schuld onmid-
dellijk vereffend wordt?

Zetel: Noordstraat, 38, Roeselare
Succursale te Brugge en te Kortrijk
55 agentschappen in West-Vlaanderen

REIZEN WASTEELS

p.v.b.a.

70 BURELEN VERSPREID OVER GANS EUROPA
+ Yongestr 91/93 TORONTO (Ont) CANADA

Hoofdburelen voor beide Vlaanderen:

G. LENOIR

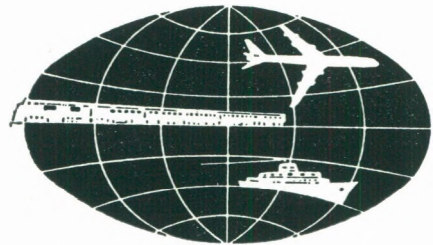
OOSTSTRAAT 29, ROESELARE

Tel. (051) 216.72 (2 l.) - 245.41 (2 l.)

TELEX: 017.570

ST.-JACOBSTRAAT 22, BRUGGE

Tel. (050) 365.31 (2 l.)

SNELLE EN UITERST STIJPE BEDIENING IN VERNIEUWDE EN
RUIEMERE BURELEN VOOR ZAKENLIEDEN

men zich hoeden voor een kongresgebouw met een te
ruime capaciteit. Op 100 internationale kongressen in
1968 waren er 44 met minder dan 100 deelnemers en
38 met 100 à 500 deelnemers. In deze optimaal
aangewezen te opteren voor een

gebouw. Hierdoor voorkomt
het grootste gedeelte van
van de dagen van het
betrekking op de
land die thans
ter zake ge
en defici
Den Ha
de inv
sonee
eerste
stad
bouw
streve
In dit v
kultureel
Menig inv
gebruik ver
tueel later op te
toonstellingszalen
enkel leiden tot een
infrastructuur-onderdelen
van het personeelseffektief in

- VERZEKERINGSPOLISSEN
- BROCHURES
- KONTRAKTEN
- FAKTUREN MET UITGEBREIDE
VERKOOPSVORWAARDEN
- BESTELBONS
- EN DERGELIJKE

ZIJN ONZE **SPECIALITEIT**

DRUKKERIJ SANSEN P.V.B.A.
GASTHUISSTRAAT 19-23,
8970 POPERINGE
TEL. 057/340.16 (3 l.)

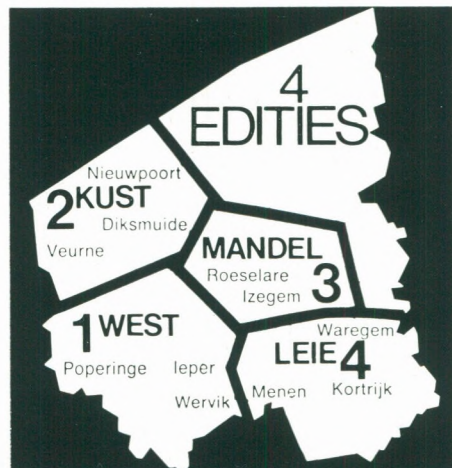
ELECTRONISCHE ZETTERIJ
enkel leiden tot een
infrastructuur-onderdelen
van het personeelseffektief in

Deze korte bijdrage willen wij besluiten met
denkingen. In de eerste plaats kan men van de eerst-
volgende 10 à 15 jaar een felle groei van het kongres-
toerisme verwachten. Bij een groeivoet van 10% per

HET WEKELIJKS NIEUWS

Nieuwsweekblad voor West-Vlaanderen

113.900 LEZERS — STUDIE BSR

UW PERSONEELSAANKONDIGING
MOET RENDEREN

HET WEKELIJKS
NIEUWS GASTHUISSTRAAT 19
8970 POPERINGE. -
TEL. 057/340.16 (3 l.)

Uitrustingswerken WIER

Tijdens de jongste maanden werd heel wat verwezenlijkt op het vlak van de uitrusting van de diverse industriegebieden en ambachtelijke zones.

Het inkokeren van de Bellewaardebeek en het uitvoeren van grondwerken te Ieper, evenals de bouw van een ondergronds pompstation werden voltooid. De voorlopige overname van deze werken had plaats op 10 december 1971.

Op de kleine zone Kampveld te Oostkamp zijn de wegen- en rioolwerken beëindigd waardoor ook daar met de grondverkoop kan gestart worden.

Voor een totaal goedgekeurd bedrag van 33,3 mln frank werden op het gebied Blauwe Toren langs de Blankenberge Steenweg te Brugge, de zone II langs de Pannestraat te Veurne en op het gebied Galgeveld te Tielt wegen- en rioolwerken aangevat.

Grondwerken werden aangevat op de zones van nationaal belang te Diksmuide, Menen, Tielt en Veurne. De bundel Menen bevat eveneens de aanleg van een ontsluitingsweg naar de Leie.

Te Diksmuide, Tielt en Veurne zijn waterbedelingswerken aan gang en voor meerdere andere zones zijn deze werken reeds aanbesteed geworden. Voor de 100 % subsidieerbare openbare verlichting op industriegebieden van nationaal belang werden drie ontwerpbundels — respectievelijk voor Menen, Ieper en Veurne — aan het Ministerie van Openbare Werken overgemaakt. Deze ontwerpbundels zijn wat Diksmuide en Stene betreft reeds goedgebeurd.

Het Ministerie van Openbare Werken hechtte zijn principiële goedkeuring aan vier ontwerpbundels wegen- en rioolwerken — in 1972 aan te besteden — voor de zones Blauwe Toren (faze II) en Waggelwater (faze III) te Brugge en voor de kleinere zones te Dadizele en Egem.

Voor een totaal geraamd bedrag van 120 mln frank werden bij het Ministerie van Openbare Werken nog ontwerpbundels ingediend voor voornamelijk wegen- en rioolwerken te Brugge, Ieper, Ingelmuinster, Izegem en Kachtem. Deze bundels bevatten voor Izegem-Kachtem tevens de eerste faze van rechtstrekking en inkokering van de Mandel en voor Ieper de tweede faze van het waterbedelingsnet.

De bundel voor de uitvoering van verdere wegen- en rioolwerken op het industriegebied van nationaal belang Sappenleen te Poperinge werd na aanbesteding op 20 december 1971 meteen aan het Ministerie van Openbare Werken overgemaakt. De laagste regelmatige inschrijving bedroeg 21,1 mln frank. Door al deze aan gang zijnde en nog aan te vatten werken zullen meer dan 500 hectaren bedrijfsgronden beter of volledig bouwrijp gemaakt zijn.

Internationale opdrachten Verkor-Lauwe

De firma Verkor nv, studie bureau voor het ontwerpen en het bouwen van bedrijven met het oog op de veredeling van diverse vezels, is momenteel bezig met de uitbouw van een project in Algerië. In Roemenië werd een ontwerp goedgekeurd en dit wordt nu tot een project uitgewerkt. Andere contracten zijn reeds ver gevorderd met Japan en Indonesië.

De firma Verkor stelt ongeveer 35 personen tewerk.

Interkommunale Leiedal

In het industriepark te Heule-Kuurne vestigden zich twee nieuwe bedrijven :

de pvba Unica, speelgoedfabriek en -groothandel kocht een perceel van 18.874 m²

de nv Huiko, huidenbewerking en -groothandel, bedrijf van de Nederlandse groep Kaufmann, kocht een perceel aan van 5.477 m².

Daarnaast kochten volgende reeds gevestigde bedrijven gronden aan voor uitbreiding :

BIM, winkelcentrum	: 8.531 m ²
Holvoet, metaalgroothandel	: 8.010 m ²
Debaille, vetsmelterij	: 5.033 m ²
Saey, metaalgroothandel	: 1.884 m ²
WAAK, werkplaats voor gehandicapten	: 1.189 m ²

In het industriepark te Gullegem-Moorsele werd de grondverwerving voor de uitbreiding op grondgebied Gullegem voortgezet met de aankoop van 6.061 m².

Drie gevestigde bedrijven kochten grond aan voor uitbreiding :

Vanhoutte, voedingswarengroothandel	: 403 m ²
Tavelmo, weverij	: 9.941 m ²
Technische Automobielinспекtie	: 1.915 m ²

Het bestemmings- en onteigeningsplan van het industriepark Lauwe-Aalbeke-Rekkem werd bij koninklijk besluit van 19 november 1971 goedgekeurd. De grondverwingen worden aangevat.

In de gemeente Vichte werden 3,2 ha aangekocht voor de realisatie van een woonzone in het kader van het ontwerp bpa Lendedreef.

Bouwpercelen werden aan particulieren verkocht in de woonzones te Moorsele (9 kavels), Gullegem (4 kavels) en Zwevegem (1 kavel).

Met de goedkeuring bij koninklijk besluit van 11 oktober 1971 van het bestemmings- en onteigeningsplan 'Gavermeersen' op grondgebied Harelbeke, treedt het project van regionaal recreatiecentrum '-Gavermeersen' te Harelbeke-Deerlijk in de faze van realisatie.

Prioriteitsprogramma infrastructuur 1971-75

Door de verenigde kamer van Handel en Nijverheid van Kortrijk en Roeselare werd een gemeenschappelijk prioriteitsprogramma voor infrastructuurwerken 1971-75 opgesteld. Daarin wordt een voorrang gevraagd voor ::

- de verbinding Kortrijk-Roeselare-Brugge, door integrale uitvoering van de autoweg A71 ;
- de wegen : verbinding Roeselare met de E3, via Kuurne-Harelbeke-Deerlijk ; de nieuwe rijksweg Kortrijk-Menen ; de rechtstreekse verbinding van Roeselare met de E5 en de voltooiing van de ring rond Kortrijk.
- de Leie en het kanaal Roeselare-Leie ; het kanaal Kortrijk-Bossuit ;
- een verbeterde spoorverbinding met Frankrijk, de elektrifikatie van Gent-Kortrijk-Rijsel, de verbetering van de verbinding Kortrijk-Brugge en een snelle spoorlijn Rijsel-Brussel over West-Vlaanderen.
- de uitbouw van de luchthaven van Wevelgem.

Adresetiketstroken	Hangetiketten	Randponskaarten
Afleveringsbons	Hotelrekeningen	Rapporten
Afrekeningsformulieren		Registers
Antwoordkaarten	Inlegmappen	Rekening-courantfiches
Arbeidsreglementen	Inspectiebriefjes	Rekeningguittrekels
Assignaties	Inventarisboeken	Relevékaarten
		Ringboekbladen
Balansbladen	Journaalbladen	R.M.Z.-staten
Basisbladen		Scheidingsbladen
Berichtkaarten	Kalenderblokken	Schroeffarden
Bestelbons	Kantoor dagblokken	Scheurkalenders
Bestelkaarten	Kaften met uitkappingen	Snap-out-sets
Bezoekrapporten	Kettingformulieren	Sollicitatieformulieren
Bijdragebons	Klantenfiches	Staalkaarten
Billingcarbon	Kontrakten	Stockfiches
Boekhoudfiches	Kontroleformulieren	Systeemkaarten
Briefhoofden	Kwijtschriften	Systeempapieren
		Tabellarische bladen
Certificaten	Laadfiches	Taksborderellen
Checks	Leveringsnota's	Tariefbrochures
Continuformulieren	Liasen	Technische papieren
Copiesets	Lidmaatschapskaarten	Tekencalques
Coupons papier	Loonstaten	Telefoonberichten
Creditnota's	Loonzakjes en -checks	
	Luchtpostfakturen	Vakantiekaarten
Dagblokkalenders	Magazijnbons	Vervoerdokumenten
Dagboekbladen	Mappen met klemsysteem	Vervolgbriefen
Debetnota's	Masterformulieren	Verzamelstaten
Dienstenvelopen	Medische dossiers	Verzendetiketten
Dienstnota's	Memosets	Verzendnota's
Doorschrijfblokken		Vlugschriften
Doorschrijfformulieren	Omslagmappen	Voorraadsteekkaarten
Dossiermappen	Omzendbrieven	Vrachtbrieven
	Onkostennota's	Waarborgkaarten
Enveloppen	Ontvangbewijzen	Weegbrugtiketten
Etiketboekjes	Ontvangnota's	Werkaanvraagformulieren
Etiketten	Opslagbewijzen	Werkbons
	Orderbevestigingen	Werkfiches
Fabrikagebons	Orderboeken	Wissels
Fakturen	Personeelstaten	Zakenvelopen
Farden	Plakadressen	Zelfklevende enveloppen
Fiches	Planningkaarten	Zelfklevende etiketten
Folders	Prijsaanvragen	Zelfklevende formulieren
Foliomobilebladen	Prijsaanbiedingen	Zendingsnota's
Formulierensets	Prijslijsten	
Geleidekaarten	Prospektussen	
Grootboekrekeningen		

dat alles en nog méér
drukt de Formulierendrukkerij Strobbe te Izegem.
Bel even nr. 051/323.44 (3 lijnen).

Drukkerij Strobbe pvba Kasteelstraat 1 8700 Izegem

Verkopen voor de WIH

Door de WIH werden in het tweede semester 1971 in totaal 17 ha bouwgronden verkocht aan bouwmaatschappijen, gemeenten en andere. De voornaamste verkoop ging door te Zandvoorde, bpa De Grote Keygnaert aan de Nationale Landmaatschappij (8,4 ha) en te Gistel, bpa Sportplein; te Wingene, bpa Lentakkermolen en te Pittem, bpa Centrum-noord werden telkens tussen 2 en 3 ha gronden verkocht.

In dezelfde periode werden in totaal 106 percelen bouwgrond verkocht bij notariële akte. De belangrijkste verkoop betrof 59 percelen te Waregem (bpa Noordstation), gevolgd door 17 percelen te Roeselare (bpa Beekkwartier).

Westtoerisme 1972

Westtoerisme neemt in 1972 deel aan tentoonstellingen en internationale jaarbeurzen te Brussel, Gent, Charleroi, Metz, Lille en Paris. De perscampagne 1972 in de buurlanden wordt grondig voorbereid om een maximum doeltreffendheid te halen.

De Raad van Beheer hechte eveneens zijn goedkeuring aan de uitgave van een nieuwe reeks praktische folders die momenteel wordt samengesteld.

In 1972 bestaat de Provinciale Vereniging voor Toerisme 35 jaar. Plannen worden uitgewerkt om dit jubileum te 'vieren' met een ruime actie, die in het teken zou staan van een 'nog beter onthaal van de toerist' in West-Vlaanderen.

Roger SABBE - VERHULST

OPENBARE WERKEN

Houthulststraat 39

8140 STADEN - Tel.: 051/712.91

W.E.R.-publicaties

REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIEBUREAU

De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper,

door G. Declercq & O. Vanneste, 1958 (207 blz.) — 135 fr.

De Belgische Zeevisserij — Een Economische Studie,

door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 blz.) — 200 fr.

La Pêche Maritime Belge — Etude Economique,

par O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 pp.) — 200 fr.

Het Arrondissement Brugge — Een Regionaal Economische Studie,

door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1961 (436 blz.) — 250 fr.

Het Arrondissement Oostende — Een Regionaal Economische Studie,

door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1962 (444 blz.) — 250 fr.

Menen — Een Economische Studie van een Grensstad,

door O. Vanneste & J. Theys, 1962 (256 blz.) — 200 fr.

Het Arrondissement Roeselare — Een Regionaal Economische Studie,

door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1963 (336 blz.) — 250 fr.

Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk,

door J. Theys o.l.v. O. Vanneste, 1964 (144 blz.) — 150 fr.

Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France,

par J. Theys s.l.d. O. Vanneste, 1964 (144 pp.) — 150 fr.

Veurne — Een Economische Studie,

door O. Vanneste & J. Theys, 1964 (189 blz.) — 200 fr.

De landbouw in West-Vlaanderen,

door M. Zwaenepoel & N. Vanhove, 1965 (352 blz. plus kaart).

Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, door O. Vanneste, 1967, (376 blz.)

Het Arrondissement Tielt — Een Regionaal Economische Studie,

door O. Vanneste & J. Theys, 1968 (410 blz.) — 250 fr.

Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk,

door J. Theys, 1969, (248 blz.), 250 fr.

Vrije Tijd — Een sociologische analyse van het vrijetijdsgebruik en de vrijetijdsbehoeften van de Westvlaamse bevolking,

door M. Zwaenepoel, 1969 (332 blz.), 300 fr.

Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking,

door N. Vanhove, 1969 (264 blz.).

Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge,

par N. Vanhove, 1969, (264 blz.).

Demografische facetstudies,

door Ir. J. M. L. Demeyere, 1969, (144 blz.), 150 fr.

Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, door R. Branson, J. Theys, A. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, 1971, (356 blz.), 300 fr.

RAPPORTEN W.E.R. (gestencild)

De Textielnijverheid in West-Vlaanderen — Arbeidsbevoorrading — Contact Onderwijs-Industrie, 1959 (74 blz.) — 35 fr.

De Metaalnijverheid in West-Vlaanderen — Arbeidsbevoorrading — Contact Onderwijs/Industrie, 1960 (119 blz.) — 85 fr.

De Schoennijverheid in West-Vlaanderen — Arbeidsbevoorrading — Contact Onderwijs/Industrie, 1961 (67 blz.) — 45 fr.

De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen — Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid (Aanvullend rapport), 1962 (50 blz.) — 100 fr.

De Houtnijverheid in West-Vlaanderen — Arbeidsbevoorrading — Contact Onderwijs/Industrie, 1962 (80 blz.) — 125 fr.

REEKS WESTVLAAMSE ONTWIKKELINGSPROBLEMEN W.E.R. — W.E.S.

Plechtige Installatievergadering C.L.E.R. — Regionaal-Economisch Contactcomitee West-Vlaanderen — Henegouwen — Nord — Pas-de-Calais, 1960 (52 blz.) — 25 fr.

Universitair onderwijs in West-Vlaanderen, 1963 (32 blz.) — 20 fr.

Demografisch onderzoek van de departementen Nord, Pas-de-Calais, van Henegouwen en West-Vlaanderen, (53 blz.) — 40 fr.

Jaarverslagen van de Westvlaamse Economische Raad.

ANDERE PUBLIKATIES

Kust en Hinterland — Proeve van een toeristisch-economische studie,

door O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (226 blz.) — (uitgeput)

Le Littoral et son Hinterland — Essai d'une étude d'économie touristique,

par O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (266 pp.) — (uitgeput)

Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen,

door G. Declercq & O. Vanneste, 1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) — 275 fr.

West-Vlaanderens economische groei 1954-64, 1965 (98 foto's, 172 blz.) — 280 fr.

Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1971, 275 fr.

TOERISTISCH ABONNEMENT (gestencild)

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1971

De dagtochten van de Belgen, 1969 (136 blz.).

De weekendtochten en korte vakanties van de Belgen, 1969 (114 blz.).

De economie van de vrijetijdsbesteding (64 blz.).

Onderzoek naar de houding van de kustvakantiegevers ten opzichte van toeristische recreatieparken (109 blz.).

De binnenlandse toeristische markt van de Belgische kust (169 blz.).

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1972

De Franse toeristische markt van de Belgische kust (55 blz.).

De Nederlandse toeristische markt van de Belgische kust (47 blz.).

De Duitse toeristische markt van de Belgische kust (65 blz.).

De Britse toeristische markt van de Belgische kust (54 blz.).

De marktstructuur van het Westvlaams Achterland en de Kust (59 blz.).

De rapporten toeristisch-economisch onderzoek zijn te verkrijgen door storting van 1.060 fr. per jaar-abonnement.

TIJDSCHRIFT 'WEST-VLAANDEREN WERKT'

Driemaandelijkse uitgave — abonnement: 120 fr.

STEUNENDE LEDEN

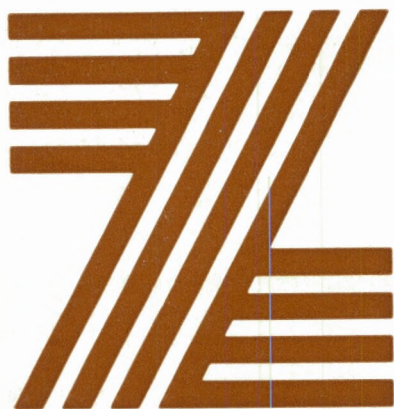
Steunende leden (250 fr.), ontvangen het tijdschrift en de andere publicaties van de W.E.R., de reeks 'Toeristisch Abonnement' uitgezonderd.

ZEEBRUGGE

open poort op de zee

De Belgische snelhaven bij uitstek.
Toegankelijk voor grote zeeschepen.
Groeipool van industriële bedrijvigheid.

Voor alle inlichtingen, wendt U tot de Handelsdienst van de

MAATSCHAPPIJ VAN DE BRUGSE ZEEVAARTINRICHTINGEN (M.B.Z.)

Louis Coiseaukaai 2, 8000 BRUGGE

Telefoon (050) 330.65

is er in onze streek een reclamebureau dat "volledig" is? en kompetent? waarmee u op efficiënte wijze kan samenwerken zonder uw broek te scheuren aan ondoordachte foefjes?

**ja
artex is er, te izegem**

wat wij beweren wensen wij ook te bewijzen.
graag nodigen wij u uit tot een bezoek aan onze eigen concept- en studiefdeling,
aan onze afdeling persadvertenties, onze ontwerp- en fotostudio, onze eigen drukkerij.
wij komen ook graag zelf. grijp agenda en telefoon: 051/307.41.

a

kok gaan spelen is toch ook uw job niet ?

nochtans, uw voeten onder tafel steken behoort er wel eens bij, en dan draagt u het koken over aan anderen, wier job het wél is, gelijk hebt u.

hebben wij dan geen gelijk u voor te stellen al uw advertenties aan ons op te dragen? (ook uw personeelsadvertenties!)

dacht u soms dat het meer kost?
niets van!

wij regelen voor u alles met alle dag- en weekbladen, met alle tijdschriften, en samen met u overleggen wij welk blad voor uw bedoelingen best geschikt is.

wij hebben ervaring in dit soort zaken, en wanneer u eens echt wil opvallen kan u rekenen op ons reclamekreatief team.

u bent praktisch en grijpt de telefoon : 051/307.41
reklamebureau artex, roeselaarsestraat 640, 8700 izegem

achter iedereen aanlopen vindt u toch ook maar zo zo ?

gelijk hebt u !

waarom zou u het dan voor uw publiciteit wél gaan doen ?
als artex er is, die het in handen houdt.

artex met eigen studie- en conceptafdeling, eigen ontwerp- en fotostudio
en eigen drukkerij.

opgeleide reclamemensen, vaklui die enkel achter úw klanten aanlopen.
met u. dat u niet meer vrij is en dat artex duur is ?
niets van !

artex is een partner die uw geld, tijd en inspanningen
doet renderen !

gebruik eens uw vrijheid om met artex te praten. tel. 051/307.41

bureau

vlotte kontakten
verantwoord advies
volledige klantenservice
accounts

---

studio

ontwerpen
tekenen
fotograferen
tekstschrjven
vertalen

---

media

studie, planning, plaatsing en controle van
publiciteit in dag- en weekbladen, vakbladen
en illustraties.
regionaal, nationaal, internationaal
(ook personeelsadvertenties)

---

produktie

typo + offset in eigen drukkerij.
folders, katalogen, prospektussen, affiches,
brochures, verpakkingen.
ook zeefdruk.

---

konklusie

ARTEX méér inschakelen
(rendeert méér, kost minder)

Bij Artex werken 20 mensen waarvan 12 in de
afdelingen bureau, studio en media. De zeer sterk
gespecialiseerde drukkerij telt 8 medewerkers.

De Artex klanten zijn meestal expansieve onder-
nemingen, actief in diverse sectoren : voedings-
waren, huishoudapparaten, wooninrichting,
landbouw, metaalkonstruktie, textiel, bouw e.a.
Ook voor de dienstensektor voert Artex regelmatig
opdrachten uit.

Door omvang, opvatting en werkwijze wordt Artex
aangezien als het belangrijkste reclamebureau in
Vlaanderen.

Artex stelt het bezoek van klanten en belangstellen-
den uitermate op prijs, maar komt natuurlijk ook
graag bij U.

Reklamebureau Artex

Roeselaarsestraat 640 - 8700 Izegem

Telefoon 051/307.41